

بەرهەمە سیاسییەکان

زنجیرەی (7)

لاپەڕەیەکی گەش لە مێژووی کاژیک

" بیرەوەری و دیکۆمێنت "

1975- 1961

دیدار لەگەڵ کەناڵی ئاسمانی NRT

" لێزیاد و پوختەکراوە "

دکتۆر عەبدوڵڵا ئاگرین

بەشی یەکەم

چاپی یەکەم
هەولێر- کوردستان
2013

بەرهەمی سیاسی

زنجیرە (٧)

لاپەڕەیەکی گەش لەمێژووی کاژیك

(بیرەوەری و دیکۆمێنت)

دیدار لەگەڵ کەناڵی ئاسمانی NRT

(ڕووداو و مێژوو)

سازدانی دیمانەو پێشکەشکاری بەرنامە: نووسەرو ڕۆژنامەنووس:

فەیسەڵ محەمەد عارف

دیدارەکە لە ٢٠١٣/٣/١٦ و ٢٠١٣/٣/١٩ لە دووبەشدا پێشکەشکراوە

(لێیزیادو پوختەکراوە)

دکتۆر عەبدوڵڵا ئاگرین

بەشی یەکەم ٢٠١٣ چاپی یەکەم

بەرهەمی ئەدەبی و سیاسی

زنجیرەی (٧)

ناوی کتێب : **لاپەڕەیەکی گەش لەمێژووی کاژیك**

نووسینی : **دکتۆر عەبدوڵڵا ئاگرین**

تیراژ : **(١٠٠٠) دانە**

تایپ و نەخشەسازی: **نووسینگەی هیوا**

چاپ : **چاپخانەی (ڕۆژهەڵات)**

چاپی یەکەم ، هەولێر / ٢٠١٣

لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانە گشتییەکان

ژمارەی سپاردنی (٢٥٩٢)ی ساڵی (٢٠١٣)ی دراوەتێ

پێشکەشە :

بە کاکە محەمەد عەزیز (خاڵە حەمە)

ئەو مرۆڤە مەزن و خۆنەویستەی

نەیهێشت لەژیانی سیاسیم و کارو

چالاکی حزبیمدا بگلێم

عەبدوڵڵا ئاگرین

سلێمانی

٢٠١٢/٥/٢

وشەیەکی گولاوپژێن

حزبی (کاژیك - کۆمەڵی ئازادیو ژیانەوەو یەکێتی کورد-) خاوەن شکۆیەکی مێژووییو سەروەریەکی مەزنە.. تەنیا حزبێکی سیاسیی کوردی بوو، بەئاشکراو لە پەیڕەوی ناوخۆو پرگرامو کاروچالاکیی قۆناغیو هەمیشەیی (تەکتیكو ستراتیژ) ئامانجی بەدیهێنانی هەڵکردنی ئالآی کوردستانو دامەزراندنی دەوڵەتی سەربەخۆی کوردستانی بەکوردو دنیا راگەیاند... جەماوەر بەگشتیو هاوبیرانی ریزی رێکخستنو دۆستو یارانی بە ئامانجەکەی ئاشنا ئەکردو ئەو بیروباوەرە (کوردایەتی- نەتەوایەتی)یەی دوور لەرەگەزپەرستیو دەماگیریو توندڕەوی، تەنیا هەڵقوڵاوی فیکرو ئامانجی مرۆڤایەتیەو بڕوای تەواو قەناعەتی سەرتاسەریی بەتێزی: ئازادی تاكو بە دیهێنانی ئیرادەی جەماوەرو یەکسانیو دادوەریو سستمی دیموکراتیو رێزگرتن لەفیکری بەرانبەرو قەبوڵکردنی ژیانی برایەتیو کامەرانی... تا دوای... لای من ئەو فیکرو خەباتو ئامانجی نەتەوەییە، تەنیا خۆی لەفکر و خەباتو ئامانجی مرۆڤایەتی و مرۆڤپەروەریو فیکری پێشکەوتوخوازی سەردەممدا ئەبینێتەوەو هەر راڤەیەکی دی بۆ زاراوەی (نەتەوایەتی) جگە لە (مرۆڤایەتی) لای من رتئەکرێتەوەو قابیلی قەبۆڵکردن نییە!.. کاژیك (فکرو خەباتو ئامانجی)ی کوردایەتیی لەبازنگەیەکی مەعریفیی پۆزەتیڤی هاوچەرخی مرۆڤایەتیدا سەلمانو چەسپاند.. ئا ئەو سەروەرییە نەك تەنیا لای هاوبیرانی کاژیك و خانەوادەکانیان شانازی پێوە ئەکەن بەڵکو بۆ کوردو هەموو ئەومرۆڤ بەویژدانە غەیرە کوردانەش بەسەربڵندیەوە ناوی ئەبەن!!.

راستە لە ١٩٥٩/٤/١٤، کاژیك لە شاری سلێمانی لەسەر دەستی کۆمەڵێك ئەدیبو رۆشنبیرو سیاسەتمداری جوامێر دامەزراو تا ئەو دەمەی واتە ساڵی ١٩٦٤ لەگەڵ حزبی نەتەوەیی (پارتی گەلی کورد) کەلەساڵی ١٩٦٢دا راگەیێنراو خاوەنی دوو رێکخراوی بنکە فراوانی جەماوەری بوو، رێکخراوی پیشەیی (یەکێتی قوتابیانی نەتەوەیی کورد ١٩٦٢/٣/٢١) ورێکخراوی جەماوەری (یەکێتی لاوانی نەتەوەیی کورد ١٩٦١/١٢/١٥) سەرکردایەتی هەردوو حزب: (کاژێكو پارتی گەلی کورد) هاوبیران: مامۆستا ئەحمەد هەردی، مامۆستا فەریدەون عەلی ئەمین، مامۆستا فائق عارف و کاکە محەمەد عەزیز و کاکە شێخ محەمەد هەرسین ئامادەبوون‌و گفتوگۆ لەنێوانیانا کراو دوای حەوت کۆبوونەوە (کاژێك و پارتی گەل) بەیانێك یەکیان گرتو بەرپرسیارێتی بەمشێوەیە دابەشکرا:

١- مامۆستا ئەحمەد هەردی. (بەرپرسی یەکەم)

٢- کاکە شێخ محەمەدی هەرسین. (بەرپرسی دووەم)

٣- کاکە محەمەد عەزیز (خاڵە حەمە). (بەرپرسی لیژنە پەیوەندی) و رێکخستن بەگشتی‌و رێکخستنی شاری سلێمانی بەتایبەت سەرکردایەتی نوێی حزب بەمشێوەیە لەم مامۆستایان پێکهات :-

١- ئەحمەد هەردی.

٢- کامیل ژیر.

٣- فەرەیدون عەلی ئەمین.

٤- شێخ محەمەد هەرسین.

٥- محەمەد عەزیز (خاڵەحەمە).

٦- فائق عارف .

٧- لەگەڵ دكتۆر جەمال نەبەز، ئەوسا بۆ خوێندن لەئەوروپا بوو.

هاوبیرانی دڵسۆزو پـاك، مامۆسـتاعەبدوڵڵا جەوهـەرو دكتـۆر ئیحسان فوادیش هەر زوو لەساڵی ١٩٦١ەو بەتەواوی لەكاژێك پاشەكشەیانكرد.

وەك هەقیقەتێك ئامارەی پێئەكەم، نەك خوانەخواستە (گاز لـەگوێی خـۆم بگـرم) و تانـەو تەشـەر لـەتواناو هێـزو بنكـەی جـەماوەری و قودسیەتی كاژێك بـدەم... نـەخێر بـەڵكو بـەدیكۆمێنت: واقیـع ئـەدویێو هەقیقەت خۆی دەر ئـەخات.. كاژێـك لـە ١٩٥٩/٤/١٤ تـا سـاڵی ١٩٦٤ و یـەكبوونی لەگـەڵ (پـارتی گـەلی كـورد) رێكخستنەكانی (كاژێـك) تـەنیا بریتیبـوون لـەو: نوخبـە رۆشـنبیرو ئەدیبـە هەڵكـەوتوو سیاسـەتمەدارە هوشیارو دڵسۆزانەو لەماوەی نزیكی شـەش سـاڵدا تەشـەنەیان نـەكرد و بنكەی جەماوەریان نەبوو، ژمارەیان نەدەگەیشتە پەنجـەكانی هـەر دوو دەست ئـەم دڵسۆزو خۆشەویستانەبوون: هـاوبیران، ئەحمـەد هـەردی، كامیل ژیر، د. جەمال نەبەز، فەرەیدون عەلی ئـەمین، شـێركۆ بێكـەس، محەمەد مەجید ئەسلان ، لەتیف عەلی، حەمە عەلی فەرج، فائق عـارف.. دەرخستنی ئەم هەقیقەتەو داننـان بـەو راسـتیەدا نەخەوشـەو نەئەوەیـە بایەخی كاژێك كەمكرێتەوە، بەڵكو تیشكی راسـتی ئاراسـتە هەقیقـەتو واقیعـی ژیـانو مێـژووی خـەباتی كاژێـك ئـەكرێتو راسـتوایە كـەس پێینیگـەران نـەبێتو بـەدڵێكی فـراوانو گیـانێكی سـپۆرتانەوەو بەخۆشیەوە ئەم راستیە قـەبوڵبكات.. ئەمەتـەنیا قەناعـەتی مـن نییـە. (كاكـە محەمـەد عـەزیز "خاڵـە حەمـە" ئەنـدامی سـەركردایەتی كاژێـكو بەرپرسـی لیژنـەی پەیوەنـدیو رێكخـستنەكانی كاژێـك) لەسـاڵی ١٩٦٤

ودوای یەکگرتنی هەردوو حزب:

(ئەفـەرموێت: لـەکاتی تێکـەڵبوونی رێکخـستنەکانی هـەردوو حـزبو دیاریکردنی بەرپرسیارێتیو سەر لەنوێی ریزەکانی رێکخستن.. هاوبیرانی (کاژیك) لەناو کوردستاندا لە هەشت هاوبیر تێپەڕ نەئەبوون!).

دووپاتی ئەکەمەوە، دەرخستنی ئەو هەقیقەتە هـیچ لـەوەزنو شـکۆو پایەو مەنزڵی بەرزو پیرۆزی کاژیك کەم ناکاتەوە.. من بەشبەحاڵی خـۆم لـەو سـاتەی لەکاژیکـدا خـەباتمکردووە تالـە ژیانیـشدابم سـەر بەرزانـە شـانازی بـەو تەمەنـە داگیرسـاوەی تێکۆشـانی ناورێزەکـانی کاژیکـەوە ئەکـەم... مـن لێبوردانـەو بـێ پـەرواو دڵـسۆزانە رەنجـم لەگەڵیـدا کێشاوە..!!.. نووسـینەوەی (لاپەڕەیـەکی گـەش لەمێـژووی کاژیـك)و (بیرەوەری و دیکۆمێنت) لەو چەپەرەوە سـەریهەڵداوە هـە سـتئەکرێت: تەمو مژو لێڵیەکی نەخوازراو لەرووی سروشتیی مێژووی خەبات ئەوحزبە مەزنەدایە.. ئەوەش ناهەقیەکە لە مێژووی ئەو حزبەو رەنجو ماندووبوون وقوربانیدانی هاوبیرانی رێزی تێکۆشـانی رابـردوی کاژیـك ئـەکرێت، هـەر بەهۆی ئـەو شـکۆیەی تێکۆشـانی کاژیکـەوە، مرۆڤـی بەویـژدان خۆیـان بەشـانو شـەوکەتی رابـردووی کاژیکـەوە بائـەدەن...کەچـی مـەخابن هەندێك جار لەزۆر بۆنەدا سەروەری ئەو خەباتوماندووبوونو قوربانیدانە تەنیا وەك باز بەسەر سەری حەوت هاوبیرە دڵسۆزە نەتەوەپەروەرەکەی دەسـتەی دامەزرێنـەری ١٩٥٩/٤/١٤وە ئەگیرسـێتەوە.. راسـتە ئـەو دەستپێشخەریە جوامێرو ئـازاو دڵـسۆزانەیەی ئـەو هاوبیرانـە جێـی رێـزو تەقدیری بێ ئەندازەیە.، وەلـێ ناکرێـت ئائـەو پێـوەرە لەهـەموو کـاتو حاڵەتو شوێنێکدا تاسەر بەبەستەڵەکیو چەقبەستووی بمێنێتـەوە!!..

مرۆڤ ئەپرسێت ئاخۆ هەر هەموو ئەو حەوت هاوبیرە دڵسۆزە تاسەر هەڵگری پەیامەکە بوون‌و لەرێزی کاژێکدا تاسەر ماونەتەوە؟.. خۆ ئەوە هەرزوو لەدوای ساڵی ١٩٦١ مامۆستایان: عەبدوڵڵا جەوهەرو دکتۆر ئیحسان فواد پاشەکشەیان لەکاژێك کردو لەدوای ساڵی ١٩٧١یش مامۆستا جوامێرو گەورەم فەرەیدون عەلی ئەمین بەخواستی خۆی وازی لەکاژێك هێنا، ئەمە بەو واتایەی لە (١٩٥٩/٤/١٤)ە تاکو ١٩٧٥) دەستەی دامەزرێنەری کاژێك لەناو کوردستاندا مامۆستایان: (ئەحمەد هەردی، کامیل ژیر، فائق عارف) بوون‌و لەدەرەوەی وڵاتیش هاوبیری دڵسۆز دکتۆر جەمال نەبەز بووە. ئەمەبێ ئەوەی وەك ماف و هەق دوای یەکگرتنەکەی ساڵی (١٩٦٤) هەردوو سەرکردە کاکە محەمەد عزیز (خاڵە حەمە)و کاکە شێخ محەمەدی هەرسین ناویان بهێنرێن‌و نکۆڵیش لە کۆنگرەکەی ١٩٧٢/٥/٢٥ ئەکرێت. ئێستاش ئەڵێم بێ نیازی تایبەت‌و بێ ئەوەی بریاری پێشووەختدرا بێ، لەبەر رۆشنایی لێکدانەوەیەکی زانستانەو لۆژییکیانە، نووسینی (لاپەڕەیەکی گەش لەمێژووی کاژێك) وەك بیرەوەری و دیکۆمێنت لەسەر خواستی زۆر لە ئازیزو دڵسۆزان بووە لەوانە: دکتۆر ئیدریس عەبدوڵڵا –زانکۆی سەلاحەدین – هەولێر، هاوبیر محەمەد کەمال لەدهۆك، براو خزمی‌و دڵسۆزم کاکە رەزاقی حاجی کەریم لەسلێمانی.. ئەم نووسینە ویستی تاکەکەسی‌و حەزی خۆ دەرخست‌و پۆزلێدان هاندەری نییە، تازە لەتەمەنێکدام ئەزموونی ژیانی ئاسایی‌و سیاسیی ومەرعیفیم لەبۆتەکەیەکی پتەوی ئەوتۆدا قاڵیکردوم، ختووکەی فیزم بەتێزی لادەرانەی هەرزەییانە نەدرێت، پێگەی خاوێن‌و چەمکی دڵسۆزی‌و رەهەندی بنچینەی بزوتنەوەی رزگاریخوازو

پێشکەوتووی عەقڵکراوەو لۆژیکیانەی مرۆڤانە فاکتەرە بۆ ئەوەی: ئەم هەقیقەتە بۆ هاوبیرو دڵسۆزانی کاژێك تەنانەت نەیارانی (کاژێك) وفیکری نەتەوەیی دەرخرێت... خۆی لەم دوو تەوەرە ناسكو گرنگەدا ئەبینێتەوە:

یەکەم: نیاز لەم نووسینە: خۆ بادان نییەو موزایەدەش بەسەرهاوبیرانی خۆشەویستو دڵسۆزانی کاژێکدا ناکەمو سواڵی ناوبانگیش رەتئەکەمەوەو شەڕیش لەسەر وەرگرتنی میراتی مادی یاخود مەعنەوی کاژێك ناکەم، بەڵکو مەبەستمە بەهەموودنیا راگەێنم: لەساڵی ١٩٦١-١٩٧٥ لەکاژێکداو دواتر لەپاسۆکدا هەنووکە لەریزی پارتی دیموکراتی کوردستاندا خەباتمکردووەو ئەیکەم خاوەنی ئەو دروشمە موقەدەسەم بەرزکردنەوەی: ئاڵای کوردستانو دامەزراندنی دەوڵەتی سەربەخۆی کوردستان!..

دوای ئەوەی (پاسۆك گەلو سۆسیالیست) لە حزبی (یەکگرتن)دا بوون بەیەك و دواتر بەخواستی هەمولایەك بەشێوەیەکی فەرمی لەکۆنگرەی (١١)دا لەگەڵ پارتی دیموکراتی کوردستان تێکەڵ بووین.. هەن لەنەزانیانەوە بێت یاخود بێ ئاگای یان بەئانقەست تا هەنووکە واحاڵیبوون.. ئێمەو مانان هاتوینەتە سەر سفرەو خوانی حازرو مشەخۆری ئەکەینو لەسەر بەشی ئەوان ئەژین!!.

ئەمە لەکاتێکدا ئێمەو مانان لەساڵی ١٩٦١ەوە یەك رێچکەو رێرەو خەباتی کوردایەتیمان گرتووەو رەنجماندواەو لەپێناو خولقاندنی ئایندەیەکی گەش بۆ کوردو بەدیهێنانی خواستو ئیرادەی ئەم میللەتە ستەمدیەی دووچاری ئەنفالو کیمیابارانو (جینۆساید) بوو

هەوڵمانداوەوکارمان بۆ هێنانەدی ئەو خەونو خواستو ئاواتە کە ئەمڕۆ بەهەڵبژاردنی پەرلەمانو دامەزراندنی حکومەتی هەرێمی کوردستان هاتۆتەدی ئێمەو مانان پشکی وەزندارو موقەدەسمان بۆ لەدایکبوونی ئەم ڕۆژەنوێیەو دۆخی ئازادی کوردو سەربەخۆی کوردستاندا بووە و هەیە ! !...

دووەم: مێژووی خەباتو لێبوردەیی وقوربانیدانی هاوبیرانی کاژێک هێندە شکۆدارو مەشخەڵێکی داگیرساوە هەموو خانەوادەو دۆستو یاران و هاوبیرانی ڕێزی تێکۆشانی ناو کاژێک شانازی پێوە ئەکەن و بۆ ئەوەی مافی ئەو هاوبیرە جوامێرو خانەوادە سەربەزەکانیان نەسووتێتو نەفەوتێ بەتایبەت ئەوانەی ئازیزانیان لەسەر خەباتی کوردایەتی ناوریزی کاژێک دووچاری نارەحەتیو گرتنو ئەشکەنجەدان دوورخستنەوە (نەفی)و ڕاودونان بوونو ئیعدام کراون، پەراوێز نەخرێن، بەراستمزانی لەم بیرەوەریەدامشتێك لەناو و ناوی نهێنیی شۆڕشگێرانەیان بکەم بەنموونەی خەروارێك، خودای مەزنو میهرەبان پشت و پشتیوان بێت لەبەشی دووەمدا (مێژووی کاژێکو وەقائع ودیکۆمنێت) ئەدەبیاتو نامەی هاوبیرانو خشتەی کاری نهێنیو ناوی حەرەکی هاوبیران پێشکەش ئەکەم.

یەزدان یارو یاوەرتان بێ، هەی دڵسۆزانی هەست پاکو هەقویستو مرۆڤ پەروەر، من بەقوربانتتان بم

ئێوەش سەرفرازوسەرکەوتووبن

عەبدوڵلا ئاگرین

هەولێر- باشووری کوردستان

٢٠١٢/١١/١

دیمانەی کەناڵی (NRT) لەگەڵ دکتۆر عەبدوڵلا ئاگرین

پێشکەشکار :

ساڵی ١٩٧٤بەیاننامەیەك سەرکردایەتییە کۆنەکەیان هەڵپەسارد و لەشوێنی ئەوان سەرکردایەتییەکی کاتی نوێیان پێکهێنا، بەناوی رەخنە و گلەیی لە شێوازی کارکردن و شێوەی رێکخستن و تواناو لێهاتوویی سەرکردایەتی کۆنی کاژیك، ئەوان دەیانوت: رابەران و سەرکردایەتی کۆنی کاژیك لە ئاستی لێپرساوی دانەبوون و کەمتەرخەمبوون، لەو رۆژگارەدا، یەکێکیان دەچێتە ئەوروپا و ناگەرێتەوە و ئەوانی تریش بەبێ دەنگی و بێ چالاکی راستەقینە، لەوڵاتدا دەمێننەوە، هەندێکیشیان دەکشێنەوە و کارنەکردن لە ریزەکانی کاژیکدا هەڵدەبژێرن.

ئیدی لەو قۆناغەدا چارەنووسی کاژیك لەرووی فکری و لێکۆڵینەوە و نووسینەوە دەکەوێتە دەست د. جەمال نەبەز و لەرووی کاری رۆژانە و تەنزیمات و رێکخستن و جموجوڵ و چالاکی حزبی و پەیوەندیەکانیشەوە دەکەوێتە دەست مامۆستا دکتۆر عەبدوڵلا ئاگرین.

عەبدوڵڵا ئاگرین - دکتۆر جەمال نەبەز
بەرلینی رۆژئاوا - ١٩٧٢/٨/٢٤

بۆ قسەکردن لەسەر هۆکارەکانی دروستبوونی ئەو رەوتە نوێیەی نێو ئەو پارتە نەتەوەییەو ئەو سەرکردایەتییە کاتییە و سەرهەڵدانی پاسۆك وەك درێژەپێدەری کاژێك و رەوتێکی نەتەوەیی و رۆڵی مامۆستا عەبدوڵڵا ئاگرین لەنێو ریزەکانی کاژێك و پاسۆك و ئێستگەی دەنگی کوردستانی عێراق و بەشداری سیاسی ئەم کارەکتەرە لەریزەکانی شۆڕشدا تا ساتەوەختی یەکگرتنی پاسۆك لەگەڵ پارتی دیموکراتی کوردستان و توانەوەی لەو حزبەدا، رووداو مێژوو بە گرنگی

زانی لەسەر تێزێکی تایبەت، میوانداری بەڕێز پرۆفیسۆر دکتۆر (عەبدوڵلاّ ئاگرین) مان کردووە وەك ئەندامی سەرکردایەتی پێشووی کاژیك و ئەندامی مەکتەبی سیاسی پێشووی پاسۆك و ئەندامی کارگێری سەرکردایەتی سیاسی بەرەی کوردستانیو ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی پێشووی پارتی دیموکراتی کوردستانو ئێستاش بەرپرسی سەنتەری دیراساتو توێژینەوەو ئەکادیمیای پارتی دیموکراتی کوردستانە.

* * * * *

پێشکەشکار: مامۆستا زۆر بەخێربێی بۆ بەرنامەی رووداوو مێـژوو خۆشـحاڵبووین بـە ئامادەبوونـت لـە بەرنامەکـە. وەك بەرچاورِوونییەك بۆ بینەران پێمان بڵێ عەبدوڵڵا ئاگرین کێیە؟.

د.عەبـدوڵلا ئـاگرین: زۆر سوپاسـتان ئەکـەم بـۆ ئـەم بەسەرکردنەوەیە، بە تایبەت لە بەرنامەیەکدا کە ناوی رووداو و مێـژووەو ئەوەش قورسایی‌و بایەخی خۆی هەیە، ئەوەی ئێستا من باسـی ئەکـەم، هەم رووداوە هەم مێژووە، بۆیە من واقیعی مێژوو ئەگێڕمەوە کـە لەسـەر راستی بنیادنراوە، خستنە رووی ئەم زانیاری هەقیقەتانە، بەهیچ جـۆرێ بەمەبەستی مزایەدەکردن نییە بەسەر هاوبیرە ئازیزو هاوخەباتەکانمـدا و شەڕی وەرگرتنی میراتی (کاژیك)یش نییە ! !.

بۆیە ئەگەر کەسێك یـان لایـەنێك پێـی هەزمنـەکرێت‌و نیگـەران بێـت ئەوە گوناهی من نییە و ئەوە راستی رووداو و مێژووە و نزیکەی ٥٠ ساڵ بەسەریدا تێپەڕیوە، هەموو مرۆڤێك لەژیانیدا کۆمەڵێك وێستگەی هەیـە، ئـەو وێستگانەی مـن لـەم بەرنامەیـەدا ئامـاژە پێئـەدەم بـۆ بەرنامەکـە گرنگن، مـن نـاوم عەبدوڵڵایـە کـوڕی مـەلا عـەزیزی مەلاخالـدی مـەحویی کوڕی مەلا وەسمانی دووەم‌و مەلا وەسمانی گەورەو مەلاعەلی گردەو پیر مەحمودو پیر خدرو شێخ رەش‌و پیر ئەلیاس‌و میرە سووری بەرزنجی، تا مـەلا وەسمـانی گـەورە بنەماڵەکـەمان لـە گونـدی بـاڵخ ژیـاون، ئێمـە بنەچـەمان ئەگەڕێتـەوە بـۆ گونـدی بـاڵخ کـە لـە شـاربازێڕە. ئێمـە بنەماڵەیـەکی رۆشـنبیرین هـەر لـە باوانمـەوە خانـەقامان هـەبووە و ئـەو

خانەقایەی ئێستا لەشاری سلێمانییە، لە ساڵی ١٧٨٤ دەستپێکراوە و لە ساڵی ١٧٨٦ لەکاتی بنیادنانی شاری سلێمانی تەواو کراوە، من قوتابخانەی ئەیوبییەی سەرەتایم لە شاری سلێمانی خوێندووە دوایی ئامادەیی پیشەسازیم تەواو کردوە، ئینجا پەیمانگای تەکنەلۆژیام لەزانکۆی تەکنەلۆژیای بەغدا تەواو کردوە (دبلۆم فەنیم لەهەندەسەی کارەبا) دا هەیە، پاشان گەڕاومەتەوە بۆ تەواوکردنی، خوێندنی ئەکادیمی، ئەمە بۆ ئەوەی هەم خوێندنەکەم هەم فرمانو کاری وەزیفیم و هەم هیوایەتەکەم کە لە دنیای ئەدەبدا خۆیان ببیننەوە، وەك چیرۆك و شیعر و ... تا، یەکبگرنەوە. بەتاقیکردنەوەی دەرەکی (خارجی) قۆناغی سێی ناوەندی و شەشی ئامادەییم بڕیوە، ئینجا چوومە زانکۆ و خوێندنی باڵاو ماستەرو دکتۆرام تەواوکردووە. ئێستا مەرتەبەی عیلمیم لە: پلەی(پرۆفیسۆر)یدایە مامۆستام لەزانکۆی سەلاحەدین – هەولێر.

پێشکەشکار: مەبەست لەئاگرین چییە، لەکاتێکدا پێشتر بەنازناوی هەستیارەوە شتت ئەنووسی.. ئاگرین چییە؟.

د. عەبدوڵڵا ئاگرین: بۆ ئەم نازناوە لەساڵی (١٩٦٤)ەوە لەگەڵ کاك شێرکۆی بێکەس پێکەوە لەکاژیکدا خەباتمان ئەکرد لەبەغدا بووین.

کاك شێرکۆ بێکەس لە ساڵی ١٩٦٧دا وتی: کاك عەبدوڵڵا بۆ لەقەبی مەحوی هەڵناگری؟، بۆنازناوی ئاگرین بەکارنەهێنێت؟ وتم: کاکە شێرکۆ

شێرکۆ بێکەس - عەبدوڵڵا ئاگرین

مـن بەشـکۆوە، شـانازی بـە مـەحوی‌و نـاز ناوەکەیـەوە ئەکـەم، لـە خۆبایبوون نییە ئەڵێم : من ئەوەم پێڕاستە لەسایەی رەنـج‌و بەخششی خۆمەوە پێبگەم.. ئیدی ئەو هیچ قسەیەکی دی نەبوو؟.. لەڕاستیدا ئـەم ئاگرینە ناوێکی حەرەکییە هـی کار و چالاکی حزبایـەتی، مـن بـۆ خـۆم هەنـدێ وزەو دەگمـەنم لـەخۆما ئـەبینی، بزێـوی‌و بزوێنـەری داینـەمۆیی تایبەتیشم لەخۆما شك ئەبرد کـە پـێم وابـوو ئـەتوانم بـەردەوام کـارێکی فکری و چالاکی پراکتیکی بەگورجی بکەم، ئەوە لەوەوە هاتووە.

لـە سـاڵی ١٩٥٨ و ١٩٥٩ ئەنـدامی یـەکێتی قوتابیـانی کوردسـتان و دواتر ئەندامی لیژنەی قوتابخانەی ئامادەیی پیشەسازی سلێمانی بـووم، هەمان ئەو رۆحە سرك‌و یاخییە سەرکەشەم لەخۆدا هەستپێئەکرد

پێشکەشکار: دکتۆر عەبدوڵڵا ئاگرین چۆن هاتیتە ناو کایەو کاری سیاسییەوە، مێژووی بەشداری کاری سیاسی تۆ لەنێو شۆڕشدا ئەگەڕێتەوە بۆ کەی؟ .

د.عەبدوڵڵا ئاگرین: مەسەلەی هاوبەشیم لە چالاکی دنیای سیاسەت... یاخود کشان بۆ ناخی ئەو دنیایە، تایبەتمەندی خۆی هەیە، من بەعەشقو شەوقەوە بەرەو پیر سیاسەت و حزبایەتی رۆیشتووم، مامم مەلا ئەسعەدی مەحوی و شێخ لەتیفی شێخ مەحمودی حەفیدساڵی ١٩٣٨ پێکەوە کۆمەڵەی برایەتییان دروستکرد، ئەو کۆمەڵەیەی دروستیانکرد بە هاندانی شێخ مەحمودی حەفید و پاڵپشتی حەپسەخانی نەقیب دامەزراو دروشمیان:

سەربەخۆی کوردو پێکهێنانی دەوڵەتی کوردی بوو، ئەم راستیەم چەند جارێك لە مام و ئامۆژنم (شەمسە خانی حاجی عەلی باڵخی)و دایکم (شەمسەخانی حاجی حەمە ساڵح)و کاك عوسمانی مامم کە ئێستا لەژیاندا ماوە ئەبیستەوە.. دواتر لەدوای ١٤ی تەمموزی ١٩٥٨و تەقینەوەی بورکانێکی گەورەی فیکری لەدنیای سیاسەتدا هاتە ئاراوە و مەسەلەی کورد هاتە پێشەوە، ئەوسا دایکم هەر ئەیفەرموو: عەبدوڵڵا مامت کوردیەتی ئەکرد، هەر دایکم یەکێك بوو لەوانەی کە بەگەرمی هانی ئەدام و ئەیوت: عەبدوڵڵا وەرە بزانم دەربارەی کورد چی بووە و چیان ئەوت؟. حکومەتی عێراق ئەڵێ چی و عبدالکریم قاسم چی بۆ کورد ئەکات، ئەی مەلا مستەفا لەکوێیە و کەی ئەگەڕێتەوە؟!. ئەم بیروڕاو

هەڵوێستەی دایکم لە هەڵوێستی باوکم مەلا عەزیزی مەلا خالدی مـەحوی جیـابوو، هەرچـی بـاوکم بـوو، زیـاتر بـەلای هونـەر و خۆشمەعـشەری و تێکەڵاوی خەڵکدا ئەچوو تا بەلای سیاسەتدا.

لەمەیان دایکم کاریگەری ئـەرێنی زۆرو بـەهێزی بەسـەرمەوە هـەبوو. ئینجا دوای ١٤ی تەمموز١٩٥٨ ململانێیەك دروسـت ببـوو، سـەبارەت بـە مەسەلەی دروشمی مافی کورد، ئایا کورد ئوممەیە یان ئوممە نییە، ئایا کـورد ئـەبێ یەکێتیـەکانی لاوان و قوتابیـان و رێکخـراوە پیـشەییەکانی بـەناوی کوردسـتانەوە هـەبێ یـان نـا؟!! ئـەو کاتـە پـارتی دیمـوکراتی کوردستان رابەرایەتی پرسی کوردیەتو ئەو بارودۆخـەی ئـەکرد، منـیش حەزم ئـەکرد بـچمە نـاو یـەکێتی قوتابیـانی کوردسـتانەوە، چـونکە بـەر لەشۆڕشی تەموزی ١٩٥٨ یەکەم جـار داوام کـرد ببمـە ئەنـدامی یـەکێتی قوتابیـانی کوردسـتان، وتیـان: تەمـەنت کەمـە، مامۆسـتایەکی خـزمم لەسـلێمانی هەیـە: نـاوی مـەلا عـزەت عـەزیزی مـەلا رەحیمـە، لەگەڕەکەکەمانا بوو، ئەو زیاتر تێکەڵی ئەم بابـەتی سیاسـەتە بـوو، مـن داوام کرد لەیەکێتی قوتابیانی کوردسـتاندا خەباتبکـەم، بـەلام وتـی: تـۆ هێشتان تەمەنت نەگەیشتۆتە ئەوەی ببیتە ئەندام لە یـەکێتی قوتابیـانی کوردسـتان، دوای شۆڕشـی ١٤ی تـەموزی ١٩٥٨ کـە بـووم بـە ئەنـدام، بـڕوات هـەبێ ئێـستاشی لەگـەڵ بێـت خۆشـترین و بەچـێژترین کـاتی سەروەری ژیانم بوو، ئەو ئەندامێتیەم لە یەکێتی قوتابیـانی کوردسـتاندا هاندەرێکی بـەهێز بـوو، بـۆ ئـەوەی روو لەسیاسـەتو حزبایـەتی بکـەم،

ئینجا دوایی لە چالاکیەکانی یەکێتی قوتابیان و لاوانی کوردستاندا کارم کردو ساڵی١٩٥٩ بوومە ئەندام لە پارتی دیموکراتی کوردستان، ئەمە تاکو ساڵی ١٩٦١ خایاند، واتا تا دەسپێکردنی شۆڕشی ئەیلول لە١١/٩/١٩٦١دا ، ئینجا دواتر من لە یەکێتی لاوانی نەتەوەیی کورددا کارم کرد کە رێکخراوێکی تازەی نەتەوەیی بوو، چونکە هیچ رێکخراوێکی تری نەتەوەی نەبوو، ئەو رێکخراوەش گۆڤارێکی بەناوی چرای کوردستانەوە دەرئەکرد کە بە دەستخەت ئەماننووسییەوە و بڵاومان ئەکردەوە.

پێشکەشکار: وتت خۆشترین رۆژی ژیانت ئەوەبوو کە چوویە ریزی یەکێتی قوتابیانی کوردستانەوە، بەڵام لە دوای شۆڕشی ئەیلول لە پارتی دوورکەوتیتەوە و رێکخراوێکی ترت دروستکرد، رێکخراوی یەکێتی لاوانی نەتەوەیی کورد هی کێ بوو، سەر بەکێ بوو؟.

د.عەبدوڵلا ئاگرین: من ئەو رێکخراوەی لاوانی نەتەوەیەی کوردەم دروستنەکردبوو، رێکخراوەکە هەبوو، لە١١/٩/١٩٦١ دوای شکستی بزوتنەوەی شۆڕش لەدەربەندی بازیانو دەربەندی خان من لەرێگای کاك تۆفیقی نوری بەگەوە چوومە ناو ئەم رێکخراوەوە، شەهید شێخ محەمەدی هەرسین بەرێوەی ئەبرد، لەدواییا زانیم کاك محەمەد عەزیزو شێخ محەمەدی هەرسینو کەسێکی تریشیان لەگەڵ بوو، وائەزانم بە

ناوی کاك رەشیدەو و خەڵکی رۆژهەڵاتی کوردستانە و لەپێنجوین دائەنیشت، من ئەو کاك رەشیدە نەبینیبوو، لەو دەمەدا لەناو یەکێتی لاوانی نەتەوەیی چالاکیەکانم ئەوەبوو کە لە شاری سلێمانی خەڵکمان بۆ ریزەکانی رێکخراوەکە کۆ ئەکردەوە .. وەك وەفاو هەقیقەتێك ئەبێ دەوری مامۆستا غەفوور ئەمین و چالاکیی بەرچاوی لەساڵی ١٩٦١- ١٩٦٣ لەو رێکخراوەدا لەبیر نەکەین، چونکە مامۆستا غەفوور دەوری مەزن و نەترسانەی هەبوو، ئەو فەزڵی گەورەی بەسەر ئەو رێکخراوە هەیەو هەتا بەسەر کاژێکیشەوە، ئەو کەسێکی زۆر چالاك و دڵسۆزەو تا ئێستاش لەژیاندا ماوە.

کاتێك من لەو رێکخراوەدابووم پێشنیازێکم بۆ کاك تۆفیقی نوری بەگ کرد، وتم: بۆ ئێمە رێکخراوێکی قوتابیانە دروست نەکەین؟ چونکە زۆر کەس هەن حەز بە حیزبایەتی ناکەن و وائەزانن ئەم رێکخراوی لاوانە حیزبییەو ئەوانە نایەنە ناو کارەوە، پێشنیازەکەمی بەشەوقەوە وەرگرت و فەرموی زۆر باشە! .

تۆفیق نوری بەگ ، عەبدوللا ئاگرین
١٩٦٤/٧/٤ – قەلادزێ

من و تۆفیقی نوری بەگ و لەتیف قەرەداخی و کەمال عەبدوللا محێدین لە١٩٦٢/٣/٢١دا رێکخراوەکەمان بەناوی یەکێتی قوتابیانی نەتەوەیی کوردەوە دامەزراند و وەك سەرکردایەتی رێکخراوەکە دەستبەکاربووین و رۆژنامەیەکیشمان بەناوی (رابەر)ەوە بەنهێنی دەرئەکردو بەدەستنووس لەسەر کاغەزی کۆپی(٣٠)نوسخەمان بلاۆئەکردەوە.

دوایی لە ساڵی ١٩٧٢/٥/٢٥ کۆنگرەی یەکەمی کاژیکمان لە ماڵی کاک کامیل ژیر لە سلێمانیدا بەست، لەو کۆنگرەیەدا حەوت کەس بووین و لەسەر پێشنیازی هاوبیری بەرێز کامیل ژیر بووین بە سەرکردایەتی کاژیك، تەبعەن دیارە کە ئەندامانی کۆنگرە حەوت کەسبێت ئەوانە تەمسیلی سەرکردایەتی ئەکەن، ئەوسا من مەسئولی لقی کاژیك بووم لەگەڵ مامۆستا محەمەد مەجیدی ئەسلان و مامۆستا حەمە عەلی فەرەج و کاک فەتاح عەبدولرەزاق و ...تاد.. ئیتر لەوێدا سیفەتی قیادەی کاژیك بەئامادەبووان برا، بریتیبوون لە: ئەحمەد هەردی، کامیل ژیر، فائق عارف، عەبدوڵڵا ئاگرین، محەمەد مەجید ئەسلان، محەمەد عەلی فەرەج، فەتاح عەبدولرەزاق.. ئەمە جگە لەوەی سیفەتی سەرکردایەتی بەهەریەك لە: مامۆستا دکتۆر جەمال نەبەزو شێخ محەمەدی هەرسینو کاك محەمەدی عەزیز دراو وەك خۆیان مانەوە.

لە دوای راپەرین ئەندامی سەرکردایەتی پاسۆكو ئەندامی کارگێری سەرکردایەتی سیاسی بەرەی کوردستانی بووم، دواتر لە یەکگرتندا ئەندامی مەکتەبی سیاسی یەکگرتنو ئەندامی ئەنجومەنی باڵای سەرکردایەتیش بووم.

پێشکەشکار: لەساتەوەختی شۆڕشی ئەیلول تۆ لەناو کایەی سیاسیدا بوویت، ئایا شۆڕشی ئەیلول ئامادەیی بۆ کرابوو یان هەلێکی سیاسی بوو قۆزرایەوە؟.

د.عەبدوڵڵا ئاگرین: ئێمە چەند گەنجێکی شاری سلێمانی بووین، لەبەر هەرزەیی سیاسی و خوێنگەرمیمان بۆ کوردایەتی چالاکی بەرچاومان هەبوو.

لە١١/٩/١٩٦١ کورد خۆی بۆ شۆڕشی ئامادەکردبوو، تا بەرگری لەخۆی بکات ..من بڕوام وایە: شۆڕشی ئەیلول شۆڕشێك بوو لەپێناوی کوردا و لەپێناوی ئازادی و سەربەخۆییو بەدەستهێنانی مافەکانی کوردا بەرپابوو، چونکە کە لە دەربەندی بازیان و دەربەندی خان لەشکر شکا، ئێمە و مانان زۆر دڵگران بووین لەوەی کە لەوانەیە خەتاکە هی پارتی بووبێت، لەبەر ئەوە من لە خەتی پارتی دوورکەوتمەوە و خواخوام بوو رێکخراوێکی تری نەتەوەیی هەبێت کاری تێدا بکەم، لە ئەنجامی ئەو خورتەو بۆڵەو مناقەشەیە من وەك قوتابیەکی چالاکوانو سیاسی دیاربووم ئەوەبوو من چوومە ناو رێکخراوی لاوانی نەتەوەیی کوردەوە کە تەسەور ئەکەم من چوارەم کەس بوویم لەو رێکخراوەکەدا، شێخ محەمەدی هەرسینو کاکە محەمەد عەزیزو کاکە تۆفیق نوری و من بووین، دواتر مامۆستا غەفور ئەمین و ئەوانەیتر هاتن، پاشان گۆڤارەکە و ئینجا رۆژنامەکەمان دەرکرد، لەو کاتە تا ساڵی ١٩٦٣ هەتا کارەساتی دڵتەزێنی خوێنرێژ زەعیم سدیقی ئیرهابی کە هات لە ٩ حوزیرانی ١٩٦٣دا مەنعی تەجەولێکی لە سلێمانی کرد و چەند گەنجو رۆڵەی ئەو شارەی زیندە بەچاڵ کرد، لەسەر ئەوەی کە داوایان لێکردبوون جنێو بە رەحمەتی مەلا مستەفا بدەن ، یان رەسمەکەیان دانابوو ئەیانوت:

سوكايەتی بەم رەسمە بکەن، ئەوانیش پێچەوانەی ئەمری ئەو جەللادانەی ئیرھابی زەعیم صدیق مستەفا ھەڵوێستیان ئەنواند، بەمجۆرە گوڵەبارانیان ئەکردن..

پێشکەشکار : مامۆستا لەو کاتەدا دەنگۆی حزبێکی کوردی ھەبوو بەناوی حزبی شۆڕش، ئەو حزبی شۆڕشە کێ بوون؟، تا چەند لێی ئاگاداربووی؟.

د.عەبدوڵلا ئاگرین: دەنگۆی دامەزراندن و بوونی حزبی شۆڕش بەر لە ساڵی ١٩٦١ بوو، بەر لەوەی یەکێتی لاوانی نەتەوەیی کورد کاری خۆی بکات ، لە چەند دانیشتنێکدا ئەوەم لەکاك شێخ محەمەدی ھەرسین بیست کە لەساڵی ١٩٦٠-١٩٦١ ھەوڵێك ھەبوو کە لە سنووری پێنجوین حزبێك دروستبووە بە ناوی حزبی شۆڕشەوە ھەتا باسیان ئەکرد کە ناوداری تێکۆشەری کاك حەمەرەشید خانی خوالێخۆشبوو لەگەڵ مەحمودە فەندی ھەمەوەند و مەجموعەیەك ئەیانەوێت حزبێکی ئاوا نەتەوەیی بنیاد بنێن، ئەوانە خەڵکی رۆژھەڵاتی کوردستان نەبوون بەڵکو چالاکیەکە لەسەر سنووری رۆژھەڵاتی کوردستان بوو. بەڵام ئەوە ھەر ماوەیەك بوو، ئیتر دەنگو رەنگی نەما. سەبارەت بە مەنعی تەجەولەکەی ساڵی ١٩٦٣ و رەشبگیرەکە کە لەوانە کاك تۆفیق دەسگیرکرا، کاك شێخ

گۆڤاری
یەکێتی لاوانی نەتەوەیی کورد
ژمارە (٤) ئەیلول ١٩٦٥

چرای کوردستان

کوردستانێکی یەکگرتوو
کوردێکی یەکبوو

سەروتار: (وەک یەکێ وڵاتمان)

[illegible]

بە ڕاستی ئەبێ ... ؟!

نوسینی: [illegible]

[illegible]

ئەمە نموونەیەکە لە ئەدەبیاتی یەکێتی لاوانی نەتەوەیی کورد ساڵی ١٩٦٥ بە ناوی گۆڤاری چرای کوردستانەوە دەرچوە. ەم گۆڤارە لە ساڵی ١٩٦١ دوە بە دەستخەت دەرچووەو بڵاو کراوەتەوە. بەر لە ساڵی ١٩٦٤ هەموو ژمارەکانی دەستخەتی عەبدوڵلا ئاگرینی تێدایەو ئەو ژمارانەو ژمارەکانی ئەدەبیاتی یەکێتی لاوانی نەتەوەیی کوردو هەر هەموو ئەدەبیاتی (کاژیک) تا ١٩٧٤/٢/٢ وەك ئەمانەتێکی حیزبی بە پێچراوەیی تەسلیم بە هاوبیری= =شەهیدی جوانەمەرگ مامۆستا شەریف مەولودم کرد تا ئەویش

تەسلیم بە شەهید ماموستا غەفور زاژەلەیی بکات بۆ ئەوەی لە ماوەت لە شوێنێکی ئەمین بیپارێزێ. مەخابن ماموستا غەفور شەهید کرا و تا ئێستا نەمانتوانی ئەو ئەمانەتە حزبیە گرنگ و سامانە نەتەوەییە چنگمان کەوێتەوە، ئەگەرچی لە رێگای خانەوادە بەرێزەکەیانەوە لە هەوڵدان داین.
هاوبیر ماموستا غەفور جێی بڕواو متمانەی (کاژیک) بوو.

- بەرەو رزگاری -

ئەم ئەمانەتانە پێشکەش بێ،

کاژیک - لقی سلێمانی بەڕێز .

[illegible]

لە ماموستا (غفور صالح زاژەلەیی)یەوە

سەرۆکی شۆڕشگێڕانی نەتەوەیی

~~[illegible]~~

[illegible]

[illegible] ١٩٧٠ [illegible]

[illegible]

[illegible]

هاوبیرتان

ماموستا غفور صالح زاژەلەیی ١٩٧١

[illegible] ١٩١٢

محەمەدی هەرسین رایکرد بۆ قەرەداغ و لە زرگوێز مایەوە، منیش لە خانەقای مەحوی خۆم پەنادابوو، ئەو کاتە بیرم کردەوە، ئەوە ٢٥ی مانگ هاتووە و هێشتان گۆڤاری چرای کوردستانمان دەرنەکردووە، بەم شێوەیە هاتم لەسەر شێوەی ژمارەی پێشوو بە دەسخەتی خۆم ژمارەیەکی ترم نووسییەوە ئەو کاتە ناز ناوی حەرەکی من (هەستیار) بوو، نزیکەی هەشت دانە نوسخەم بە دەستنووس لەبەر نووسیەوە و بردم دابەشم کرد، داوام کرد لە رێکخستنەکانمان ئەوانەی کە پەیوەندیان پچڕاوە با پەیوەندی بکەنەوە بە (هەستیارە)وە کەخۆم بووم، بەو مەبەستەی رێکخستن نەپچڕێو سەرلەنوێ تەنزیم، چالاکیەکانمان درێژەی هەبێت، ئەمە وەکو ئەرکێکی نەتەوەیی و مێژوویی و حزبی، تا ئەو وەختە ناوی کاژیک نەبوو، و ئەوەی کە من ئەمزانی لە ناو شۆڕشو پێشمەرگە مامۆستا بلیمەتو جوامێر کاکە فەرەیدون عەلی ئەمین کەسێکی نەتەوەییە بەلآم نەمئەزانی کە سەربەئێمەیە یان نا، تەنیا ئەمزانی کە کەسێکی نەتەوەییە، ئەشمزانی، کاک هەردیش کەسێکی نەتەوەییە، هەتا جارێکیان کاک شێخ محەمەدی هەرسین بەیانێکی دامێ وتی: ئەمە ببە بۆ مامۆستا هەردی بزانە چی ئەڵێ؟... ئەمە لە ساڵی ١٩٦٢ بوو کە من ناوی کاژیکم هەر نەبیستبوو.

پێشکەشکار: کاژیك کە لە کاری نهێنییدا هیچ بڵاوکراوەیەکی نەبووە، چۆن سەری هەڵدا؟.

د.عەبدوڵڵا ئاگرین : پاش ئەوەی ساڵی ١٩٦٤ لەبەیانیکدا بە عەمەلی بینیم کە پارتی گەلی کورد و کاژیک یەکیانگرت، لەرێگای رێکخستنیشەوە وەپێمان راگەێنرا... ئەمە رووداوێکی سیاسیی گرنگو تەئریخێکە تا ئێستا ناحەقی بەرانبەر ئەکرێ و کەس باسی نەکردووە، خەڵك وا ئەزانن ئەوەی لە ساڵی ١٩٦٤وە دەستی پێکردووە بەناوبانگە چالاکی رێکخستنەکان کاژیکە، نەخێر وانەبووە، ئەو کاتەی من بەیاننامەکەم برد بۆ مامۆستا مەزنو بەرێز کاکە ئەحمەد هەردی لە ماڵەوە بوو، ماڵەکەیان لە سابوونکەران لای ماڵی قازییەوە، بە بیجامەوە هاتە بەردەم دەرگا دەرەوە و وتی: ئەوە چییە؟..

مامۆستای مەزن ئەحمەد هەردی - عەبدوڵلا ئاگرین

فەرمووی: منیش عەرزیمکرد ئەوە بەیاننامەیە بۆ جانابتم هێناوە، ئیدی سڵەمیەوە و حەزەری کرد و فەرمووی: کێ پێی وتووی، بۆچی بۆمنت هێناوە، چۆن بۆ منت هێناوە؟، من بە پێچەوانەوە چاوەڕوانی ئەوەم ئەکرد بمباتە ژوورەوەو لەسەر باسەکە قسەم بۆ بکات، کەچی من تووشی شۆك بووم.. ئەمەیان بەمندا بۆ جەنابتان ناردو ئیدی لێیوەرگرتمو هەر لەوێدا چاوێکی پیاخشانو فەرمووی: ئەمە لەمەهدا ئەتاسێ!!.. ئیدی خوا حافیزیم لێکرد.

پێشکەشکار: ئەو لە ترسان ئاوای کرد، یان ئەی ویست شتەکە بە نهێنی بێت؟.

د.عەبدوڵڵا ئاگرین: نەخێر لەترسا نەبوو ئەو جوامێرە پیاوێکی نەترسبوو، دەنا تا دوا تەمەنی لەگەڵ کاژێکدا نەئەمایەوە!!، تەنیا سڵەمینەوەو دوای بۆم ساغبووەوە، ئەوە شێوازی کارو ڕێکخستنو نهێنی کاژێکی بوو.. ئاخر، ئەوە شێوازەکەی کاژێك بوو، وایکرد لەبار بچێت و ڕۆڵی خۆی نەبینێت.

ئەبوایە قیادەی ئایندەی حەرەکەی کوردی و شۆڕش، کاژێك بیکردایە!! بەڵام بەهۆی ئەو شێوازی مامەڵەکردنە و حەزەرەوە زۆرە کاژێك داچوو، هەتا کە بەیاننامەکەی خوێندەوە قسەیەکی کرد کە

گەڕامەوە بۆ کاک شێخ محەمەدیشم گێڕایەوە، هەردی ئاماژەی بەناوەرۆکی بەیاننامەکەداو فەرمووی: ئەمە لە مەهدا ئەتاسێ؛ ئەوسا بەراستی عەرەبییەکەم زۆر باش نەبوو، نەمئەزانی مەبەستی ئەوەیە: کە لەلانکەدا واتە: لە بێشکەدا ئەتاسێ و سەرناگرێ. جا لەو سەردەمەیا کە یەکێتی لاوانی کورد و یەکێتی قوتابیانی نەتەوەیی کورد دەوری جەربەزانەو بوێرانەی یەکجار بەهێزو چالاکیی بەرچاویان لەسلێمانیدا ئەبینی.

لەدانیشتنە دوو قۆڵیەکانی منو کاکە شێخ محەمەد لە دوکانەکەی خۆی لەشەقامی مەولەویی شاری سلێمانی ئاماژەی بەوە ئەدا، دامەزراندنی حزبێکی نەتەوەیی پێویستە ! !.

خاڵە حەمە

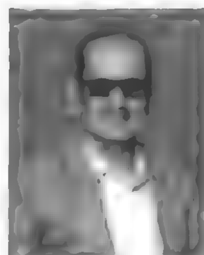
شێخ محەمەد هەرسین

دامەزرێنەرانی پارتی گەلی کورد / ١٩٦٢

کاک شێخ محەمەد بیری لەوە کردەوە کە ئەبێ حزبێ هەبێت سەرپەرشتی ئەو رێکخراوانە بکات، سەرەتای ساڵی ١٩٦٣ بوو بەیانێك دەرکرا وائەزانم ئەویش هەر شێخ محەمەد هەرسین نووسیبوی لەگەڵ رۆژنامەیەکدا بەناوی (گەل) ئیتر پەیڕەوو پرۆگرام و ئەوانەم نەبینی،

حزبەکە ناوی (پارتی گەلی کورد) بوو، لە دوکانەکەی خۆی کە لە شەقامی مەولەوی بوو بەیانەکەی پایە دەستم، بەڕاستی من کاك شێخ محەمەدی هەرسین بە مامۆستایەکی رۆشنبیرو دڵسۆزی خۆم ئەزانم و زۆر زانیاری سیاسی و حزبی فێرکردووم، (هەرچەندە) تا ئێستاش پێی نەوتووم‌و بڵێ: سەرکردەیەکی پارتی گەلم یان رێکخراوی لاوانی نەتەوەیی کورد، بەلآم ئەمزانی، ئەو ئەیزانی من لە تەنزیمەکەدام‌و رۆڵی دیاریشم هەیە، بۆیە من زۆر قەرزاریاری ئەوم و زۆر شتی باشی فێرکردووم، کە تا ئێستاش سوودی لێ وەرەگرم، کاتێك نامەکەی مامۆستای گەورەم کاك ئەحمەدم بۆ شێخ محەمەد بردەوە وتم: ئاوای وت، ئەویش پێکەنی‌و وتی: گوێی مەدەرێ. ئیدی دوای تەواوبوونی مەنع تەجەولەکە و ئینقیلابەکەی عەبدولسەلام عارف لە١٨ی تشرینی دووەمی ١٩٦٣ بەسەر بەعسیەکاندا، ئاسۆیەکی گەش هاتە پێشەوەو پێشمەرگە نەختێ جووڵەی ئومێد بەخشی تێکەوت، ئەوەی من بزانم لەو کاتەیا مامۆستا فەرەیدون عەلی ئەمین لە ماوەت بوو، کاك محەمەد عەزیزیش کە سەرکردەیەکی دڵسۆز و نەتەوەییە، هەر لە ماوەت بوو، یەکتریان بینیبوو، ئەمە مامۆستا فەرەیدون وەکو مێژوو بۆ منی گێڕاوەتەوە، ئەوسا بۆ (ئەو) دەرکەوتووە کە حزبێك هەیە بەناوی کاژیك، پاش تاو توێکردنێکی زۆر لەگەڵ یەکا.. چەند جارێك باسیان لەسەرخستنی کێشەی نەتەوەیی کردۆتەوە، سەبارەت بەو دوو رێکخراوە یان ئەو دوو حیزبە نەتەوەییە هەوڵی بەیەکبوونیان درا، یەکێکیان کاژیك بوو کە تا

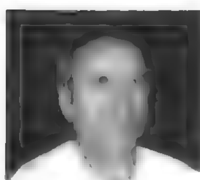
ئەو ساتە لەناو جەماوەری کوردستان بەگشتی و خەڵکی سلێمانی بەتایبەت ناوی نەبوو، ئەوەی تریش پارتی گەلی کوردە خاوەنی: (یەکێتی لاوانی نەتەوەیی کورد- یەکێتی قوتابیانی نەتەوەیی کورد) بوو، تا لەو کاتەوە کاژێک سەری هەڵدا و ناوی بڵاوبووەوە.

ماموستا ئەحمەد هەردی

دکتۆر جەمال نەبەز

ماموستا کامیل ژیر

ماموستا فەرەیدون عەلی ئەمین

ماموستا عەبدوڵڵا جەوهەر

دکتۆر ئیحسان فوئاد

ماموستا فایەق عارف

دەستەی دامەزرێنەری (کاژێک)
١٩٥٩/٤/١٤

کاژێك لە ١٤ی ٤ی ١٩٥٩دا دروست بووە، دوایی دەرکەوت و باسیان کردوو کاك کامیل ژیریش باسی ئەکرد، حەوت کەس بوون: (کاك هەردی، کاك دکتۆر جەمال نەبەز، کاك کامل ژیر، کاك فەرەیدون عەلی ئەمین، کاك فایق عارف ، کاك دکتۆر ئیحسان عەبدولکەریم، کاك عەبدوڵڵا جەوهەر) ئا لەو سەرەتایەو ئا لەو دەمەدا ئاسۆیەکی فراوان بۆ کوردایەتی و حزبی نەتەوەیی هەبوو، بەڵام هێشتاش ئەو رێکخستنەی کاژێك لەساڵی ١٩٥٩– ١٩٦٤ دەنگی نەدایەوە کە حزبێك هەیە بەناوی کاژیکەوە، ئەگینا من یەکێکم لەوانەی لەساڵی ١٩٥٩ بەشەوقەوە کارم لەگەڵیانا ئەکرد، بەڵام دەنگیان نەبوو، ئەمانەی کاژێك کۆمەڵێ لاوی هەستپاك و رۆشنبیری هەڵبژاردە، کەسایەتی ناودار بوون و تا بڵێی دڵسۆزو شارەزای فەلسەفەی فیکری نەتەوەیی‌و سیاسیبوون، بەڵام نەبوونی گیانی ئیقتیحامی و ئەو حەزەرە زۆرە وایکرد کاژێك ناو دەرنەکا، ئەم حزبە لە١٤/٤/١٩٥٩ دامەزراوە من لە ١٩٦٤یا ناوم بیستووە.

پێشکەشکار: باشە بەم شێوەیە چۆن خەڵکیان بانگ ئەکردە ناو حیزبەکە؟.

د.عەبدوڵڵا ئاگرین: بۆ یە ئەڵێم: ئەو هێزەی: (رێکخستنی سیاسی‌و هێزی پێشمەرگەیەی پارتی گەلی کورد) دوایی بوو بە لەشکری نەتەوەیی کاژێك، بریتی بوو لە: یەکێتی لاوانی نەتەوەی کورد و یەکێتی قوتابیانی

نەتەوەی کورد، کاژیك نوخبەیەکی دانسقەی زۆر زۆر کەمیان لەگەڵدا بوو، کاتێك لەنێوان هەردوو سەرکردایەتی کاژیکو گەل مداوەلات کرا، بەبێ کۆنگرە بڕیاردرا ببین بە یەك حزب ئەویش بەناوی کاژیکەوە ساڵی ١٩٦٤ بەیانێك دەرکرا کە کاژیك و پارتی گەل بوون بەیەك حزبی نەتەوەیی کورد، لەوکاتەوە ناوی کاژیك وەکو خۆی مایەوە، بەڵام تەنزیمەکەی پارتی گەل و یەکێتی لاوانی نەتەوەی کورد و یەکێتی قوتابیانی نەتەوەی کورد خرایە ژێر سەرپەرشتی ڕێکخستنی کاژیکەوە، ئیتر لەوێوە ناو و دەنگی کاژیك تەقیەوە بڵاوبووەوە واتە: لەساڵی ١٩٦٤ەوە جەماوەر باسی کاژیکی بیستو ناسیو باسی ئەکرد و وەك بزوتنەوەیەکی سیاسی گەرم و گوڕ تەنیەوە.

بەلاتەوە سەیر نەبێت من تا ئەو وەختە ناوی کاژیکم نەمبیستبوو، لە یەکبوونی ڕێکخستنەکەدا لقی سلێمانی کاژیك پێکهێنرا.

شێرکۆ بێکەس

عەبدوڵڵا ئاگرین

محەمەد مەجید ئەسلان

فەتاح عەبدولڕەزاق

حەمە عەلی فەرەج

لقی سلێمانی (کاژیك) ١٩٦٤/٢/٢١

من تیایا ئەندام بووم و کاك شێرکۆ بێکەس مەسئولمان بوو، لەگەڵ ئەندامانی لق: مامۆستا حەمە عەلی فەرەج و کاك فەتاح عەبدولرەزاق و مامۆستا محەمەد مەجید ئەسلان؟!، ئەم دەربڕینەم بەتەشەروتانەوە نالێم و هەتا هەتاشە شانازی بەقۆناغی خەباتی ژیانی کاژیکیمو ئەو هاوبیرانەوە ئەکەم، بەڵام ئەمەش هەقیقەتە، بڕوات هەبێ کاژیك ژمارەی پەنجاکانی دەستی پێکنەئەهێناو بریتی بوون لە: کاك شێرکۆ بێکەس، کاك محەمەد مەجید ئەسلان ، کاك حەمە عەلی فەرەج،

لە چەپەوە: شەهید لەتیف عەلی بەرپرسی لقی سلێمانی یەکێتی لاوانی نەتەوەیی کورد
عەبدوڵلا ئاگرین جێگری بەرپرسی لقی سلێمانی یەکێتی لاوانی نەتەوەیی کورد- ١٩٦٤/٥/١

شەهید لەتیف عەلی، کاك لەتیف بوو بەمەسئولی لقی سلێمانی یەکێتی لاوانی نەتەوەیی کورد، منیش بووم بەجێگری لقی لاوانی نەتەوەیی کورد کاك تۆفیق نوری بەگیش بوو بە مەسئولی لقی سلێمانی یەکێتی قوتابیانی نەتەوەیی کورد، بەراستی ئەوکاتە یەکێتی لاوانی نەتەوەیی کورد، زۆر پەلوپۆی بۆ ناو لاوانی گەڕەکی چوارباغو بەرخانەقاو خەڵکی شاری سلێمانی و جەماوەر هاویشت بوو، ئێمە جەماوەرو پێشمەرگەی زۆرمان لەگەڵدابوو.

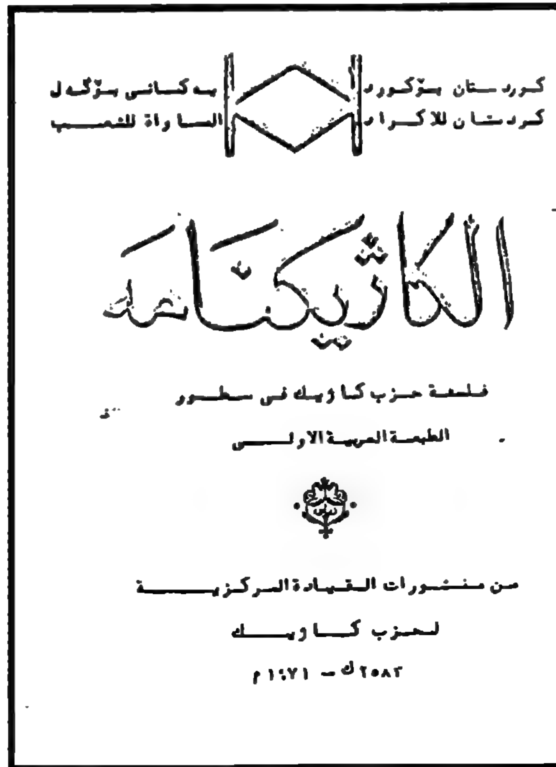

ئەم وێنەیە هی شەهید لەتیف عەلی جوانەمەرگە کە لە ئەڵمانیا کۆچی دوایی کرد و لە گۆرستانی هاوستنگ لەبەرلینی رۆژئاوا . نێژراو هاوبیر د جەمال نەبەز لەگەڵ نامەیەکدا بۆ عەبدوڵڵا ئاگرینی ناردووە

پێشکەشکار: گەیشتینە سەر سەرەتاکانی سەرهەڵدانی کاژیك، قسە لەسەر ئەوەیە کە ئێوەی کاژیك لەو رۆژگارەدا موزەکەرەیەکتان نووسیوە و ئەو موزەکەرەیە بەتۆ سپێردراوە کە بیبەی بۆ مەلا مستەفا بارزانی، ئەو موزەکەرەیە و ناوەرۆکەکەی چی تێدا نووسرابوو؟.

د.عەبدوڵڵا ئاگرین: پاش ئەوەی پارتی گەل و کاژێک یەکیان گرت و ناوەکە بوو بە ناوی کاژێک، یەکەمین شت موژدەی یەکگرتنەکەمان بە بەیاننامەیەك بڵاوکردەوە، دووەم شت موزەکەرەیەکەیان بوو، تیایدا سەبارەت بارودۆخی شۆڕش لەگەڵ حکومەتی عێراقدا، سیاسیانە هەڵسەنگێنرابوو کە حکومەتی عەبدولسەلام عارف واتا حکومەتی عێراقی بڕوای بە مافی کورد نییە، ئەوەی کە عەبدولسەلام عارف لەساڵی ١٩٦٤ بەناوی رێکەوتنەوە کردوویەتیشی هەنگاوێکە بۆ خۆ قەڵەو کردن و مانەوەی، ئەوکاتە من قوتابیی ئامادەیی پیشەسازی بووم لەو کاتەدا واتە: ١٩٦٤/٥/١٣ ئێوارەبوو لەدەشاییەکەی نێوان قوتابخانەی ئامادەیی پیشەسازی سلێمانی و کارگەی جگەرە، خەریکی سەعی کردن بووم، خۆم بۆ تاقیکردنەوەی شەشی بەکالۆریا ئامادەئەکرد، کاك شێرکۆ بێکەس هاتە لام پاش سڵاو و چاکو چۆنی فەرموی: پاش کەمێکی دیکە برادەرێك لە لیژنەی پەیوەندی دێ لەفڵانە شوێن ئەتبینێ، کاك شێرکۆ فەرمووی: ئیشێکی پەلەیان هەیە وتم: باشە، پاش نیو سەعاتێك هاوبیرێك کە ئەمناسی، لەبەردەم مزگەوتی حاجی عەبدوڵڵای ڕیخۆڵە چاوەڕوانی بوو.. زانیم ئەوە ئەو هاوبیرەیە.. سڵاوم لێکرد فەرموی: ئەم نامەیەم بۆ هێناوی ئەبێ بەپەلە بیبەی بۆ خزمەت مەلا مستەفای بارزانی، بەڵام کە چووی پێی نەڵێی: مامۆستا، پێی بڵێ: ئەزبەنی یان بڵێ: بارزانی، ئەگینا لێت توورە ئەبێ، ئەگەر وتیشی ئەوە چییە و هی کێیە؟، بڵێ من هیچ شتێ نازانم من قوتابیەکم ئەمەیان پێدا رەوانەکردووم.

بەرگی کاژیکنامە بە زمانی عەرەبی

کوردستان بۆکورد — یەکسانی بۆگەل

کردستان للاکراد — المساواة للشعب

الکاژیکنامە

فلسفة حزب کاژیك في سطور

الطبعة العربية الاولى

من منشورات القيادة المركزية

لحزب كاژيك

٢٥٨٣ك — ١٩٧١م

ئا ئەمە شێوازو تەعامولو کاری پەیوەندی کاژیك بوو کە کاژیك نەیتوانی وەکو پێویست پەل بهاوێ و بچێتە ناو جەماوەرەوە، کە ئەچووی لە ئەندامێکی کاژیکت ئەپرسی: تۆ کاژیکی؟. ئەیوت: کاژیك چییە؟! ئەگەرچی ئەمە بۆ خۆشاردنەوە بوو، ئەمە رێنمایی و ئاراستەی شێوازی خەباتی سەرکردایەتی کاژیك بوو، باڵی بەسەر بیرکردنەوەو رێکخستندا کێشابوو، لەنامەیەکی لیژنەی پەیوەندی وەك دیکۆمێنت دەرمخستوە: ئەو هاوبیرەی یادداشتەکەی دامێ وتم: بچم بۆ کوێ؟،

وتی: برۆ بۆ سەنگەسەر لە قوتابخانەیەکایە و نامەکەی بدەریێ وەلامەکە وەرگرەو بگەڕێوە، بەبێ ئەوەی ڕێ و شوێنی چوونەکەم نیشان بدرێ، منیش پاش پرس و را چووم لەبەردەم قەسرەکەی تۆفیق قەزاز، کە مەشوورەو لەخوار مزگەوتی گەورەوەیە: نقلیاتی رانیە لەوێبوو، تەنیا ئێواران جێبێك ئەرۆیشتەوە بۆ رانیە ئەوسا وەکو ئێستا نەبوو، ئیتر بە جێبەکە رۆیشتم، ئەویش بە سێ چوار قۆناغ، لە خەلەکان پەکی کەوت بە تراکتۆر تا گوندی قەمتەران رۆیشتم، ئەوسا نەمئەزانی ئەو شوێنانە کوێن، ئێستا شوێنەکان ئەناسمەوە، تا گەیشتمە رانیە، شەو داهات، نەمئەزانی چی بکەم، کۆمەڵێکم بینی نازانم تەعزیە بوو چی بوو بەکۆمەڵ رۆیشتن، منیش دوایان کەوتم، سەیرمکرد ئەوانەی لەوێ بوون، خوالێخۆشبوو عەباس ئاغای مامەند ئاغا، خوالێخۆشبوو ئەنوەربەگی بێتواتەو مەجموعەیەکی دی بوون، وەڵڵا منیش لەگەڵیاندا رۆیشتمو شەو لەو ماڵەی ئەوان مامەوە، چونکە ناسیاوی ئەو تۆم نەبوو تەنیا دوو رەفیقی سناعەم هەبوون کاك ئەحمەد میرزای مەنگوریو کاك محەمەد حەوێز بوون، نەمئەزانی ماڵیان لەکوێیە، ئوتێلیش نەبوو، ئەوشەوە مامەوە زۆر رێزیان لێگرتم، ئیتر بەیانی وتیان بۆ کوێ؟.. منیش وتم: هاتووم بۆلای کاك ئەحمەد تۆفیق، وتیان: ئەو لە سەنگەسەرە زەحمەتە بگەیتە لای!.

لە راستەوە : (فایەق) سلیمانی موعینی ، ئەحمەد تۆفیق ، عەقید کافی ، سەرۆکی نەتەوەیی کورد بارزانی مستەفا، ئەحمەدی قادری ١٩٦٢

ئەحمەد تۆفیق سکرتێری حزبی دیموکراتی کوردستان رۆژهەڵاتی کوردستان لەگەڵ کاک فایەقی موعینی کە لە ئەسڵا سلێمانی موعین بیە، من لەساڵی ١٩٦١ەوە لەگەڵ کاک فایەق لەرێگای ماڵی خزمێکم خاتوو حەپسەخان خێزانی پێشمەرگەی شەهید کاک عارف قەرەچەتانی پەیوەندیەکی گەرمو گورم لەگەڵیان هەبوو، بەتایبەت لەو کاتەی بڵاوکراوەی: (دیسان بارزانی) دەرئەکرد.. ئێمە کۆمەڵێ قوتابی بووین بڵاومان ئەکردەوە، کە چووم بۆ لایان و باسی نامەکەم کرد، بەڵام نەموت هی کاژێکە، وتیان: جا چۆن ئەتوانی وا زوو بچیت و نامەکە بگەیەنیت و بگەڕێیتەوە؟.. کاک ئەحمەد تۆفیق وتی: ئەمە کارێکی زەحمەتە.

دیسان بارزانی

ژماره (١)

مانگی شوبات

ساڵی ١٩٦٢

دیسان بارزانی له لایەن ئەحمەد تۆفیق . فایەق ئەمین. مەلا سەید رەشیدی سەرشیوی سەقز. عومر سادق تگلی . شێخ جەمیلی مەردۆخی . مەلا عەبدولرەحمانی سەقزیەوە (٩) ژمارەی لێ دەرچووە. زۆربەی ژمارەکان لە ناو شاری سلیمانی لە ماڵێکی چالاکی حزبی دیموکراتی کوردستانەوە لە نزیک قەڵکەی سەرای سلێمانی پشت کتێبخانەی کاک عومەری مەکتەبەوە دەرچووە.

ئەم بڵاو کراوەیە لە لایەن ئەحمەد تۆفیق (عەبدوڵلا ئیسحاقی)یەوە دەرئەچوو کە سکرتێری حزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران بوو. هەواڵ و چالاکیەکانی شۆڕشی بە رابەرایەتی بارزانی بڵاو ئەکردەوە بە تایبەت شەڕەکانی پێشمەرگەی قارەمان مەحمود کاوانی کە بە پاڵەوانی چیای سەفین ناوی ئەبرد و لە رێگای حەپسەخانی خێزانی عارف قەرەچەتانییەوە پێمان ئەگەیشت.
ئێمەش کۆمەڵێک قوتابی بووین : شەهید ئەکرم عارف قەرەچەتانی . جەلالی مام ئەحمەد. تایەری حەمەئەمین ماوەتی و من بەسەر قوتابخانەو ماڵەکانی گەڕەکەکەماندا بڵاومان ئەکردەوە.

هەروەها كاك فایەقی موعینی هەمان هەڵوێستی كاك ئەحمەدی هەبوو، من بەپێی ئەو پەیوەندیە بەهێزو دێرینەی نێوانمانو ئەو خزمەتەی كردبوو من، بەتایبەت لەرۆژێكی رەشو ترسناكی ساڵی ۱۹٦۲ كەبەچەكەوە لەگەڕەكی جولەكانەوە،بۆ ماڵی رەسول تەگەرانی ئەچوون، لەوكاتەدا لەگەڕەكی چوارباغ تەقە لە سیخورێكی عەرەب ئەكرێتو شار ئەشڵەژێ. گەر دایكم (شەمسە حەمە ساڵح فەتحوڵڵا) نەبوایە كە دەرگای ماڵەكەمانی بۆ كردنەوەو ئەو شەوە هەر هەموویان : (كاك فائقو هاوڕێیەكانی)،بەچەكەوە لەوێ بوون و گەر بەردەست عەسكەرە دڕندەكانی لیوای (۱۹)ی زەعیم سدیق بكەوتنابە هەر لەوێدا گوڵەبارانیان ئەكرد ماڵەكەشیان كاولئەكرد... بەوشێوە دایكم لەروانگەی هەستی كوردایەتیو ئەو پەیوەندیو دۆستایەتی نێوان من ئەوان گیانیانی لەمەرگ رزگار كرد بۆیە وەك وەفای شەخسیشبوایە چاوەڕوانی ئەو هەڵوێستەم لێنەئەكردن.!! بەڵام كاك ئەحمەد تۆفیق ئەوەندەی وت: بارزانی عەسران لە قوتابخانەكەی سەنگەسەر دائەنیشێ و شەوانیش تا بەرەبەیان خەڵك ئەبینێ، وتم: بابزانم چۆن ئەبێت، وام دانابوو كە كاك ئەحمەد تۆفیق بڵێ: من بۆلای بارزانیت ئەبەم بەلاّم باسی نەكرد و نەیبردم، ئیتر لای عەسر چوومە بەردەرگای مەكتەبەكە و وتم: شتێكی وا هەیە، وتیان: ئەوە تۆ چی ئەڵێت: ئا.. ئەوەتا حاجی عەزیزی قامیش دۆستی هەرە نزیكی بارزانیەو دوو هەفتەیە لێرەیە ، جەنابی بارزانی خۆیشی بەدوایدا ناردوویە، ئەوجا هێشتان نەیدیوە، من

گوێم بەو قسانە نەدا، بەینی دەرگاکەی دەرەوەو ئەو شوێنەی جەنابی بارزانی لێی دائەنیشت کە دووسێ ژوور بوو، نزیکەی پەنجا شەست مەترێك دوور بوو، لەوێ چاوەڕێم ئەکرد، دەمەو عەسر وەختێك بینیم جەنابی بارزانی لەژوورێکەوە هاتە دەرەوەو چووە ژوورێکی تر، منیش بەپەلەبووم بۆ سلێمانی بگەڕێمەوە، لەم کەین و بەینەدا بووم کە جەنابی کاك مەسعود ئەوسا لەتەمەنی من نزیك بوو لە ڕاڕەوەکە ئەهات و ئەچوو، وتم: ئەچم نامەکە ئەدەمە دەست ئەو کە بیداتە دەست جەنابی بارزانی، ئەمە ڕێك نەکەوت، دوایی حەرەسێکیان هەبوو چاوێکی نەبوو، پێم وابێ ناوی رەشید بوو کە لەوێ چایچیش بووە، بەراکردن چووم نامەکەم دایە دەست ئەو حەرەسەو دواتر بانگیان کردم بۆ کوێ.. بۆ کوێ.. بەڵام من نامەکەم گەیاندبووە دەستی، ئەم بەخزمەتگەیشتنەی من بۆ لای جەنابی بارزانی لە ١٩٦٤/٥/١٥ دابوو، پاش کەمێك بانگیانکردمو وتیان: ئەو کوڕەی نامەکەی سلێمانی هێناوە بابێت، کەچووم بینیم جەنابی بارزانی و دووپیاوی دی کە نەمئەناسین لەگەڵ عەقید تەها بامەڕنی کە لە کودەتای ١٤ی رەمەزانی ١٩٦٣ی بەعسیەکاندا لەبەر ئەوەی سەر بەرێکخستنەکانی حزبی شیوعی عێراقی بوو راونرابوو لەخزمەت جەنابی بارزانیدا دانیشتبوون، ئیتر جەنابی بارزانی دووسێ پرسیاری لێکردم، فەرمووی: ئەم نامەیە هی کێیە و چۆنە و ... ؟، منیش هەر وتم: نازانم، دوای رووی لە تەها بامەڕنی کردو فەرمووی: وەڵامی نامەکەی بدەرەوە، کاك عەقید تەها بامەڕنی

عەبدوڵڵا ئاگرین

سەرۆك مەلا مستەفای بارزانی

ئەمە ئەو یاداشتەی کاژیکە کە لە ١٩٦٤/٥/١٥ دا بەجەنابی سەرۆکی رۆحی نەتەوەی کورد مەلا مستەفا بارزانی گەیاند

[illegible]

[illegible]

ئەمە ئەو بیرخەرەوەییە، کە سەرکردایەتی (کاژێک) لە ١٣ی مایسی ١٩٦٤ پێشکەش بە رابەری شۆڕشی کوردستان و سەرۆکی نەتەوەیی کورد مەلا مستەفای بارزانی کردووە.

(١)

برای گەورەو بەرێز مستەفا بارزانی .... سەرۆکی نەتەوەییمانە

– – – – – –

– – – – – –

— پارتی سیاسی ئێستا —

دەستەیەک لە کادیرەکانی سیاسی ئەم ناوچانەی عێراقی بەشداری دەخەنە [illegible] کە پرسیار بە
لە بەشێک (وەحدە) لەگەڵ جمهوریەتی عەرەبی یەکگرتوو، ئەوانە هەڵوێستی ئەم ناوچانەی
عێراق وە لە پێشیانەوە ئەم ناوچانەی جمهوریەتی عەرەبی یەکگرتوو چییە دەربارەی کێ
مەسەلەی نەتەوایەتیمان ؟
هەڵوێستی ئەم ناوچانەی عێراق لە [illegible] [illegible] [illegible] کە [illegible] [illegible]
لە ناوچانەی عێراقدا [illegible] [illegible] [illegible] ناکات و [illegible]
[illegible] کوردە [illegible] [illegible] [illegible] عەرەب [illegible]
بۆ [illegible] پارتی [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] لە [illegible]
[illegible] [illegible] دەربارەی [illegible] [illegible] هەڵوێستی ئەم ناوچانەی
جمهوریەتی عەرەبی یەکگرتوو لە [illegible] (عبدالناصر) [illegible]
ئایا [illegible] سیاسی عبدالناصر هەڵوێستی ([illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] عبدالناصر [illegible] ([illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] زیاتر [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ([illegible] [illegible]) [illegible] ([illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]) [illegible] [illegible] پارتی [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] لە ([illegible] [illegible] عبدالناصر) [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
عبدالناصر [illegible]

٢٨ / ٤ / ١٩٦٤

[illegible] [illegible]

[illegible]

(٢)

وەڵامی ئەوەت ، ئەمەوێ بپرسم لێت کە من وتم کە هەموو کوردێکی جیاوازی
گەرەکیانە لە ناو نیشتمانێکی عەرەبی دا بژین وە جمهوریەتی عەرەبی یەکگرتوو بەرەنگاری
نەبێتەوە لە هەموو روویەکەوە) .... ، ئایا (عبدالناصر) مەبەستی چی بوو لەم :
(هەموو کوردێکی جیاوازی گەرەکی لە ناو نیشتمانێکی عەرەبی دا) ؟ ، ئایا ناوەڕۆکی
ئەم قسەیە ئەوە ناگەیەنێت کە عبدالناصر (کوردستانی بەستراوە بە عیراقەوە)
بە بەشێک دادەنێت لە ولاتی عەرەب ؟ ئایا ئەمە هەڵوێستی (نیشتمانپەروەرێکی
یەکێتیخوازە ؟) ئایا پیاوێکی جیاوازیگەری چەپێکی ناداتە دەستی ئیمپریالیستی
پێکەنینت لەگەڵمان ؟ بەڵام با ئەمانە هەر بە پێوە بن ، چونکە هەر دێرێکی
تری دەتاوێنە : هیچ باشی ئەوە نەبینن (مادام حکومەتی عێراقی لە بنەڕەتا
دانی نەنێت بە بوونی نەتەوەی کوردا چۆن چۆنی هەرگیز نابێت لێی چارە
سەرکردنی کێشەی کوردی نەتەوەکان ئەگەر چی سەرپشک بێت بەسەر
یاسای بونیادنانی ئازادی دا) ، ئێمە لێرەدا داوا دەکەین (یاسای بوون)
ئەهمیەتی هیچ بەهاییەکی نییە بەبێ سەربەستی ئەتەوەکان ، بەڵام
داوا ئەکەین هەموو کوردێکی دڵسۆز لەم وتە گرنگە وردبێتەوە : (مادام حکومەتی
عێراقی لە بنەڕەتا دانی نەنێت بە بوونی نەتەوەی کوردا چۆنی ....ی نابێت)
ئایا ئەم وتەیە ئاماژەکاری نییە بۆ حکومەتی عێراق – هەر حکومەتێک – کە هەرگیز دانی نەنێت
بە بوونی نەتەوەی کوردا ، ئەمە ئەوە ناگەیەنێت دەبێ ... کێشەکەی نەتەوایەتی
نەتەوەیی نییە بۆ کێشەکەی چارەسەرکردنی چەند نیشتمانێکی خاکی عەرەبە) ؟ ....
ئێمە بە ئاگاداری هەموو کوردێکی دڵسۆز کە تێبگات ... لە ... یاسای خاو
بە ... ئەو پرسیارانە ئەدەینەوە ، ئەمە هەڵوێستی بەرامبەر دابەشکردنی
ناوەچەیە لەم ... بابەتی مەبەستیان چی بوو لە هەڵوێستیان بۆ (چارە
سەرکردنی ناسیونالیستی) ؟ وەرامی ئەم پرسیارە هیچ کە ... وە چی
هەڵوێستی ئەوە هەستە و ... [illegible] ... : ([illegible]
عەرەب – ئێستا ... شەریکی ... [illegible]
نیە لە شەریکی ... خاکی عەرەب [illegible]
... با ... ئەوەی ... [illegible]
[illegible]
عەرەب
جیاوە

(٤)

لە هەڵوێستە وەرگرتن بەڵام بە دووریای یەکی تەواوەوە ...... وە ...... هێند.

ج - پاکستان: لە بەر ئەوەی لە ئێمەوە دوورە پێویست ناکات لێرەدا باسی هەڵوێستی بکەین

د - ئیستعماری ئینگلیزی: ئەمیش لە سەر سیاسەتی (لێگەڕێ ڕاگرتن) ئەڕوات بەرەوە

وە هەروەها ئەترسێت پاشەڕۆژ دەستی هەڵبێت لە وڵاتە عەرەبییەکاندا بەگشتی

وە لە عیراقدا بە تایبەتی بۆیە بەو هەموو هێزەکانی لە دەستی بچێت وە دەسەڵاتی

کەم ببێت لەم ناوچەیەدا بەڵام لە بەر ئەوەی ئیستعماری ئینگلیزی کۆنە لە (میانە

لوعبە دا) هەڵپە [illegible] ناکات وە ئەبێت زۆر دووریاڕین

بەرامبەری.

هـ - ئیستعماری ئەمریکی - ئەمریکا کە سەرۆکی دەوڵەتەکانی ڕۆژئاوایە وە خاوەن

دەسەڵاتێکی گەورەیە لە (دیمانی مشتەرکدا) - هەرچەندە ئەمیش پێی [illegible] لە سەر

سیاسەتی (هێز ڕاگرتن) ئەڕوات لە بەینی عەرەبەکان و ئیسرائیلەکانی دا

ئەو دەسەڵاتێکی گەورەیان هەیە لە ئەمریکا وە ئەمریکا بە تایبەتی [illegible]

شیوعیەت [illegible] مەغناتیسی [illegible] لە سەر ناوچەی دەسەڵات

[illegible] دەریاییەوە بەرامبەری. بۆ [illegible] یەکەمی [illegible] گەورەترین

هێزی لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست [illegible] کورد [illegible] لە بەیعە

گرتنی هیچ [illegible] لەم ڕۆژانەدا بۆ ئەوەی هەموو [illegible] ئەرفان

[illegible] بەرەو [illegible] لەگەڵ دوژمنی ئێستامان و هەڵپەی

[illegible] سعود [illegible] وەرگرتن بەهۆی دوژمنایەتی بوو لەگەڵ

ناصردا. بەڵام پێویستە زۆر دووریاڕین و [illegible] دا و بەوە.

و - سوریای بەعسی: ئەمیش [illegible] بە دوژمنایەتی [illegible] بەرامبەر ناصر

[illegible] پەیوەندی تەواو بڕینی [illegible] لە حکومەتی سوریا [illegible]

[illegible] حزبی بەعسی [illegible] وڵاتی عەرەبیدا [illegible] بوونەتەوە)

هەڵوێستیان بەرامبەر [illegible] ئەتەوایە [illegible] لە ٦ [illegible]

[illegible]کان و [illegible]کان و [illegible]کانی عەرە[illegible]

[illegible] بوونەوە لە [illegible]

گرووە ڕەتکراوەکان ، وە ئەمە پێشنیار ، ئەگەر بێت لەبەر ئەم بە سیاسەتی جیاوازە دە
بچنە بەرە مەیدان وە یەکتر بە پاشەکشەی پاسی ئەوە بە پاشتیان زانی :-

① دەستوورەکەی عارف دا لە مادەی بوونی نەتەوەی کورد دا وەک نەتەوەیەکی خاوەن [illegible] ، بەڵکو کوردستان و کورد بە بەشێک لە دەوڵەتی عەرەب [illegible] ئایا ئەوە ڕازین بەم بەشە پاش شەش ساڵ خەبات و تێکۆشان ؟

② ٥ لێپرسینەوە چۆن بێت ئەگەر قابیلی ئەجرا بوون لە دەستوورەکەی عارف ئایا ئایا ئەگەری شەڕ [illegible] چونکە [illegible] مەسەلەی کورد و مەسەلەی شۆڕشەکەمان بۆ هەموو [illegible] سیاسییەکانی [illegible] بە ناوی ئاشتی و برایەتی ، وە ئەمجا ئایا ئەگەری شۆڕش [illegible] ، یان ئەمڕۆ ئاشتی و برایەتی [illegible] ؟

③ لە کاتێکدا [illegible] نەبوون بە دەست پێ کردنە وەک شەڕ ئایا بڕوا ئەکەن دوژمنی کوردێک [illegible] وە [illegible] ئەو بڕوایەتان چییە ؟

④ [illegible] ئایا [illegible] ئایا [illegible] کوردی ئایا [illegible] ؟ [illegible] ئایا [illegible] لە [illegible] هەموو [illegible] کوردێک ؟

⑤ دەستوورەکەی عارف [illegible] (وەحدە) بە [illegible] لەگەڵ عبدالناصر ئایا بڕوا ئەکەن ئەمانە [illegible] بە بوونی هەندێکی [illegible] لە ([illegible] عەرەب) دا [illegible] نەبوونی دەکردیان [illegible] ئایا [illegible] چییە ؟

⑥ عبدالناصر ئەڵێت : ([illegible] هەموو [illegible]) ئایا عبدالناصر لە کوردستان [illegible] دەوڵەتی عەرەب ئەڵێت [illegible]

⑦ هەیکەل ئەڵێت : ([illegible] عێراق لە [illegible] [illegible]) [illegible]

بە خەتێکی جوانو خۆش وەڵامی نامەکەی دایەوە و منیش هەر ئەو ئێوارەیەی ١٩٦٤/٥/١٥ گەیشتمەوە سلێمانی، بەپەلە نامەکەم گەیاندە ئەو هاوبیرەی چاوەڕوانی وەڵامەکەی ئەکرد، (ئەو) ئەمەی زۆر بەلاوە سەیر بوو تەنیا کە لە ماوەی (٢٤) سەعاتەدا ئەم ئەرکە بەجێبهێنرێت.

ئیتر ئەو تەزیمە بەردەوام بوو، تا من لە ١٩٦٤/٧/١٤ بەهۆی خوێندنەوە چووم بۆ بەغدا، هەر بۆیەش لە کاری تەنزیمیشا وەك ئەندام (لق) بۆ بەغدا گوێزرامەوە، چووم بینیم کاك کامل ژیر بەرپرسە، کە هەر خۆی بەتەنیا بوو، تەنیا چەند کەسێکی نەتەوەیی هاتوو چۆیان ئەکرد، وتم: ئەی تەنزیم؟!، فەرمووی: وەڵڵا جارێ نیمانە هەر ئەمە هەیە، تەبعەن من ئەمزانی بارەکە چۆنە، چونکە ئەو لەگەڵ جەنابی کاك دکتۆر جەمال نەبەزدابوو، ساڵی ١٩٦١ لەگەڵ کاکە دکتۆر جەمال نەبەز پێکەوە چوون بۆ ئەوروپا، دکتۆر ئیحسان هەر زوو لەساڵی ١٩٦١وەو لەو کاتەی چوو بۆ روسیا وازیهێنابوو، کاك عەبدوڵڵا جەوهەریش هەر وازی هێنا.

دوای ئەوەی کاك کامیل لەئەوروپا گەڕایەوە ئیدی ساڵی ١٩٦٤ سەرکردایەتی کاژێك بریتبوون لە: کاك هەردی و کاك فەرەیدون و کاك کامل ژیر و کاك فائق عارف، من لەلقی بەغدا عەرزی کاك کامیلم کرد با حەرەکەیەك بکەین ئەو زۆر بەشەوقو حەماسەتەوەپشتگیری کردو وتی: زۆر باشە ئیتر من کۆمەڵێ خەڵکم لەناو قوتابیانا کۆکردەوە، وەك کاك شێرکۆی هەژارو کاك کەریمی وەستا عومەرو کاك کەریم مەجید لەکۆلێژی ئاداب بەشی کوردی و کاك عومەری حەمە(سلێمانی)و کاك عەبدولواحید

حەمەبۆر کەلەرێکخستنی سلێمانییەوە پێیان ناساندم قوتابیەکی خەڵکی کەرکوك بەناوی نەسرەدین ئەحمەدەوە هەروەها کاك دلاوەری کاکە زیاد (کۆیە)و کاك زاهیر حەمەد خەڵکی کۆیەو لەکۆلێژی کشتوکاڵی ئەبو غریب بوو..

هەر من پەیوەندیم پێوەکردن و هاتنە ریزەوە، دواتر بەهەمان شێوە کاك هیوا نزامەدین (سلێمانی) کە قوتابی پەیمانگای باڵای تەکنەلۆژیابوو ئیتر چەند پەل و پۆیەکمان هاوێشت لەناو ئەو قوتابیانەی لەکەرکوك و سلێمانییەوە هاتبوون، ئەمە تاکو ١٩٦٨، لەو ساڵەدا کاك کامیل خێزانی پێکهێنا و هاتەوە بۆ سلێمانی، منیش خوێندنم تەواوکرد .. بە مامۆستا لە مەعهەدی صەناعەی عالی دانرابووم، هەر ئەو ساڵە راژەی خزمەتگوزاری بۆ ئامادەیی پیشەسازی سلێمانی گواستەوە، کە هاتمەوە سلێمانی سەیرمکرد رێکخستنەکانی کاژیك زۆر پەرت بوون، هەروەها کەمتەرخەمیم تێدا بەدی کردن، ئەو رێکخستنە پتەوەی جاران شیرازەی تێکچووە.

ئەو کاتە کاك شێرکۆ بێکەس مەسئول لقی سلێمانی کاژیك بوو، لقی سلێمانی کاژیك هەر لە هەمان هاوبیرەکانی پێشوو پێکهاتبوو: (کاك شێرکۆ بێکەس بەرپرس، مامۆستا محەمەد مەجید ئەسلان‌و مامۆستا حەمە عەلی فەرەج‌و کاك فەتاح عەبدولرەزاق‌و من).

من هێشتا هەر پەیوەندیم بەکاك کامیلەوە نەپچڕابوو وتم: کاك

کامیل بـا حەرەکەیـەکی نـویێ بکـەین‌و گـۆڕو تـەوژمێکی شـیاو بەرێکخستنەکانی کاژێك بدەینەوە.. کاك کامیـل زۆر بوێرانـەو جوامێرانـە بەشەوق‌و پەرۆشەوە پێشوازی لەپێشنیازەکەمکرد، دواتر هـەر بەهـەمان رێچکەی بەرنامەکـەمان، ئـەوەبوو حەرەکەیـەکمان کـرد و پەیوەنـدیمان کـردەوە بەوانـەی کـە وازیـان هێنـابوو یـان عـاجزببوون یـان تـازە ئەیانەویست بێنە پێش و ئیهمالکرابوون، پاش ماوەیەك نازانم چۆن بـوو بـەس ئەوەنـدە هـەبوو کـە کـاك شـێرکۆ بێکـەس لەگـەڵ ئەنـدامێکی سەرکردایەتی حاڵەتێکی نا ئاسایی کەوتبووە نێوانیان، سـلێمانی کاژێك ئیتر لە ساڵی ١٩٦٩دا ئەویان لاداو منیان کـردە مەسـئولی لقـی سـلێمانی کاژێك. ئەو حاڵەتە بۆ من شتێکی زۆر قورس‌و ناخۆشبوو، ئەو کە پێشتر بەرپرسم بوو، ئێستا لەهەمان شانەدا من ببم بە بەرپرسی..

پێشکەشکار: بۆچی دوریانخستەوە؟ !!.

د.عەبدوڵلا ئاگرین: نازانم لەو نهێنییە نەگەیشتم، تەسـەور ئەکـەم هۆکارێکی شەخسی لەپشتەوە بووبێت.. کاك شێرکۆ کـوردێکی دڵسۆزە دەم و دەسـت و داوێـن پاکـە تـاکو رێککەوتننامـەی ١١ی ئـازاریش هـەر لەرێکخستنی کاژێکدا مابوو، پاش ئەوەی من بووم بەبەرپرسی لق، دوای ماوەیەك لەساڵی ١٩٧٠ و دوای رێکەوتنانەی ئازار کـاك شـێرکۆ بێکەسم لەبەردەم یانەی فەرمانبەرانی سلێمانیدا بینی، بانگی کردن، پاش سڵاوو چاك‌و چۆنی وتی: کاك عەبدوڵلاو نامەیەکی دایە دەستم و فەرمووی: کاك

عەبدوڵڵا ئەمە نامەی خۆکشانەوەی ئارەزوومەندانەی منە لە کاژیك، منیش نامەکەم وەرگرتو بردم و تەسلیمی لیژنەی پەیوەندیمکرد، لەوکاتەدا هاوبیری دڵسۆزم کاك کامیل ژیر بەرپرسبوو، بەراستی من کاك شێرکۆم زۆر خۆشئەوێت، زۆر رێزدارە و هاوبیرێکی نەتەوەیی دڵسۆزە، چونکە یەکێ لە سیفەتەکانی کەسانی نەتەوەیی ئەوەیە: ئەوەی لەگەڵ ئەو رێکخستنە یاخود هاوبیرانەدا نەمابێت، سا خۆی بەئارەزوو کشابووبێتەوە یاخود وا لێکرابێ وازبهێنێت، ئەوا پەنا، بۆ پڕوپاگەندەی نادروست و ناوزڕاندن و لەکەدارکردنی یەکتر نەبراوە.. واتا بیر و هەڵوێستی نەتەوەییانە: خۆی لەخەسڵەتە پیرۆزە بەها مەزنەکاندا ئەبینێتەوە و لەم حاڵەتەشدا نەحزبە نەتەوەییەکە و نەئەو هاوبیرەی وازی هێناوە بەهیچ شێوەیەك بیریان لەوە نەکردۆتەوە کەسایەتی تێکبشکێنن و یەکتر لەکەدارو ناو زڕاو بکەن‌و سەریەشە یاخود گرفت و کێشە بۆ یەکتر دروستبکەن.

پێشکەشکار: باشە نامەکەی کاك شێرکۆ چی تیابوو؟

د.عەبدوڵڵا ئاگرین: نامەکەم نەکردەوەو سەیرم نەکرد چونکە ئەوە ئەمانەتی حزبیەو پەیوەندی بە منەوە نەبووە، تەسلیم لیژنەی پەیوەندم کرد، بەهەر حاڵ ، کاك شێرکۆ خۆی بەقەناعەت و ئارەزووی خودی خۆی بووە بەکاژیك، دواتر هەر بەئارەزووی خۆی وازی هێنا، تا رێککەوتننامەی ١١ی ئازار هاتە پێشەوە، ئیتر ئێمە (من و کاك کامیل ژیر) حەرەکەیەکی ترمان کرد.

شێخ محەمەدی هەرسین . عەبدوڵلا ئاگرین » قەڵادزێ - ١٩٦٤/٧/٧

پێش ئەمە لە ساڵی ١٩٦٩دا.. کاک شێخ محەمەدی هەرسین لەماوەت بەرپرسی لقی چواری پارتی بوو، وەکو کاژێك و رێکخراوی یەکێتی لاوانی نەتەوەیی کوردی نا، بەڵکو وەکو هاوبیرێك و کەسێك، دڵسۆزیەکی گەرم لەنێوانماندا هەبوو، پەیوەندی پێوەکردم، وتی: کاک عەبدوڵلا ئەوە یەکێتی قوتابیانی کوردستان و یەکێتی مامۆستایان پێکئەهێنرێنەوە، ئەمە حیزب نییە، باشە لەم رووەشەوە خزمەت بکەیت، تۆ هەم مامۆستا و هەم چالاکیشی، خۆ ئەمە موڵکی هیچ لایەکیش نییە، بۆ نایەی کاری

تێدا بکەیت، منیش وتم باشە. بەڵام دوای وەڵامت ئەدەمەوە کەپرسم بەقیادەی کاژێک کرد رازی بوون، دواتر چووم وەکو ئەندامی سکرتاریەتی یەکێتی مامۆستایانی کوردستان دیاریکرام، لە ساڵی ١٩٦٩ەوە تا کۆنگرەکەی ساڵی١/٧/١٩٧٠ یەکێتی مامۆستایانی کوردستان کە لە چۆمان گیرا، من ئەندامی سکرتاریەتی یەکێتی مامۆستایان کوردستان بووم، لە ١٩٧٠ تا ١٩٧٤ سەبارەت بەکاژێک حاڵەتێکی زۆر تایبەت هاتە پێشەوە، زۆرینەی سەرکردایەتی پارتی جگە لە بارەگای بارزانی، سەرمەستی ئەو سەرکەوتن و رێککەوتنە بوون کە لە ١١ی ئازار بەدەستهاتبوو، ئیتر خەیاڵیان لای ئەوە نەبوو کە بەعس شەڕئەکاتەوە یان خۆی قایم ئەکات و سەدام تەئمیمی نەوتی کردووە و رێکەوتنی ستراتیژی و سەربازیی لەگەڵ یەکێتی سۆڤیەتدا کردووە، ئاگایان لەمانە نەمابوو، بەعس پیلان ئەگێڕێ، ئەوەبوو لە ١٩٧٢/١١/٢٩ پیلانی لەناوبردنی بۆ بارزانی نەمر و کاك ئیدریسی رەحمەتی گێڕا، ئێمە وەك کاژێك زوو دەرکمان بەوە کرد و ئەوانەمان ئەزانی بەعس شەڕ لەگەڵ کورد ئەکات .. ئەمانزانی بەعس هەر شەڕ بەکورد ئەفرۆشێتەوە.

پێشکەشکار: وتت ئەگەر کەسێك بیویستایە پەیوەندی بەکاژێکەوە بکات لەو رۆژگارەدا پێویستی بە سێ ساڵ کات هەبوو تا بەتەنزیمی وەربگیرێ، ئەم پرەنسیپە سەختگیرەی کاژێك، پێت وانییە هۆکارێکی سەرەکی بووە بۆ لاوازبوونی کاژێك لەو کاتەدا؟.

د.عەبدوڵڵا ئاگرین: بەڵێ.. بەڵێ ئەمە یەكێكە لەو هۆكارانەی كە بووە هۆی شكستی یان نەگەیشتنی كاژێك بە ئامانج یان نەتوانێ ئەو پەیامە پیرۆزەی وەكو فیكرو كردەوە بەئاكام بگەێنێ.

بەرای من كاریگەری فیكر و هەڵوێست و ئامانجی كاژێك تا ئێستاش لەناو جەماوەردا بوونی هەیە و بەردەوامە و ماكێكی رەسەنایەتیو داینەمۆیە، بۆ هەموو حەرەكەیەكی نەتەوەییو رزگاریخواز و ئازادی خوازی كورد و هەموو دنیا، مەبەستم لەفیكرە نەتەوەییەكەیە، ئەو نەهجەی ئەوسا لەلق و رێكخستنەكانی كاژێكدا پەیرەو ئەكرا كە من لەساڵی ١٩٦٩– ١٩٧٤ لێی بەرپرسیارم، بەنموونە یەكێك پەیوەندی ئەكرد، ئەبوایە شەش مانگ لەژێر چاودێری بوایە، داوایئەكردو ئەیوت: كاكە من دڵسۆزی ئێوەم، نامەی بۆ ئەناردین و ئەیوت: ئەوە سێ ساڵە من پەیوەندی ئەكەم هێشتا پلەی ئەندامیم وەرنەگرتوە، كە بە دەیانی ئاوا هەبوو (لە دیكۆمینەتەكاندا ئاماژەم پێداوە ئەو رای لیژنەی پەیوەندیو سەركردایەتی كاژێك بوو) ئەو دڵسۆزانە ئەیانوت: ئەمانەوێ بێنە ناو رێكخستنەكانی ئێوە، چونكە پەیامی نەتەوەییتان پێیە و پلانی دانانی دەوڵەتی سەربەخۆی كوردی دائەنێن.

ئەمجۆرە كەسانە ئەبوایە لەژێر چاودێریدا بوونایە، ئەبوو شەش مانگیش دۆست بوایە و شەش مانگیش لایەنگیر بوایە، ئینجا پاڵێوراو، واتە: ئەو هاوبیرە نەتەوەییە جوامێرە خۆراگرە، دووسێ ساڵی ئەویست تا ئەبوو بە ئەندام، ئەمە تەنیا لایەنێكی باشەی تیابوو، ئەویش ئەوەیە: ئەبوو ئەو هاوبیرە بەچەند فلتەرێكی زۆر وردو بەهێزدا رەتبێت بەو

مەبەستەی دزەی دەزگاكانی بەعس و جاسوسی ولآتانی دەرو دراوسێ نەتوانن بێنە ناومان.

بەراستی ئێمە لەوەش لەو دیاردە ناسروشتیەش ئەسڵەمینەوە !..، ئێستا من لەناو پارتیدام و مەسئولی مەكتەبێكی حەساسم و باش ئەزانم كە دەزگای پاراستن دەزگایەكە: بۆ پاراستنی میللەتو حزبە لەو هێرش و پەلامارانەی ناحەزانی پارتی و كوردە ئەیكەنەسەر پارتیو جەماوەر، هەروەها تێئەكۆشن بۆ كەشفكردنی ئەوانەی بەمەبەستی جاسوسیەت دێنە ناو پارتیەوە، ئێمەی كاژیك وەكو حزبێك وجهەنەزەرێكی نەتەوەیی لۆژیكیمان بەرانبەر بارزانیو پارتی دەزگای پاراستن هەبوو، ئەمانویست خۆمان لەململانێیو بەگژاچوون ئەو دەزگایە بەدوور بگرین، بەتایبەتی من كە قەت بڕوام بە توندو تیژی (عونف) نەبوە و نیە و ناشبێ، هەتا من ئیدانەی ئەو كارەساتە ناخۆشەم كردوەو ئەیكەم كە وەختی خۆی لە ساڵی ١٩٦٤دا بەناوی ڕووداوی خوێناوی كانی ماسییەوە ڕوویدا، ئەگەر چی من لە ساتی ڕووداوەكەدا لەبەغا قوتابی بووم، ئەبوایە سەركردایەتی كاژیك بەیانێكی دەربكردایە، هەم ناڕەزاییو هەم بێ بەریی خۆی لەو كارەساتە ناخۆشە بەجەماوەرو خەڵكی شاری سلێمانی خۆشەویستو هەموو دنیا رابگەیاندایە، مەخابن ئەوەی نەیكرد، هەڵەیەكی زۆر گەورەبوو، چونكە بەدڵنیاییەوە ئەیڵێم: ئێمەی كاژیك نەبووین.. ڕەنگە هەندێ عەناسری ناو كانیماسی هەبووبێ سەر بەتەنزیمی كاژیك بوو، بەڵآم بە ئاگاداریو ئەمری كاژیك ئەو كارە نەكراوە.

پێشکەشکار: ئەی بۆچی روونکردنەوەیەکتان نەدا؟ .

د.عەبدوڵلا ئاگرین: ئەو کارەساتە یەکێك بوو لەو هۆکارە سەرەکیانەی کاژێك وەك پێویست پەلوپۆ لەناو میللەتدا نەهاوێ و گەشە نەکا لەو رووداوە نەخوازراوەدا، چەند شیوعیەکی بێ گوناه و بەسەزمان‌و چەند مرۆڤێك بەخۆڕایی شەهیدکران، ئەبوایە سەرکردایەتی کاژێك دەم‌و دەست‌و لەگەرمەی ئەوکارەساتە خوێناویەدا بەیانی ناڕەزایی دەربڕین‌و خۆ بێ بەریکردن لێی دەربکردایە، نەیکرد، ئەوە هەڵەبوو.. تا ئێستاش باجەکەی ئەدەین ئینجا دێمەوە سەر ئەو حەزەرەی لە کاژێکدا هەمانبوو.. خەڵك هەبوو لەناو پاراستندا لە ماوەی ۱۹۷۰ تا ۱۹۷٤ ئەیویست ئێمە بکاتە پلەی پەیژەو بەو هۆیەوە لە قیادەی ئەوسای بارەگای بارزانی نزیکبێتەوە، بەراپۆرتی ناراست وقسەی هەڵبەستراو خۆی بباتە پێشی دەستکەو پلەو پایە وەرگرێ، سەرئێشەو کێشەش بۆ هیچ لایەك دروست نەبوو! !.. هەوڵی ئەدا گێچەڵمان پێبکات، بەڵام ئێمە خۆمان لێبوارد، بەوەش : کاژێك و پارتی‌و شۆڕش و میللەتیش قازانجی کرد..

پێشکەشکار: ئەوتریێ هۆکار هەبوو بۆ ئەو حەزەر و ترسەی کاژێك، بەو پێودانگەی پارتی و پاراستن هەمیشە بەدواتانەوەبوون کێشەیان بۆ دروستکردون، ئەم قسەیە چەند راستە؟ .

د.عەبدوڵڵا ئاگرین: ئێمە لەناو جەماوەری پارتی و پێشمەرگەدا زۆر خۆشەویست بووینو خۆشەویستین، هەتتا سەرۆك بارزانی نەمرو سەرکردایەتی پارتی ئەیانزانی ئەوە کادیرانی نەتەوەییو قیادەی کاژیکنو بەچاوی حورمەتو تەقدیرەوە تەماشا ئەکراین کەچی بەداخەوە عەناسر هەبوو، لەناو دەزگا، پاراستنی ئەوسا واتا لەساڵی ١٩٧٠-١٩٧٤ دژمان کاریان ئەکرد، بەنموونە یەکێ لەوانە لەکاتی یەککگرتنی پاسکۆكو سۆسیالیست و گەل زۆر دۆستیشم بوو، شەهیدێکی غەدرلێکراویشە (....)، یەکێك بوو لەوانەی کە بەدوامانەوە بوو، هەوڵی ئەوەشی ئەدا ئیستدامێ لەنێو تەنزیم و خەڵکانی ئێمەیا دروستکاتو شێوازی تەنگپێهەڵچینی پەیڕەو ئەکرد، ئەمە بۆ ئەوەی حاڵەتێکی نائارامی لەنێوان ئێمەو بارزانیی نەمر لەلایەكو لەلایەکی ترەوە لەنێوان کاژیکو پارتیدا دروستبێ...

پێشکەشکار: پاراستن ترسی چی بوو لە کاژیك؟.

د.عەبدوڵڵا ئاگرین: قیادەی بارزانی نا، چونکە وەك زۆر جار لەهەندێك هاوبیرم ئەبیست کاك ئیدریس وتویەتی من خۆم بەیەکێ لە کاژیك دائەنێمو بارزانیش ئاگای لەکارەکانمان هەبوو، ئەوا ئەوانەی لەناوپارتایەتیدا ترسیان لەکاژیك هەبوو، ئەوانە بوون خەمی لەدەستدانی دەستکەوتی تایبەتی خۆیانبووەو لەشوێنی خۆیان ئەترسان، چونکە

ترسیان هەبوو لە پشتگیری خەڵکانی ناو پارتی بۆ بیروڕاو ئامانجو خۆشەویستیان بۆ ئەندامانی قیادەی کاژیك لەپایەو مەنزڵیان کەم بکاتەوە، ئەمە پێچەوانەکەی راستە، ئەگینا هیچی تر لەئارادانەبوو.

ئەوانە ئەو هەڵوێستەیان تەنیا لەبەر مەسڵەحەتی تایبەتی خۆیانبوو. بێموزایەدە من رۆڵی سەرەکیم هەبوو، نەمهێشت دەرفەتم بۆ ئەوانە نەڕەخسان و بیانووم نەدایە دەست ئەوانەی ئەیانویست تەسادووم دروستبێت، ئەمە ئەو کارو خەباتەمە لەمێژووی ژیانمدا شانازیەکی گەورەیە پێوە ئەکەم کە لە ساڵی ١٩٦٩وە تا ساڵی ١٩٧٤ وەکو و بەرپرسی لقی سلێمانیو هێل و رێکخستنەکانی کاژیك لەبەغداو کەرکوكو رانیەو هەڵەبجەو پێنجوینو ناو پێشمەرگە ئەو رۆڵەم گێڕاوە، سەبارەت رێکخستنی ئەوسای شاری کەرکوك کە هەموو هەفتەیەك لەسلێمانیەوە بۆ کەرکوك ئەچووم، مامۆستا شێرزاد فاتحم، لەگەڵ چەند هاوبیرێکی دی ئەبینیو کۆبوونەوەم لەگەڵ ئەکردن.. خەتی بەغا کاك شێرکۆی هەژار بوو، ئەو هەموو مانگێك بۆ سلێمانی ئەهات ئەیبینم، خەتی هەڵەبجە مامۆستای خۆشەویستم کاکە عوسمان رەشید کەریم بوو کە ئێستاش نامە سۆزدارەکەی کاك عوسمان رەشید هەر جێی رێزمە.

گەرچی لەهیچەو بەناحەق و وەهمی دروستکرا، ساردیان لەنێوماندا دروستکرد، ئەو هاوبیرە دڵسۆزەم زۆر چالاك بوو، لەرێگەی ئەو و کاك حەمە عەلی حەمە موورادوە، خەڵکانێکی زۆر ناوچەکە بەتایبەت

نامەیەکی سۆزدارانەی برام کاکە عوسمان رەشید

برای بەڕێز و خۆشەویستم کاکە عبدالله

پێشکەشە .

پێشکەشی سڵاوێکی گەرم . هیوام خۆشیتانە .

برای بەڕێز .. بە پێویستم زانی [illegible]

[illegible]

کوا بە مشغولی بەڕێدەچێتەوە . برای بەڕێز ئێمە ئەوەندە سادە و سادیلکە نیم و بەزوویی
کاریگەری بگرێت ، ئاخر ئەگەر لەدەروێشی و خۆم بیشانا دابێت مانای ئەوە نیە کە هەستم بە
هیچ شتێک نەکردوە ، پاشان ئەوە خوا خۆشی نەویستە نەبووم بە جاسوسیان تا تۆ بە ناپەری بۆ
ئەو دێلەیە ، ئاخر ئەگەر جاسوسیش بم وەکو ووتم بە پەیوەندییەکە بە جۆرێکە کە هەرگیز مەترسیم
بۆ ناهێنێت ، ئەوەی بۆ بەڕێزتان [illegible] دیارە کە تا ئێستا ، ئێوە [illegible]
بەدانیە ، هیچ کام لەوانە هیچ شتێک لە دڵدا نیە ، هەروەها ئادەمیانی نیازپاکی [illegible]
هێشتا [illegible] لە دڵدا [illegible] .

برای بەڕێز کاک عبداللە بە هیچ جۆرێک ئامادە نیم نامە نەهێناوی لەگەڵ [illegible]
نە [illegible] پەیوەندی بە چارێکی تر وەرگرم ، چونکە پەیوەندی خۆم [illegible] ، دڵنیاش
بە لەوەی کە [illegible] مالی بەڕێزتان [illegible] وەکو [illegible] تا ئێستا لەلام نیە هەرچەندە [illegible]
~~[illegible]~~
دیارە [illegible] ئەوا بەڕێزتان وەکو برادەرێک لە [illegible] بیتم بلێم [illegible]
[illegible] ئەوا لە [illegible] پاشان [illegible] ، ئەگینا [illegible] خۆم بە کوردێکی نەتەوەیی
[illegible] دەزانم بۆیە نامەوێت چارێکی تر [illegible] هەرگیز [illegible] بگرێت .

برای بەڕێز کاک عبداللە — سەبارەت بەو پارەیەی بەڕێزتان لە [illegible] ئەوە
ئەمانەتێکە [illegible] هەر چۆنێک بوو بیگێڕنەوە بۆ بەڕێزتان ، [illegible] برای بەڕێز [illegible]
[illegible] ئامادە [illegible] بە [illegible] نەمتوانی بیدەمەوە ، چاوەڕوانی ئەوەم کە
[illegible] ئەوەندە [illegible] بۆ [illegible] لە پێشتا [illegible] .

ئیتر خوات لەگەڵ ، وادای سەرکەوتنتان بۆ دەکەم

برای بچکۆلەت

[illegible]

[illegible]

(پێشمەرگە) هاتنە ریزەوە وەك: شەهید شەوکەتی حاجی موشیر و کاکە حامید حاجی خالید هاتنە ناو کاژیکەوە، کاك حەمە عەلی حەمە موراد پێشمەرگەیەکی بەوەفاو بەجەرگە، ئەو هاوبیرانە کاك شەوکەت و کاك حامید یەکەم نامەی داواکاریان بۆ هاتنە ناو ڕێزی کاژیك لام پارێزراوە.

کوردستان بۆ کورد دیلسانی بۆ گەل

بۆ/ ل. ی. ص. ک. ا. ژ. ی. ک

سڵاوێکی کوردپەروەرانە

تعامیبراتی بەرێزم کە لە خوارەوە ناوم نووسراوە وە ئێرامێکی

پارتیم وە لو بووم دەرکەوتووە کە پارتی وەکو پێویست ناتوانێ

کە لە کەدا ناوزکاریکات وە باوەڕم هەیە بە هێزتە نەها بیروباوەڕێک

هەڵقەلاوە لە ناو دەروونی هەموو کوردێکی کوردپەروەرەتوانێ

کە لە کاتی ئێستە ئاوات خۆی ئەو بێل ڕزگاریمانە جا داواتان

لێ ئەکەم کە لە ڕیزی خۆتانا وەرم بگرن بۆ ئەوەی لە خزمەتی گەلەکەم

دوا نەکەوم

ئیتر بۆ پێشەوە بەرەو کوردستانێکی
ئازاد و کوردێکی سەربەخۆ ... گرتوو

دڵسۆزتان حامد حاجی خالد
دانیشتووی بەشارەتی خوارووا

ئەوەش بۆ من شانازییە، کە ئەونامانەی لە ۱۹٦۹وە تاکو ۱۹۷٤ ناردوویانە وەك گلێنەی چاو پارستوومن، لە دوای ۱۹۷٥/۳/٦ی هەرەسی شۆڕشی ئەیلول، پاراستنی ئەو نەمانەتە زۆر ئەستەم و ترسناکبوون و هەموو کەس زاتی ئەوەی نەئەکرد لای خۆی داینێ و بیپارێزێت، چونکە بەعس لەوکاتەدا خواخوای بوو، وشەیەك ببیستێ و چنگی کەوێت تاوەك دیکۆمێنتێکی بڕوا پێکراوی نکۆڵی و حاشا هەڵنەگر، بیکاتە بیانوو بۆ ئیعدامی مرۆڤی کورد بەگشتی و نەتەوەپەروەرەو شۆڕشگێرە دڵسۆزەکانی کورد.

بۆیە وەکو دەرمانی چارەسەری سەرەتان بەدواییدا وێڵبوو، ئەو بەڵگانە بەهەر کەس بگیرایە کەمترین حوکم ئیعدام و ماڵکاولکردنی لەدوابوو، ئەو نامانەی لامن لەناویاندا نامەی دەستنوسی شەهیدی جوانەمەرگ کاك (ئازاد مستەفا)هەیەو یەکەمجار بۆ کاژیکی ناردو ئەوسا ناوی کاك محەمەد مستەفا بوو، لەڕێگای خێزانی کاك عومەری برامەوە کە خزمیان بوو، ئەهاتە لامان، جا کاکە عومەری برام بەئیلحاحەوە ئەیوت: عەبدوڵلا ئەوە بۆچی کاك محەمەدتان ئیهمال کردووە؟ ئەو زۆر ئێوەی خۆش ئەوێت! !.. کاك محەمەد مستەفا (ئازاد مستەفا) سەر بە باڵی مەکتەبی سیاسی بوو، من شانازی بە پاراستنی ئەو نامانە و ئەو (مۆرانە)شەوە ئەکەم کە هەمانبوون و کارمان پێیان ئەکردو ئێستا لای من هەر لەساڵی ۱۹۷۲دا رەوتێکی نەتەوەیی دروستبووبوو بەسەرپەرشتی برای خۆشەویست و هاوبیری بەوەفام کاکە کەمال جەمال موختار، کۆمەڵی قوتابی و لاوی خوێنگەرم و دڵسۆزی کۆکردبوەوە، وەکو

کوردستانێکی یەکگرتوو

کوردێکی سەربەخۆ

بۆ لێکترازانی ناوچەی یەکێتی لاوانی نەتەوەیی

سەرۆکێکی نەتەوەییانە

جوامێرانی کورد، منی کە (محمد مصطفى محى الدين)م لەو حەتایەی بیرم کردۆتەوە نەتەوەکەم بە [illegible] دەستەو دیل دیلوە [illegible] لەو کاتەشەوە کە ساڵی ١٩٦١ بووە چووەتە ڕیزەکانی پارتی دیموکراتی کوردستانەوە تا ئەم کاتە لە ژێر ئالایدا بە پێی [illegible] توانا [illegible] داوە بەڵام ئەوەی لە تەجروبەی ئەو چەند ساڵە بۆم دەرکەوتووە پارتی هەرگیز ناتوانێ بەو دەورە گرنگە هەستێ کە میللەت خستوویەتە ئەستۆی چونکە وەک پارتێکی ناوەندی [illegible] هەمیشە لە نێوان (مەرجێ [illegible]) و هەمیشە سیاسەتێکی [illegible] ناواقعیانەی گرتۆتەبەر بۆ چارەسەری گیروگرفتەکانی نەتەوەکەمان وە هەمیشە ئەو هەڵوێستانەی [illegible] پێشکەوتووەکانی!! بووە هۆی [illegible] بە [illegible] نەتەوەکانمان بۆیە منی وا ئەزانم کە پارتی [illegible] لە سەر [illegible] نەتەوەییانە وەک لە شیوعیە [illegible] چونکە [illegible] دووەمیان [illegible] کە [illegible] دووەمیان [illegible] شیوعیەوە [illegible] نیشتمانییەوە !! بۆیە [illegible] ڕاستە [illegible] کە تەنها [illegible] نەتەوەیی ڕاستە تاکە ڕێگای ڕزگاری کوردستانە [illegible] داواتان لێ ئەکەم کە وەک دڵسۆزێکی ئەم نەتەوەیە [illegible] بڕوانن..

[illegible] بۆ ڕزگاری کوردستانی گەورە.

دڵسۆزتان

محمد مصطفى محى الدين

[illegible]

لە [illegible]

[illegible]

یەکەم نامەی دەستنووسی شەهیدی جوانەمەرگ کاك ئازاد مستەفا بۆ (کاژیک)ی ناردووە

تەنزیم ئەویش لەڕێگای نەتەوەییەکی دڵسۆز کاکە دکتۆر حسێن محەمەد عەزیزەوە بوو ئاگادار کراینــەوە، ئـەو پەیوەنـدی بەئێمـەوە کـرد، کاکـە کەمال جەمال موختار بەرۆحیەتێکی سپۆرتەوە نامەی ئەو ڕێکخستنانەی بەشەخسی تەسلیم کردمو هاتەوە ناو کاژیکـەوەو هـاتنی ئـەو هاوبیرانـە بـوە مایـەی ئـەوەی خـوێنێکی نـوێی گـەرمو گـوڕو تـەوژمێکی تینـدار بەرێکخـستنەکان بـدرێتو فەزڵەکـەش بـۆ کـاك کـەمال جـەمال موختـار ئەگەرێتەوە، چونکە ئەو بەشەخسی بەرپرسی ئەو کۆمەڵە بـوو، بازگـەی ڕێکخـــستنەکەی شـــــارەزایانە ڕەنگـــــی ڕشــــتبوو، ئاڕاســـــتەی پەروەردەیەکەشی، دیسیپلینێکی بەهێزی پێوە دیاربوو، تا لـەو سـاتەدا بەڕاستی لەرێکخستنەکانماندا، جگە لەو هاوبیرانەی لەلای کاك کەمالـەوە هاتبوون، ئیدی لەلای ئەوانەی پێشووی خۆمانـەوە هەسـتم بـە بـەخاوی دیسپلینی ڕێکخستن ئەکرد.. ئەو بۆچوونەم بە کاك کامیـل گەیانـد، کـاك کامیل یەکێك بوو لەوانەی حەزی ئەکرد چالاکیەکانی حزب ئەکتیڤ کرێت و جوڵەیەك بکەن، ئەمەش هـەروا سـانا نـەبوو، چـونکە ئـەو هـەر خـۆی نەبوو، لەولاوە کاکە دکتۆر جەمال نەبەز و لەمو لاوە کاك هـەردی و کـاك فەرەیـدون و ... تـاد .. ئـەوەشمان لـەبیر نەچـێ تـا رێکەوتننامـەی ١١ئازاری ١٩٧٠ کاك فەرەیدون سـەرکردەیەکی دیـاری کاژیـك بـوو، مـن ئـەوە ئاگـادارنیم چـۆن و لەبەرچـی وازیهێنا،چـونکە نامـەی وازهێنـانی نەداوەتە دەست من، لەڕێگای ڕێکخستنیشەوە هیچمان پێنەگەیشت!.

پێشکەشکار: دوای ئەوەی سەرکردایەتی کاژیك بڵاوەیان لێکرد و ئێوە کۆنگرەیەکتان بەست و بوونە قیادەی کاژیك بڕیاری تەجمیدی تەنزیمی کاژیکتاندا.

د.عەبدوڵڵا ئاگرین: ئەوە وانییەو زانیاریەکی هەڵەیە.. بەر لەو کۆنگرەیەی ١٩٧٢/٥/٢٥ سەرکردایەتی کاژیك بڵاوەی پێنەکردوەو لەو ڕۆژەشدا واتە: نەچالاکیەکانی حزب وەستێنراو نەحزبیش تەجمید کرا، بەڵکو ئەو کۆنگرەیە بەمەبەستی ئەکتیڤکردنی چالاکی کاژیك بوو.

ئەمەش لە ئەنجامی ئەوەوە هات.. من پێشنیازمکردو بە کاك کامیلم وت: ئێمە پێویستە بەخۆماندا بچینەوە و گڕوتین بدەینەوە بەر خۆمان، ئەوەتا حکومەتی عێراقی خۆی ئامادەکردووە، ئەیەوێت شەڕ بکاتەوە، وەکو وتم: غەیری قیادەی بارزانیو هەندێك قیادەی پارتی، ئیدی زۆربەی هەرە زۆری پارتی بیرو بۆچوون ساویلکانەیان هەبوو، هەروەها لەو بڕوایەدا نەبوون ڕژێمی بەعس شەڕ بەکوردو شۆڕش ئەفرۆشێ. تەنانەت لە ١٩٧٤/٣/١١ کاتی بەعس شەڕی هەڵگیرساندەوە، زۆر هەبوو کاتێك ئیلتحاقیان بە شۆڕشەوە کرد، جگە لە دەستێ بیجامەو تاقمی تەراشو خاولیەك هیچی دیان لەگەڵ خۆیان نەبردە دەرەوە، بەونیازەی دوای (٢٤) ئەگەڕێنەوە شوێنی خۆیانو ڕژێم مافی کورد ئەدات، ئەوانە سەرمەستی سەرکەوتن و وەزیفە و دەسکەوت و ئەمانەبوون، کاك کامیلیش وتی: زۆر باشە چی بکەین؟، وتم: با کۆنگرەیەك بگرین، وتی چۆن؟. کۆنگرە لەکێ و کێ پێك بێت؟ وتم: خۆتان دیاریان بکەن، ئەوا

ئەندامی لق هەیە.. دواتر وتم: ئەمە وەزعی ئێمە، ئەوە وەزعی عێراق‌و ئەوەش کاك دکتۆر جەمال نەبەزیش وەکو مونەزیرێك و تێکۆشەرێك هەندێ چالاکی ئەنوێنێ، یەکێ لەو چالاکیانە ئەوەبوو نامیلکەی دەرئەکرد رەنگی ئەفکارو ئامانجی موحسنی پزیشکپوری ئەدایەوە، موحسنی پزیشکپور سەرۆکی حزبی پان ئێرانستبوو، رۆژنامەی (خاك‌و خون)ی دەرئەکرد، نزیکی شای ئێران محەمەد رەزا شای پەهلەوی بوو،

خاک و خون

فراماسونری جدید در دانشگاه (۲)

جمعیتی که برای نابود کردن

ناسیونالیسم پدید آمده است

نگاهی به

خوێندکاری کورد

شکست ارتش عراق

ئەفکاری ئێرانی گەورەی لەکەللەدا بوو، ئەو ئەفکارانەش تەواو پێچەوانەی ئامانج فیکری‌و کاژێك بوو.

ئەمانـــەوێت لەبەرنامەکـــەمانا قـــسە لەســـەر چـــۆنیەتی دروستبوونی پاسۆك لە ١١ی ٩ی ١٩٧٥ بکەین، پاش هەرەسی شۆڕشی ئەیلول و پەیوەندیەکانی ئەو پارتە و هەڵوێستی لایەنە کوردیەکان و کێشەو ململانێکان بەرامبەریان، هەروەها ئاماژە بەرۆڵی مامۆستا عەبدوڵلا ئاگرین لەناو پاسۆك و قۆناغی دوای راپـەڕین تـا سـاتەوەختی دروسـتبوونی یـەکگرتن و چـوون و توانـەوەیان لـەنێو ریزەکـانی پـارتی دیمـوکراتی کوردسـتانداو بەگفتوگۆ و تەواوکردنی ئەو تەوەرانـە لەگـەڵ بـەڕێز پرۆفیسۆر دکتۆر عەبدوڵلا ئاگرین پێکەوە ئەبین.

پێشکەشکار: لێرەدا گەیشتینە ساتەوەختی دروسـتبوونی سەرکردایەتیەکی کـاتی دژ بـە سـەرکردایەتی کـۆنی کاژیـك، بـە پاساوی هەندێ رەخنە و گلەیی و کەمتەرخەمی سەرکردایەتیە کۆنەکەی پێشوو، ئایـا هەڵوێـستی جـەنابتان چـی بـوو کاتێـك سەرکردایەتی کاتی بەیاننامەیەکیان لەسەر سەرکردایەتی ئێوەی کاژیك دەرکرد؟ .

د.عەبدوڵلا ئاگرین: ئەو جوڵەو چالاکیەی لەلایەن چەند گـەنجێکی خوێنگەرم بەناوی هاوبیری و کاژیکیەوە، سـەرکردایەتی نـوێی کاژیکیـان پـێ دروسـتکردن، چـاوەڕوانەکراوبوو! ! چـونکە بیرۆکـەو مەبەسـتو ئامانجی ئەو جموجوڵو چالاکیە بـیروڕاو بۆچـوون و پێشنیازی خـودی خۆمبـووم بۆیەکـەمجار بـەر لەسـاڵی (١٩٧٢) لای کـاك شـێرکۆی هـەژار

درکـانمو تاوتوێمـان کـرد، (ئـەو) زۆر بەحەماسـەت و شـەوق وتینێکـی ئاگراوییەوە پشتگیری سەرجەم راوبۆچوونەکانی کردمو لەو رووەوە هـەر دووکمـان جوڵەیـەکی بزێوانـەشمان بـۆ کـرد!!!.. ئاکـام وەك خۆمـان ئەمانویست کورتی هێنا.. ئەوە هەقیقەتێکەو ئێستا کاك شێرکۆ لەژیانـدا مـاوەو لەهۆڵەندەیـەو بڕواناکـەم ئـەخلاقی سیاسـی وکۆمەلآیـەتیو کوردایەتی رێگای بدات نکۆڵی لێبکات.. چونکە ئەو تا ١٩٧٤/٣/١١ نـەك وەك قوتابیـەك بـەڵکو وەك موریـدێکی شـەیدا گفتـارو هەڵوێـستەکانمی بەعەشقەوە قەبوڵئەکرد، ئالەو دەمەو ئێستاشدا لەگـەڵ کـاك کامیـل ژیـر زۆر ئینسیجامیمان هەبووەو هەیە، لەم رووەوە قسەم لەگەڵ کردو ئەویش قسەکانی وەرەگرتم، وتم وەزعی ئێمە باش نییە و پێویستە حەرەکەیـەك بکەین و بەرەو پێشەوە برۆین، لەگەڵ هەموو ئـەو کۆسـپانەی کـە هاتنـە بـەردەممان، سـەرەتا پێمـان باشـبوو لەبـەر رۆشـنایی لێکۆڵینەوەیـەکی وردی عەقلآنیو هێمن بارودۆخی سیاسی عێراقو باشووری کوردسـتانو راڤەکردنێکی عەقلآنی رەوشی نـاوخۆو دەرەوەی رێکخـستنەکانی کاژیـك هەڵـسەنگێنین، بەتـەنزیما بـچینەوە لەبـەر رۆشـنایی چـەند دیـاردەی رووداوی هەقیقی ؛ من ئەمزانی بەڕاستی جەنابی بارزانی کە ئەو نامەیەی دامە دەستی لە ١٥ی٥ی ١٩٦٤دا، پێشتریش سـاڵی ١٩٥٨ کـە تەشـریفی بۆ سلێمانی هێنا لە ماڵی شـێخ لـەتیفی حەفیـد وەك یـەکێتی قوتابیـانی کوردستان بۆ خزمـەتی چـووین، ئێمـە چـەند قوتابیـەك بـووین چـووین، وێنەیەکی یادگاریمان لەگەڵیا گرت، تـەنیا ماوەیـەکی کـورت لەخزمەتیـدا ماینـەوە، مـن لـەو سـاوە بـەرەفتارەکانی سەرسـامبووم، بۆیـە بـە کـاك

کامیلم وت: کاتێك حکومەتی بەعس شەر بەکورد ئەفرۆشێتەوە، ئەوا بەتایبەت قیادەی بارزانی ، ئەوکاتە بارەگای بارزانیان پێ ئەوت: مشووری خۆیان بۆ بەرەنگاربوونەوەی پیلانەکانی بەعس و سەدام خواردوەو ئەخۆن، بۆیە با ئێمەش بەخۆماندا بچینەوەو لەو رووەوەك حزبێکی سیاسیی کوردی بڕیارێك بدەین، بەتایبەت لەوکاتەیا براو هاوبیری بەڕێزم کاکە دکتۆر جەمال نەبەز بەهۆی پەیوەندی بەتین لەگەڵ کامەران بەدرخان، لەڕێی ئەوەوە پەیوەندی هەبوو لەگەڵ موحسینی پزیشکپور هەبوو، بەراستی ئەو نزیکبوونەوەیە لە حزبی پان ئێرانست دوور بوو لەهەڵوێستی کاژێكو پێچەوانەی ئەفکارو ئامانجمان بوو، ئەو نزیکبوونەوەیە زەرەری زۆریشی لێئەداین، بۆیە وتم: با دیراسەی ئەوەش بکەین، ئیتر قرارماندا کە کۆنگرەکە ببەستین، دیارە کە وەکو یەکەم کۆنگرەی تەئسیسی کاژێك وابوو، رۆژی پێنج شەممە ١٩٧٢/٥/٢٥ چووین لە ماڵی کاك کامیل لەخوار مزگەوتی نالی لەسلێمانی، لە ژوورێکی بچووکا کۆنگرەمان بەست، پێشئەوەی کۆنگرەکە ببەستین کاك کامیل بەماوەیەك وتی: کێ بۆ کۆنگرەکە بانگ بکەینو نوێنەران کێن؟ منیش وتم: من ئەم هاوبیرانە پێشنیاز ئەکەم و جەنابیشتان کێ تر دەستینشان ئەکەن ئەوە بڕیاری خۆتانە.. لای منەوە (کاك محەمەد مەجید ئەسلان، کاك حەمە عەلی فەرەج، کاك فەتاح عەبدولرەزاق) ئەوانیش ئەندامی لق بوون، کاك کامیل وتی: باشە.. ئیتر دوای ئەوە، کاتو رۆژو شوێنی کۆنگرەکە دانرا، منیش ئاگاداری هاوبیرانی لقم کردەوەو پێکەوە.

مامۆستا ئەحمەد هەردی

مامۆستا کامیل ژیر

عەبدوللا ئاگرین

مامۆستا فایەق عارف

محەمەد مەجید ئەسلان

فەتاح عەبدولرەزاق

حەمە عەلی فەرەج

ئەندامانی کۆنگرەی یەکەمی (کاژیك)
۱۹۷۲/٥/۲٥
شاری سلێمانی

لە سەعات (۳۰ر٤) رۆژی پێنج شەممە ۱۹۷۲/٥/۲٥ لەماڵی کاك کامیل ئامادە بووین، چووینە ژوورەوە، بینیم سێ مامۆستاو هاوبیری خۆشەویستی لێیە: کاك هەردی و کاك کامیل و کاك فایق عارف، بەهەمووومان ئەوانە قیادەی کاژیك و نوێنەرانی تەنیا حەوت هاوبیر بووین، وەك چۆن لەکۆنگرەی تەئسیسی لە ۱۹٥۹/٤/۱٤ دا حەوت هاوبیر ئامادە بوون، ئێمەش لەم کۆنگرەی یەکەمدا حەوت هاوبیر ئامادەبووین، ئەگەرچی وەك هەلو مەرجو پرەنسیبی کۆنگرە ئاگادار نەکرامەوە، راپۆرتی رێکخستن پێشکەشکەم، کە دانیشتین تێبینم کرد، راپۆرتەکانی:

(ڕێکخستن، سیاسی، دارایی، پەیوەندی دەرەوە، ڕاگەیاندن بوونیان نەبوو)!!.. لەژوورێکی ماڵی کاک کامیلدا دانیشتن و سەرەتا مامۆستا گەورەو دڵسۆز هاوبیر ئەحمەد هەردی: بارودۆخی سیاسی باشووری کوردستان‌و ڕەوشی هەڵوێستی شۆڕش‌و پێشمەرگەی بەشێوازێکی جوانی زانستانە شرۆڤە کرد.

شرۆڤەکانی مامۆستا هەردی زۆر لۆژیکیانەبوو، دوای هەریەك لەکاك کامیل و کاك فائق بیروڕایان دەربڕی، منیش سەبارەت بەڕێکخستن قسەم کرد، لە دواییدا گەیشتینە ئەنجام چەند بڕیارێك لەوانە: هاوبیرێك بۆ لای کاك دکتۆر جەمال نەبەز بنێرین، تا لە شێوازی نووسینەکانیان موراعاتی ئێمە لەباشووری کوردستان بکات و لە موحسنی پزیشکپوریش نزیك نەبێتەوە، چونکە ئەمە زەرەرمان لێئەدان ، بۆ ئەم مەبەستە کاك کامیل ژێردیاریکرا. دووەم/ گەیشتینە ئەو قەناعەتەی کە ڕژێمی عێراقی لەڕێکەوتننامەی ١١ئازار پاشگەز ئەبێتەوە و شەڕ بە کورد ئەفرۆشێتەوە، لە ٢٠١٣/٦/٥دا لەگەڵ کاك فەرهاد عەبدولحەمیدو کاك فوئاد سەراج لەگەڵ کاك کامیل باسی ئەو کۆنگرەیەم کرد (ئەو) کاك کامیل ژێر کەم‌و زۆر ئەو کۆنگرەیەی ١٩٧٢/٥/٢٥ کە لەماڵی خۆیان بەسترابوو لەبیرویادی نەمابوو، لەبەرچاوی ئەو دوو هاوبیرە ئەسڵەن نکۆڵی لەبەستنی ئەو کۆنگرەیە کردو ئەیوت: شتی وا کوا هەیە.. نەکۆنگرەو نەهیچ کۆبوونەوەیەك لەماڵی ئێمە نەکراوەو لەبیرم نییە؟!، ئێ کۆنگرەکەش لەماڵی ئەوداکرا، بەڵام من هەموویم بە سەعات و بەرۆژ

و مانگ و ساڵ لەیادداشتەکانی خۆما نووسیومە و بڵاویشی ئەکەمەوە.
ئینجا وتم: چۆن کاک کامیل بەبیرت نایە؟، وتی: نەخێر نەناوەرۆکی ئەو کۆبوونەوەو نەکۆبوونەوەکەم نە ئەو بڕیارەی (کە خۆی پێشنیازیکرد)و وتی: ئامادە بووان واتە: ئەو حەوت هاوبیرە ئێستە بەدوا ئەندامی سەرکردایەتی کاژیکن ، وتم: ئەی ئەو قرارە گرنگو مێژووییەی دامان چی بوو؟ بەراستی قراری ئاوا سیاسی بدرێ لەمێژووی سیاسی هاوچەرخدا دەگمەنە، ئەویش ئەوەبوو: (بڕیارماندا: ئەگەر شەڕ دەست پێ بکاتەوە، ئەوە هەموو کارو چالاکیەکانی کاژیک هەڵپەسێرین، ئەمە بەبێ ئەوەی لەگەڵ قیادەی بارزانی رەحمەتی یان قیادەی پارتی یان هەرکەسێ ئیتیفاقێك بکەین و رێککەوتبین هەموو توانایەکمان لەژێر سایەی فرمانی بارزانیو شۆڕشدا دادابنێین وەك هاوبەشیەکی نەتەوەییانەمان).

ڕەشنووسی وەقائعی کۆنگرەی دووەمی کاژیک لە ١٩٧٢/٥/٢٥دا دوای کۆنگرەی دامەزراندندا لە ١٩٥٩/٤/١٤ کە ئەویان بەکۆنگرەی یەکەم دانەندرێت یاخود ئەوەی ١٩٧٢/٥/٢٥ یەکەم کۆنگرەیەو ئەوەی ١٩٥٩/٤/١٤ کۆنگرەی تەنسیسیە

دەستخەتی عەبدوڵڵا ئاگرین

[illegible]

کۆنگرەی دووەم کاژیک [illegible]

ئەمڕۆ یەکشەممە ٢٥ ـ ٥ ـ ١٩٧٢ لە ماڵی

[illegible] دووەم کۆنگرە

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

دابەش کردنی بەپێی ساڵ و ئەوە بەم جۆرە:

١- بەشی ٩٢٨

٢- خزانی ٩٥٩

٣- لەگەڵ دروستبوونی کاژێلیدا

٤- ئەو کاتانەی [illegible] بوونیا

٥- باجی دروستبوونی هێزی سوپاکان

٦- [illegible]

٧- [illegible]

٨- [illegible] پارتی گەلی کوردا

٩- نزیک بوونەوەی پارتی گەلی [illegible] و
[illegible]

١٠- [illegible]
[illegible]

١١- ... ٩٦٤

١٢- [illegible]

١٣- [illegible]
[illegible]

ئەو سێ دیکۆمێنتەی کۆنگرەی یەکەمی (کاژیک) لە ٢٥/٥/١٩٧٢ دا

وردەکاریەکانی ناو کۆنگرەی تیا تۆمارکراوەو دریژەی هەیە

ئێمە لەکاتێکدا رێکخستنی بەهێزو فراوانمان هەبوو، خەڵکی پێشمەرگەی دڵسۆزو ئازاو گوێڕاڵی باش‌و زۆرمان لە هێزی خەبات و هێزی رزگاری و زمناکۆ و شوێنەکانی تریش هەبوو، تەنزیمێکی پتەو فراونیشمان لەناو شارو شارۆچکەکاندا هەبوو، بەپێی ئەو بڕیارە هەموو توانای ماددی و مەعنەوی و راگەیاندن و فیکری خۆمان خستە ژێر دەستی سەرکردایەتی شۆڕشەوە، لە کۆنگرەکەدا، ئەمە بڕیاری قیادەبوو (سا هەر کەس بەهەر مەبەستێك، چۆنی بۆ ئەچێت‌و لێکیئەداتەوەو راڤەی بۆ دائەنێت) ئازادە، بە: (دانیشتن، یاخود کۆر یان کۆبوونەوە یان سیمینار یاخود کۆنگرەی دائەنێت یان نا.. یاخود ئەسڵەن نکۆڵی لەو کۆنگرەیەو بڕیارەکانی ئەکات، یان لەبیری چۆتەوەو لەیادی نەماوە، ئەوە ئازادە، بەڵام ئەوە پێچەوانەی واقیع‌و هەقیقەت‌و مێژوویشە، بەڵگەی زیندووی تۆمار کراو راستی بەستنی ئەو کۆنگرەیەو بڕیارەکانی ئەسلەمێنن.

بەدڵنیایی‌و بێ دوودڵی ئەڵێم: **لەو کۆنگرەیەدا خودی هاوبیری دڵسۆز کاکە کامیل ژیر (گەر ئەمەشی لەبیرمابێ) ئەو پێشنیازەی کرد: ئەم حەوت هاوبیرە ئەندامی سەرکردایەتی کاژیکن.**

ئاوا ئەو حەوت هاوبیرە شەرعیەتی قیادەی کاژیکیان وەرگرت، پاشان بڕیارەکانی کۆنگرەمان جگە لەئاشکراکردنی ناوی قیادەی نوێی

کاژیك، بەرێکخستن گەیاند بەوەی: کاتێك رژێمی بەعسی شەر بەکوردو بارزانیو شۆڕش ئەفرۆشێتەوە هەر هاوبیرێك ئازادە رووەو چ بنکەیەکی شۆڕش ئەڕوات، کوێ هەڵبژێرێ بەرەو ئەوێ بڕوا، هەبوو لەناو شارا مایەوە.

شەهید ماموستا عیزەت رەشید

شەهید ماموستا حەمە سالح فەرەج

دوو هاوبیر و ئەندامی (کاژیك) سالی ١٩٧٤ لە لایەن رژێمی بەعسەوە ئیعدام کران

بە داخەوە لەوانە هاوبیری شەهید مامۆستا حەمەساڵح فەرەج حکومەت ئیعدامی کرد، هەروەها هاوبیری تێکۆشەری ناو ریزەکانی کاژیك شەهید مامۆستا (عیزەت رەشید) بەعسی دڕندە گرتیو ئیعدامی کرد.

رێنمایمان دەرکرد هاوبیران بچن لەگەڵ شۆڕشدا کار بکەن لەژێر قیادەی بارزانیدابن، ئا ئەمە بە هەڵوێستێکی گەورەی نەتەوەو نیشتیمانپەروەرەی بێ ئەندازە ئەژمێردرێ کە پارتێکی نەتەوە پەروەر بێ بەرانبەرو بێ هیچ دەسکەوتێك، هەموو توانایەکی بەبەرانبەر ببەخشێت، دەنا ئێستا لایەنێك یاخود دوو کەس و لەتێك بیانەوێت بێنە

ناو حکومەت یان پەرلەمانەوە ئەڵێن: چ دەسکەوت و مەنسەب و پارەو پۆست و وەزارەتێکمان ئەدەنێ؟، خەڵك ئاوایە.. **بەڵام ئێمەی کاژێك ئەو هەموو توانای تەنزیمەمان خستە ژێر سەرکردایەتی شەخسی بارزانی مستەفاو شۆڕشەوە بەبێ هیچ دەسکەوتێك، بەو مەبەستەی هاوبەشیەکی نەتەوەییانە لەشۆڕشدا بکەین.**

پێشکەشکار : باشە کاك ئازاد و شێرکۆی هەژار بۆچی بەمە نیگەران بوون؟ .

د.عەبدوڵڵا ئاگرین: عەقڵی شێرکۆی هەژار لەسەر شەپۆلی وهمی تۆقاندن و تیرۆر مەلەی ئەکرد، کەسێکی دووفاقی ناو دووتوێی (سادیو ماسۆشتی) بوو! !.. کاتی خۆی زۆر هەولم لەگەڵیدا، لەو وەهمەچڵکنو خەیاڵ بڵاوو ناسەردەمانە نامرۆڤانەیە وازبهێنێ، تەقەلام لەگەڵ دا ئارامی بکەمەوەو دەروونی خاو بکەمەوە، وەك مرۆڤێکی ئاسایی بژیو سیاسەتو حزبایەتی بکات، سەرەتا بەنەرمی خوساو قەناعەتی ئەکرد، کە چی دوای نەیئەتوانی خۆی لەو ماکی ژەهر وەشاندنە رزگار بکا، فکرەی جەهەننەمی و ئەهریمەنانەی هەبوو، بەنموونە ئەیوت: با کوڕی فلانە سەرکردە بفرێنین دواتر فدیەی لێوەرگرین، ئاماژەی بەوە ئەداو ئەیوت: ئەوەتا فەلەستینیەکانیش ئەمە ئەکەن ، لای من ئەمانەی باس ئەکرد.

هەتا ئەو کاتەی من لە بەغا بووم، بارەگایەکی باڵی مەکتەبی سیاسی لە شارع نەهربوو کە نووسینگەی محاماتی کاك کەمال محیەدین بوو، قیادەی باڵی (م.س) هاتوچۆی ئەوێیان ئەکردو شێرکۆش بەو سفەتەی سەر بەوباڵەیەو لەرقی باوکی هاتوچۆی ئەوێی ئەکرد ئەیوت: کاك عەبدوڵلا بادەستێکیان لێبوەشێنین، ئەموت: کاکە ئەو توند و تیژیانە نەفیکرو نەئامانجو نەکاری ئێمە... ئێمە ئەو کارانە ناکەین، ئێمە ئەمانەوێ گەشەیەکی پۆزەتیڤانەو مرۆڤانە بەئەفکارەکەی خۆمان بدەین، لەبەر چاوی کورد بەرگێکی جوانی نەتەوەیی پێبپۆشین و بە ئامانجی بگەیەنین.

لەو کاتە، ساڵی ١٩٦٤ بۆ یەکەمجار کاك شێرکۆی هەژارم بینی، تاکو ١٩٧٤/٣/١١ لەئاستو لەبەردەممدا هێندە متەوازع خۆی ئەنوان بۆچوونو لێکدانەوەو بیروڕاکانمی بەسەرسورمانەوە ئەسەلمان،بە دەگمەن موریدی ئەوتۆ هەڵکەوێك، ئەوا موتیعو عاشقی شێخەکەی بێ، ئائەو هەڵوێستەی وایکرد من متمانەیەکی بێ سنوورم پێبێت!...

بەراستی هاتنە پێشەوەی لەکاژیکداو ئەو هەموو هاوبیرانەی ناسی،بەتایبەت، ئەوانەی لە رێکخستنی کاژیکدا خەباتیان ئەکرد. خەتابار من بووم!! چونکە ئەو لای من تەنزیم بوو.

(ئەو) بەجۆرێك خۆی هێنابووە پێشێ، تەنانەت هەندێ جار لەسلێمانی بۆ ماڵمان ئەهات، ئەو وەختە من لەماڵی باوکمدا بووم، شەو درەنگ ئەهاتەوە، نازانم لەکوێ بوو، بەپێڵاوی قوڕاویەوە ئەهاتەوە ،

دایکم لەبەر خاتری من بەو تەمەنەوە، ئەچوو پێڵاوەکەی بۆ ئەشووشت. جارێکیان لەماڵی خۆمان هەڵساین هاتینە دەرەوە، ئەو پڕیدایە پێڵاوەکەم بۆی دانام، زۆرم پێناخۆشبوو، تووشی شۆك بووم وتم: کاکە شێرکۆ ئەوە چیئەکەی؟، وتم: قەیناکە من لەحزبا بەرپرسی تۆم و لەحزبێکداین، بەڵام ئێمە هەموو هاوبیری یەکین، نابێ خەڵك فێری ئەوە بکەین پێڵاو دابنێین، خۆ ئەمە پەیوەندی نێوان ئاغا و نۆکەرایەتی نییە کەئەمەی کرد خورپەیەکی ترسناك شریخەی لەهەناوم هەڵسان!! کاك شێرکۆ ئەمەی بۆ کرد؟ ئەم جۆرە رەفتارە نادروستانە لەرێکخستنی حزبایەتیدا و لە پەروەردەو گۆشکردنی ئێمەی نەتەوەی ناوەشێتەوە، خۆ ئێمە بەرۆحیەتی نۆکەر و ئاغا پەروەردە نەکراوین.

بۆ ئەو هەڵوێستەی کاك شێرکۆی هەژار، من زۆر سەرزەنشتم کرد و داوامليێکرد بەهیچ جۆرێك شتی وا لەگەڵ کەسدا دووپاتنەکاتەوە.

ئا ئەو رەفتارە سووكو هەرزان بەهایە، منی لەدەریای گوماندا نغرۆ کرد.. بەوەی مرۆڤێك بەتایبەت ئەوەی لەهەرزەیی تەمەنیدا بێ پەنا بۆ هەڵوێستی ئاوا کە چرفتار بەرێت.. ئەشێت کاری قێزەونی نالەبارو ناشرینتر، لەگەڵ رێکخستن و هاوبیرەکانیدا ئەنجام بدات.

بەڵام (پاش باران کەپەنك) کۆمەڵێ ئەسرارم لا باس کردبوو، بە نموونە ئەموت: ئەوە کوردێکی باشە، ئەوە سەر بەئێمەیە، ئەویش تاقیبی ئەوەی ئەکرد قیادە کێیە و ئەوانەی تەنزیم کێن؟ ئەو پرسیارە زۆرە گوماناویانەی سەبارەت کاژێك ئەکرد، پرسیاری ئەمو مژاویی لا

دروستئەکردم، منیش دڵپاکانە باسی مێژووی کاژیك و پارتی گەل و یەکێتی (قوتابیان و لاوانی) نەتەوەیی کوردم بۆ ئەکرد، ئەمە لەمانگی ۳ی ۱۹۷٤ بوو، خەڵك رووی لەدەرەوە ئەکرد، ئەوساتە نێوان شۆڕش و حکومەت لەئەگەر و نەگەری رێکەوتن و شەڕدابوو، من کۆمەڵێ نهێنی رێکخستنەکانی کاژیکم لا باسکرد، بەڵام دوای دەرکەوت نییەتی پاك نەبووە، ئەو بێوەفا دەرچوو، من لەو متمانەیەی بەوم هەبوو بەهەڵەداچووبووم، کەکۆمەڵێ شتم دایە، دوایی لەلای زۆر هاوبیری دڵسۆز و رێکخستنەکانمان خۆی کردە پاڵەوان و ئەو ئەمانەتە حیزبیانەو ئەو نهێنی و زانیارانەی من پێموتبوو، دژی سەرکردایەتی کاژیك‌و شەخسی خودی من بەکارهێنا، لەرێگای هاوبیرانەوە هەموو قسە و هەڵوێستەکانیم پێگەیشتەوە و کۆمەڵێ بوختانی هەڵبەستبوو، چونکە کەمن چوومە ناو شۆڕشەوە ، یەکسەر رووم لەبەشی راگەیاندن کرد و ئەوساتە شەهید دارای تۆفیقە فەندی ئاغا فەتحوڵلا ئەمینداری گشتی رۆشنبیری‌و لاوان بوو.. شاعیری جوانەمەرگ و بەهرەدار کاك جەلالی میرزا کەریم بردمیە لای و بە (نووسەر– محرر) لەئێستگەی کوردی دەنگی کوردستانی عێراق دانرام.

دوایی لەرێگا و بەهۆی رۆشنبیر و دیپلۆماتکاری بەتوانای کورد، دکتۆر جەمال جەلال بەشەخسی بردمیە پەیمانگای کادیران (خولی شەشەم).. ئەمە وەك خۆم عەبدوڵلا نەك وەك کاژیکیەك، چونکە هەندێ کەس بەمەبەست یاخود بەبەرنامە بۆ چاو راو ئەیانوت عەبدوڵلا چووە

بووه بە مامۆستا لەمەعهەدی کادیران، بەرانبەر ئەوەی هەرچی نهێنـی و مومتەلەکات و نامە و دیکۆمێنتـەکانی کاژێـك هەیـە تەسـلیمی پاراسـتنی کردووە!... راستەوتویانە، بەری رۆژ بەبێـژینگ ناگیرێـت!!!.. ئـەوەتا حەقیقەت هەر دەرکەوت.

پێـشکەشکار: ئـەوانیش گلـەیی ئـەوەیان هـەبووە تـۆ زۆر لەپارتییەوە نزیك بووی، هەتا قسە لەسەر ئەوە هەیە کە عەبدوڵڵا ئاگرین رێکخستنەکانی کاژێکی بەکارهێناوە بۆ پاراستن؟!، ئەمە چییە؟.

د. عەبـدوڵڵا ئـاگرین: سـەرتاپای ئـەو قـسانە هەڵبەسـتراو و بوختانێکی دڕکاویە، بوختانێکی زۆر زۆر روونە. چونکە من بەشانازییەوە عەرزت ئەکەم، ئـەوە ئێـستا مـنن ئـەو راسـتیە ئەسـەلمێنم هـەموو ئـەو نهێنیو نامـەو مـۆرو مومتەلەکاتانـەی لامبـوون لەسـاڵی ١٩٦٩ەوە، وەك بیلبیلـەی چـاوم لام پـارێزراون و لەبەردەسـتمدانو لام ماونەتـەوە، خـۆ ئەگەر تەسلیمی کەسێك یاخود لایەنێکم بکردایـە ئەبوایـە ئەمانـە ئێـستا لامن (کەهەر هەموو مومتەلەکاتی کاژێکە) تەسلیم بکردیایـە، خـۆ ئێـستا دەزگای پاراستن ماوە و شایەتی راستی قسەم ئەدەن، مـن ئێـستا ئـەوە ئـەزانم بـا عـەرزی ئێـوەش بکـەم، ئـەوەی وەك شەخـسی بیـستوومە دەزگایپاراستن لەو رۆژەی کەدروست بووە تـا ئـەمڕۆ هـەموو شـتەکانی پاراستووە، تەنانەت ئـەو دەنگانـەی لەسـاڵی (١٩٧٤-١٩٧٥) لـەرادیۆی دەنگی کوردستانی عیراق پەخشبوون هەموویان پاراستووە.

جا لەوکاتەی (رۆژی سێشەممە ١٩٧٤/٣/١٢) چوومە ناو شۆڕش و بووم بەپێشمەرگە.. دواتر هەستم کرد لەلایەن هەندێك هاوبیرانی رێکخستنی کاژێکەوە جوڵەیەکی نائاسایی و ناسروشتی ئەکرێت، چونکە دوای رۆژی دووشەممە ١٩٧٤/٣/١١ کاك شێرکۆی هەژار لێ دوورە پەرێز بوو، ئیتر دوای ئەوەی چوومە شاخیش کاك شێرکۆی هەژار نەهات بەلاما و پەیوەندی لەگەڵ من پچڕا.

دوایی بیستمانەوە پێچەوانەی بڕیارە مێژوویی و نەتەوەییانەکەی سەرکردایەتی کاژێك، ئەیانەوێ هەندێ حەرەکە پێچەوانە بکەن تەنانەت بەعەقڵیەتێکی تیرۆرزمیەوە دەست لەهاوبیرانی قیادەی کاژێکیش بوەشێنن، لەیادداشتەکانی کاکە مەم بۆتانیدا ئەم هەقیقەتە تۆمارکراوە و ئەڵێ: کاك شێرکۆ بێکەس پێی راگەیاندم و وتی: با فریای کاك هەردی بکەوین لەوانەیە شتێکی خراپی بەرانبەر بکرێ.

ئێمە پێشتر نەمانزانی، ئەوان پلانیان وا دانابوو، بێن من کەلەوکاتەدا لەگوندی زینۆڵی شێخێ مامۆستا و بەڕێوەبەری کارگێڕی خولی شەشەمی پەیمانگای کادیرانبووم، کاك شێرکۆی هەژار و کاك فەرهاد عەبدولقادر بەناوی گفتوگۆوە لەگوندەکە دوورمخەنەوە و بەبێ دەنگی بەچەقۆ بمکوژن!! دواییش بەیانێکی بەرگریم لەسەر بڵاوبکەنەوە و بڵێن: وەلا پاراستن کوشتوویەتی.

هــەروەها لەبابــەکراوای نزیــك دەریەنــدی رایــات و ئــازادی تەقــە لەجێبەکەی کاك محەمەد عـەزیز (خاڵـە حەمـە) بکـەن و بڵێن: بارەگـای بارزگانی خۆیـان ئەمـەیانکردووە، خاڵـە حەمـە خـۆی ئەفـەرمووێ: مـام هـەژاری مـەزن و رەحمـەتی تەشـریفی هێنایـە لام، داوای لێکـردم کـە دەمانچەیەك بۆ کوڕەکەی بدەمێ، منیش ماوەیـەك ئـەو دەمانـچەیەم بـۆ وەرگرت و تەسلیم بە مام هەژارم کرد ، کەچی دوایی پێم گەیەنرایەوە کە شێرکۆی کوڕی ویستوویەتی بەو دەمانچەیە بمکوژێ، کاکە مەم بۆتانیش ئەفـەرمووێ: لەسـەر قـسەی کـاك شـێرکۆ بێکـەس مامۆسـتا ئەحمـەدی هـەردیمان هێنـابووە مـاڵی خـاڵم (عومـەر دەبابـە)، پیلانـی تیرۆرکردنـی مامۆستا هـەردی بەمـشێوەیە بـووە. گوایا بەقـسە لـەماڵی کـاك عومـەر دەبابە بیهێننە دەرەوەو سەرینێك بخەنە سەر دەمی و بیخنکێـنن، کاکـە مەم لە موزەکەراتەکەی ئەڵێ: (چوومە ماڵی خاڵم و وتم: مامۆستا هەردی هەڕەشەی مردنی لەسەرە، ئەویش وتی: کێ ئەتوانێ ئەوە بکات با بێـت بۆ ماڵی ئێمە)، هەر کاکەمەم ئەفەرمووێ: (من شـەوانە حەراسـەتی کـاك هەردیم ئەگرت)، جا ئەمە وایکرد ئێمەش بەخۆمانا بچینەوە.

هاوبیر کاکە کامیـل ژیـریش لـە ٢٠١٣/٦/٥ بـەئامادەی کاکـە فـەرهاد عەبدولحەمیـدو کاکـە فـواد سـەڕاج لـەماڵی خۆیـان لەشـاری سـلێمانی فەرمووی: شێرکۆی هـەژار هـەوڵی کوشـتنی منیـشی داوە، لـە سـلێمانی شەو هـەبووە درەنگانـێو لـەناوەختا خـۆی ئـەکرد بـەماڵا، بـەڵام دیـارە بەهۆی ئامادەگیی خۆمەوە، ئەو دەرفەتەی بۆ هەڵنەکەوتووە.

پێشکەشکار: باشە.. لەدوای دەستپێکردنەوەی شەڕ لە ١٩٧٤دا ئێوە ئەچن بۆ شاخ و ئەندامانی سەرکردایەتی کاژێک هەریەکە و ئەچن بۆ شوێنێک، لەو دەمەیا کاک ئەحمەد سەلام و کاک فەرهاد عەبدولقادر هەریەکەیان بەبیانوویەک واز لەکاژێک ئەهێنن، ئەوان بۆ ئەوەیان کرد؟.

د. عەبدوڵڵا ئاگرین: ئێمە وەک قیادەی کاژێک تاکو ١٩٧٤/٣/١١ داواکاری لەوجۆرەی هاوبیری خۆشەویست مامۆستا ئەحمەد سەلام و کاک فەرهاد عەبدولقادرمان پێنەگەیشتووە، سا نازانم لەدوای ئەوەوە، وازیان لەو تاقمە هێنابێ.. ئەوەی من ئاگاداری بم کاک ئەحمەد سەلام وازی نەهێنا بوو، بەڵام ئەوان ئەو حەرەکە پێچەوانەیەی کاژێکیان پێخۆش بوو، پروپاگەندەیان ئەکرد بەوەی. کاژێک تەنزیم و کار و چالاکی خۆی تەجمید کردووە و ئەمە سەفقەیەکە لەگەڵ مەلا مستەفادا ئاڵوگۆڕییان بۆ پارە و مەنسەب پێکردووە.

پێشتر ئامارەم پێکردووە و بەبەڵگە ناراستی ئەو بۆ چوونەم سەلماندووە ئەمە ئەسڵ و ئەساسی نەبوو و نییە من بەدرێژایی ئەو ماوە دوورەی لەشاخ ناو شۆڕشدا پێشمەرگەبووم، بارزانی رەحمەتی و جوانەمەرگ کاک ئیدریس و کاک مەسعودم نەبینیوە، نەبەقسە نەبەنووسین نەبەهیچ شێوەیەک، کاک کامیلیش هەر هەمان شت، ئینجا ئەو تاقمە وتیان: ئێمە ناوچەیەکی تایبەت و سەربەخۆ بۆ پێشمەرگەو کاروچالاکی کاژێک دیاری ئەکەین، قیادەی کاژێک لە ١٩٧٢/٥/٢٥دا

بەپێچەوانەی ئەو بۆچوونە هەرزە سیاسیانەی ئەوان: بڕیاری وەرگرتنی هەڵوێستێکی دڵسۆزانە و نەتەوەپەروەرانەماندا، تواناکانمان بەشۆڕش ببەخشن، چونکە ئەگەر هەڵوێستێکی نێگەتیڤانەی لەو جۆرەمان وەرگرتبایە کار و چالاکیمان ئەنجامیدایە، ئەبو ئیستیدامامان لەگەڵ قیادەی بارزانی ئەمرو شۆڕشدا بکردایە، بەتایبەتی ئەو جەماعەتەی پاراستن، ئەوەش بیانوویەك بوو بۆ هەڵگیرسانی شەڕی ناوخۆی کوردستان.. باشە هەڵگیرسانی شەڕو پێکدادان لەناوخۆی کورد و شۆڕشدا لەقازانجی شۆڕش‌و میللەتەکەماندا بوو؟ کەپێشمەرگە بچێ بەگژ پێشمەرگەیا و شەڕ بکەن؟

ئەوسا گەر خوانەخواستە کاری وارووبیدایە، بەدڵنیایەوە مەسیرمان هەر ئەوەبوو یان بچووباینە پاڵ بەعس یان ئێران، کە ئەوەش هەڵوێستێکی خیانەتکاریانە ئەبوو، بۆیە ئێمە ئەو بڕیارە مێژوویەماندا.

بەڵام ئەوان بژارەی نەخوازراویان هەبوو، بۆ ئەو مەبەستە کۆمەڵێکیان دروستکرد وەك ئێستا بیێ لەیادمە (شەهید مامۆستا شەریف مەولوود) ئەندامێکی پێشکەتووی چالاك‌و دڵسۆزمان بوو، پەیوەندی راستەخۆ بەمنەوەبوو، قسەو بۆچوون‌و هەڵوێستی ئەو شەهیدە جوانەمەرگەی کورد جێی تەواوی بڕواومتمانەم بوو، سەرساغ، راستگۆ، بێ فرت‌و فێڵ.

لەقەسری سەلامی نزیك چۆمان پێیراگەیاندم، وتی: خۆم بیستوومەتەوە بەکردەوە ئاگادارم لەپێنجوێن حەرەکەیەك هەیە،

ویستویانە تۆ بکوژن، بەناوی مناقشەوە لەمەعهەدی کادیران لەزینۆی شێخی دوورتخەنەوەو بەچەقۆ سەرتببڕنو بتکوژن تەنانەت: شێرکۆی هەژارو فەرهاد عەبدولقادر بۆ ماوەی هەفتەیەك، بەهەسان چەقۆکەیان تیژکردووەو شێرکۆ وتویە: بەیەك زەربە خپی ئەکەین! !.

هەڵوێستی جوامێرانەی تێکۆشەری دڵسۆزی نەتەوەییو سەرکردەو پێشمەرگەی ئازا، شەهید کاکە فەتاح ئاغای حەمە ئەمین ئاغای زێ ئەو دەنگۆیە ئەبیستێ، هەڵوێستێکی یەکجار جوامێرانەی ئەبێ، من هەرگیزو تاماوەم لەیاد ناکەم، ئەو قارەمانە جگەرسۆزێکی دەگمەنو بێ ئەندازەم بوو.

شەهید فەتاح ئاغای حەمە ئەمین ئاغای (زێ)

شایانی ئاماژەیە لەخیلالی ١٩٧٤/٣/١١ تاکو ١٩٧٥/٣/٢٠ لەناو شۆڕشدا بەخزمەتی نەگەیشتمو مەخابن بە دیداری شاد نەبووم، ئەو شەهیدە قارەمانە، سەرکردەیەکی شۆڕشگێرو فیکری پاك بوو، مرۆڤێکی مەزنو بەوەفا بوو، خاوەنی بەهای ئەخلاقی نموونەیی بوو، لامن ئەیفەرموو کە ئیلتیزامی لەگەڵ مرحوم جەنابی مەلا مستەفایا هەیە، ئەیوت: من مولزەمم لەگەڵ جەنابی بارزانیدا، بۆ خۆم خاوەنی ئەفکاری کاژیکمو لەگەڵتانم، بە دڵ پشتگیریشتان ئەکەمو خزمەتیشتان ئەکەم... خانەوادە تێکۆشەرو قوربانیدەرو کورد پەروەرەکەیان ئاگادارن ، من لەساڵی ١٩٦٨ەوە پەیوەندیم بەهاوبیری بلیمەتو دڵسۆز شەهید کاکە فەتاحەوە هەبوو، ناو بەناو ئەچووم بۆ گوندەکەیان (گوندی زێ) لە ئەودیو چوارتاوە سەردانیم ئەکرد هەر دوو مانگ جارێك لەچوارتاوە بەپێ ئەرۆیشتم لە گوندی زێ بەیەکئەگەیشتین، ئەو جەماعەتە ئەیانزانی کاکە فەتاح مرۆڤێکی نەتەوەییەو ئەفکار کاژیکیە، ویستبوویان ئیستغلالی بکەن، لەوکاتەی شێرکۆی هەژارو فەرهاد عەبدولقادر، نیازیان تیرۆری من بوو ، هەروەها بۆ هەڵوەشاندنەوەی کاژیك دەست لەسەرکردایەتی بوەشێنو ئێمەو مانان تیرۆرکەن، پێشمەرگەی دڵسۆزی کورد کاکە فەتاح بانگی کردبوون، پێی وتبوون: (یەك دڵۆپ خوێن لەلوتی کاك عەبدوڵلا بێت یەك بتڵ خوێنتان لێ دەرئەهێنم کاری وامناڵانە نەکەن) ئا ئەوە خەسڵەتی مەزنو وەفای مرۆڤی نەتەوەییە، ئینجا دوای ئەوەی ئەمە سەری نەگرت ئەو جەماعە بەیانێکیان دەرکرد،

لەبەیانەکەیا بەناوی ئینقلابی دووەمی کاژیکەوە، بەخەیاڵی بڵاوی خۆیان (١١) هاوبیری سەرکردایەتیان گسك لێداوە، بەتایبەت شێرکۆ ی هەژار زۆر ناهەقانەو بێ ویژدانانە دەستی لەسەر من داگرتبوو، ئەم عەبدوڵڵایەی تا دوێنێ چۆن وەك مورید سەیری شێخەی ئەکات، ئەویش ئاواتە تەماشای ئەکردم، کەچی لەو بەیانەدا بەمووی ناوماست ناو زەدەی کردبووم و کۆبەپەرستو بێ ڕەوشت داینابووین، دیارە ڕەوشتو بەهای بەرزو پیرۆز لای کاك شێرکۆی هەژار ئەوەیە: کە باوك و دایکی پێهەڵئەسەنگێنێ لەکتێبی (هەژارو مرۆڤ و دەوروبەری) لە بەشی یەکەمداو لەدوو بەشەکەیدا، ساڵی (٢٠٠٨زایینی-٢٦٢٠کوردی) بڵاویکردۆتەوە زۆر بێ ویژدانانە لەو سونبولە نەتەوەیی و شاعیرە هەڵکەوتووەو خاوەن فەرهەنگی زمانە (هەژار موکریانی) باوکی ئەدوێت، بۆ ناوزڕاندن و سووکایەتی پێکردن: نەك تیرو تەشەر، بەڵکو بوختانی ئەوتۆی بۆ هەڵئەبەستێت، مرۆڤ قێزی لێئەکاتەوە.. کەچی بۆ بەرژەوەندی خۆی ناز ناوی هەژاری باوکی، بۆ خۆی هەڵبژاردووە!!.

باشە مرۆڤێك.. ئەو هەموو قسە ناشریف و پۆخڵانە بەبابی بڵێت.. ئیدی چاوەڕوانی چی بۆ کەسانێك لێدەکرێت، خۆشینەوێت یاخود ململانێ لەگەڵدا هەبێت و بەمونافیسی خۆی دابنێت!!

ئەمەش ئەو بەیانە ناجوامێرانەیەیە، کە قسەی زۆر زۆر ناهەقی و ڕەق و ناخۆشی تیایە، ئەڵێ: (گسکمان لێدان، ئەو مووەمان لەناو ماستا دەرهێنا گوایا ئێمە پاراستن بووین و لەناو کاژیکدا لەلایەن

بارزانیەوەچاندراوین! ! گوایە ئێمە لەگەڵ کاژێکدا راستگۆنەبووین! !..
دیارە ئەو سەر راستە، لەبەر رۆشنایی هەموو شرۆڤەیەکی سیاسیی ئەو بەیانە، ناپاکیەك بوو کرا ،چونکە تا ئەو دەممە سەکردایەتی کاژێك لەلایەن دەزگا داپڵۆسێنەرو تۆقێنەرو سیخوریەکانی حکومەتی: (عێراق، ئێران، تورکیا سوریا)ەوە، بەتایبەت حزبی بەعسی رەگەزپەرست ئاشکرا نەبوو؛ تەنیا بەگومان ئەم یاخود ئەویان بەکاژێك تۆمەتبار ئەکرد، زانیاری ناو ئەو بەیانە، بووە بەڵگەیەك بەدەست دەزگا سیخوریو داپڵۆسێنەرەکانی داگیرکەرانی کوردستانو دوژمنانی ئازادیو سەربەخۆی کوردستان، ئەمەش بۆ ئەوەی جەزرەبە بەوانە بگەیێنن رێبازی کوردایەتی پەیرەو ئەکەنو ئامانجیان دامەزراندنی دەوڵەتی سەربەخۆی کوردستانە.

(لەو ساتە ناخۆش و نەخوازراوەی کاك شێرکۆی هەژار و یەك دوانێکی دی لە ٢٥\١\١٩٧٥دا، بەناوی سەرکردایەتی کاژێك بەیانێکی ناوزڕاوی لێوالێو لە بوختان و تۆمەتباران کردن بڵاو کردەوە. بۆچوونی ناڕەوا و هەڵوێستی ناشارستانیانەیان، بەرانبەر سەرکردایەتی کاژێك بەگشتی و بەرانبەر خودی من بە تایبەت نواند. ئیدی لەوساوە تا نووسینی ئەم کتێبە راشکاوانە و بە زمانێکی لۆژیکی مەقبوڵ سەرکۆنەی ئەو کەچرفتارییەی کاك شێرکۆی هەژارم کردوە.. ئەو لەو ساتەی ١٩\٣\١٩٧٥گەڕاوەتەوە عێراق تا ئەم نووسینە بەهیچ شێوەیەك نەگەتیڤانە باسی منی نەکردوە، "ئەو" دووجار ویستویەتی من ببینێ:

جارێـك بـه تـەنیا و جارێـك لەسـاڵی ١٩٧٩دا، کاتێـك لـه سـەماوه نـەفیکرابووم، لەگـەڵ کـاك فـەرهاد عەبدولحەمیـد هـاتن و مـن هـەردوو دیدارەکەم رەتکردەوە: پێموایە: دوای ئـەم نووسـینەم هـەر رەفتـارێکی پێچەوانەی دەرخستنی ئەم راستیانەی هەبێت، ئـەوا ئاکـامی هەڵچوونی جامی تووڕەیی و گرژیی دەماری کین و ئینتیقامی کوێرانەیە و رەهەنـدی وەهمی و بنچینەیەکی پوچەڵە و جێی بڕوا و متمانە نییە).

بەیانە ناو زڕاوو ناراستگۆو پڕ لەبوختانەکەی (١٩٧٥/١/٢٥) شێرکۆی هەژار

(١)

بەیاننامەی کاژیک دەربارەی دروشمی ئەم قۆناغەی کوردایەتی لە کوردستانی باشووردا

کاژیک — کوردستان بۆ کورد
هەرێمی باشوور — یەکسانی بۆ گەل

یەکخستنی تێکۆشانی هەموو هێزە سیاسییەکانی کوردستانی باشوور
لە پێناوی ئەمرو دروشمێکی هاوبەشدا لە هەر قۆناغێکدا
بەڵگەی هۆشیاریی نەتەوەی کورد و هێزە سیاسییەکانیەتی

هاوبیرانی تێکۆشەر، ئەندامان و لایەنگرانی کاژیک لە کوردستانی باشووردا [illegible]
سڵاوی پێشمەرگانەی کوردایەتیتان پێشکەش

هاوبیران

دامەزراندنی کاژیک لە ١٤/٤/١٩٥٩ دا [illegible]ێکی دەروونی و واقیعێکی نەتەوەیی کوردی [illegible]
نەتەوەی کوردی چەوساوە و نیشتمان دابەشکراو، رابەرانی دواکەوتوو پێویستی بە حزبێکی
نەتەوەیی کوردی هەبوو کە تێکۆشانی هێزەکانی لە پێناوی یەکێتی و ئازادبوون لە چەوساندنەوەی
بێگانە و چەند چەوسێنەرەکانی ناوخۆی رێکبخات، گیانی (إبداع) ی تێدا بووژێنێتەوە کە
وێرانکردنی سەدان ساڵی دەربەگ و هەرەس دوای شۆڕشەکانی جیلاکەتی عەرەبی و ئیسلامی و ئیمپریالیستی
تورک و فارس پەرەی بێدەنگ کردنیان پێ بوو.

هەرچەندە (پارتی دیموکراتی کوردستان) لەو کاتەدا هەبوو بەڵام لەبەر ئەوەی وەک حزبێکی
بازەنشینی لە ئەزموونی چەپەوە تا ئەوپەڕی راستی تێدا کۆ ببۆوە و بەرنامە و پرۆگرام و پەیڕەوێکی تەواو
و شتراتیجێکی (ثابت) و خۆشناسانەی نەبوو کە بیردۆزەکانی کۆمەڵێکی چەوساوەی وەک
کۆمەڵی کوردەواری چارە بکات و تەنانەت لە درێژەی کێشەکانیشدا نەیتەوانی (استیعابی) تێدا و
بیر کردنەوەی رابەرانە لە کوردستانی گەورەدا بکات، بە پێی هەمان ئەو دروشمانەیدا [illegible]
ئەوەی سەرنج داتی تەحەددیات و پرۆگرامەکانی لە [illegible]ی ناوبانی دوو جێگر بۆ سەرۆکی [illegible]
و دوایا ئەگاتە ئەوپەڕی دەسەڵاتی لە [illegible] کە زۆربەی سەرکردایەتییەکەی دابەش بوو
داگیرکەرانی کوردستان و تەنگی بە [illegible] ئەوی تەعات زۆربەری بۆ [illegible]
[illegible]ەکانی ئەنتەرناسیۆنال [illegible] وەکانی کورد لەگەڵ [illegible] داپەیدا
دەرپەڕێت و پەرەسەندنی لێکدانەوە و لێکۆڵینەوەی زانستییانەی کۆمەڵگای کوردی [illegible]
[illegible]ەکی یانەی ئەکرێ لێرەدا یاد بکرێن، پارتی دیموکراتی کوردستان [illegible] ئەوەی
کوردی لەپێناو [illegible] حزبێکی نەتەوەیی کوردی وەک کاژیک
پێشتر سەرچاوە.

بەڵام ئەوەی جێی داخە کاژیک لە یەکەم تاقیکردنەوەی سەرکردایەتیدا نەیتوانی ئەمینداری
راست و رۆژی و بەرژەوەندی دیاری کراوی پێشکەوتووانەی بیری نەتەوەیی پێشکەش بە کورد بکات،
جگە لە بڵاوکراوەیەکی [illegible] تایدیۆلۆجی بۆ ئایدیۆلۆجی کە (کاژیکنامە) بوو هیچ شتێکی تری
[illegible]ەکی ئەوتۆی بە کۆمەڵگای کوردییەوە، کاژیکنامە جگە لە لێکدانەوەیەکی مێژووی ئیسلامی یەو
پێوانە لەتەوەییەی نووسراوەکانی ساطع الحصري و ميشيل الرزاز مێژوویان بۆی ئەکردەوە شتێکی
ئەو تۆی گرنگی لە رووی فکرییەوە تێدا نەبوو تەنانەت کۆمەڵێک (سلبيات) ی تێدا بوو کە
لە ئەنجامی بەیانی یەکەمی حزبێکی هۆزگەرا [illegible] کاژیکنامە [illegible]
دەستی لێ هەڵنەگیرا. ساڵی ١٩٦٨ / ٢٥٨٠ گرەیلێک دەستکاری وەها کرا کە هەموو [illegible]
دۆزەکانی کورد بوو بە قۆزگی [illegible] ئەکرا وەک (ئاریایەتی، [illegible]ەوەی
[illegible] ......) ، لە مەیدانی چالاکیدا بزووتنەوەی کوردایەتی بە بزووتنەوەیە
[illegible] و (انعزالي) و فاشی [illegible] دەورێکی خراپی بینی لە زۆر کارەسات
کە بەسەر [illegible]ی کورد هاتن، تەنانەت لە رووی [illegible] لێ دراوانە [illegible]
[illegible] (کانی ماسی) بە بۆ ئەوەی نارەزایی بە ئاڵەتی دامان بگرێت کە ئەم بۆوە [illegible]
تووشی حیزبێکی نەتەوەیی کوردی کرد کە [illegible] پێناوی یەکگرتنەوەی کوردستانی گەورە و
پەیدا کردنی ئازادی و یەکبوونەوەی کورد و [illegible] کاروانی پێشکەوتووی جیهان لە زۆر شادا
گیرابوولەوە.

هەرچەندە زۆر لە کادرە دڵسۆزەکانی حیزب [illegible] زۆر یا کەمی ئەم واقیعەیان کرد بەڵام جێی داخە کە
[illegible] بۆ نە ئەکرا و [illegible] کاروانی خەباتیان بەجێ هێشت، ئەڵاوەکی
[illegible] دووبارە [illegible] کاژیک وەک (...)

حزبایەتییەکەماندا بەڵام هەندێکی تر لەو مامۆستایانە (أ • ه • و • ع • ت • [illegible])
دکتۆر ج • ن) هەر دریژەیان بەو کارەساتە دا [illegible] بە هیمەتی ماویەرە تێکۆشەرەکانی حزبمان
توانیمان بە یەکجاری گسکیان بدەین و ریزەکانی حزبمانیان لێ پاك بکەینەوە و بە هەڵکێشانی
(ج • ع • ئاگرین) ی کۆنەپەرست و بێ ویژدان • ئەو مووەی لە دەرەوەی حزبدا نەوە تیا چێنرابوو
بە هەڵکێشانی و فرێدانی توانیمان دوا پاشماوەی رەشی کارەساتی ئەو چەند ساڵەی کاری
رابمالین و رووی راستەقینەی بێ گەردی شۆرشگێرانەی کوردایەتی بۆ حزبمان بگێرینەوە •
ئێستا ولە سەرەتای قۆناغێکی گرنگی کوردایەتیدا کە گۆرانێکی بەنرخی بەرەو پێشەوەی کاریکی
تیا بە دی دێت لەسەرمانە لە هەموو لایەنەکانی باری سیاسی و هەل و مەرجەکانی ژیانی کۆمەلگای
کوردی وورد ببینەوە و لە بەر روناکی ئەوەدا نەخشەی تێکۆشانی رۆژانە و دروشمی خەباتی ئەم
قۆناغێکی ئەو نەخشەیەمان کە بۆ ئازادی ژیانەوە و یەکێتی کوردە بکێشین •
بەرەوپێشچوونەوەی کوردستانی گەورە و بەدیهێنانی سۆسیالیزم لە کۆمەلگای کوردیدا لە ستوونی
سەرەکییەکانی بەرنامەی حزبمانە کە دەستکاری و گۆرانی بۆ نیە • بەلام ئەو ئاوات بەرزانە ناتوانێت
وەنەبێت بە چەند هەنگاوێکی بچووك و خەباتێکی بچووك گرنگییەکی لە بەرنامەدا تیتر بێتە دی •
بە دیهێنانی کوردستانی یەکگرتوو و سۆسیالیست کۆمەلێك گۆرانی گەورەی لە ئەرازووی بەرزە •
وەندی دەولەتە گەورەکانی جیهان لە خۆرهەلاتی ناوەراستدا پێویست کە ئەبێتە هۆی گۆرینی مەرجی
باری سیاسی لەم ناوچەیەدا • ئیار [illegible] یەکەوتگاوی کوتوپر نابێت بە چەندین قۆناغ دەبێت
کە : گەر هۆشیاریەکی تەواوی سیاسیمان لە هەموو لایەنەکانی (حوکم) لەم ناوچەیەدا یەبێت و
بە تەواوی دەوری هەموو هێزە سیاسییەکان و توانای نەتەوەی کورد و هەل و مەرجەکانی کاریکی
ـ کە پێویستە بەرزترین و بێگەردترین شێوەی ریکخستنی کوردایەتی بێت ـ لە هەر قۆناغێکدا
تێ نەگەین ناتوانین بە سەرکەوتوویی ئەم قۆناغە ببرین و بێ بتێینە قۆناغێکی ترەوە • هەر وەك
ستوونە سەرەکییەکانی بەرنامەی کاری گۆرانیان بۆ نیە • هەروەها پێویستە لە گەل تێگەیشتنی
پێویستەکانی هەموو پلەیەك لە تێکۆشاندا نرخی گرنیا و بۆ ئەو پلەیە بکەینە پلانی کاتیمان
بۆ ئەوەی بتوانین بە هێزی تەختەیەکی (عملی) تێکۆشان کوردستانی یەکگرتوو و سۆسیالیست
بکەینە واقعێکی سیاسی [illegible]
دوای لێکۆلینەوەیەکی وورد لەم هەلە [illegible] وەیەی [illegible] کوردایەتی گشتی
حزبمان بۆ ریزەکانی ریکخستنی حزبی [illegible] گونجاوترین دروشم کە خزمەت بە کوردایەتی
بکات لە کوردستانی باشووردا لەم پلەیەدا • دروشمی بەدیهێنانی حوکمێکی زاتی راستەقینەیە کە
ئەمە وامان لەسەر پێویست دەکات هەموو هەولێکی سیاسی و خەباتێکمان لەم پلەیەدا بۆ ئاراستە
بکەین وەکو ئامانجێکی کاتی کورد لە کوردستانی باشووردا •
لەم قۆناغەدا کە داگیرکەری عیراقی بە پشتیوانی ئیمپریالیەتی روسی هەموو توانایەکی [illegible]
تەفروتووناکردنی کورد و سرینەوەی ناوی کوردستان خستوەتەوە گەر و بەبێ جیاکردنەوەی [illegible]
بەرگریکەرێك لە بزوتنەوەی کورد و سەرکوتنی شۆرشی بەرزی کوردستان [illegible] هێزێکی
سیاسی و هەولگرێ هەر ببروبا وەرێك بێت لە هەموو کاتێکی تر بتر پێویستی یەکێتی تێکۆشانی
هەموو حزبە سیاسییەکانی شۆرشی کوردستان ئەکات • ئەرکێکی مێژوویی سەرشانی هەموو لایەکمان و
بە [illegible] بێ سیاسی ئەزانین کە هەموو حزبە سیاسیەکان [illegible] کاتین • کە
ئیمرۆ لە کوردستانی باشووردا بەدیهێنانی حوکمی زاتی راستەقینە بۆ کوردستانی باشوور
تێکۆشانیان لە پێناوی بەدیهێنانی ئەو دروشمەدا یەکبخەن • چونکە تەنیا بەم [illegible]
یەکخستنەی تێکۆشان لە پێناوی دروشمێکی [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] بەرزی نەکەنەوە •
وەنەبێت (اتحاد) کردنی کاریك لە لایەن پیروسپارانی پارتی دیموکراتی کوردستانەوە توانیە
رێگا لە ئەندامانی حزبمان [illegible] عمر عالم منصور و ملازم محمد و جمال [illegible] محمد و [illegible]
[illegible] لە لایەرەکانی مێژوودا تۆمار

[illegible] وییەکانی شەهری رزگاریدا و لە [illegible]
بەلام کە ئێمە هەموومان بمانەوێت لە پێناوی یەك هەرزی نەتەوەکەماندا تێبکۆشین و ئامادەی
هەموو قوربانییەك بین لەو رێگایەدا ئەم [illegible] و [illegible] کارێك بێت
و بەرژەوەندی و سوودی کێی تێدایە ؟؟
لێرەدا [illegible] کوردستان [illegible]
[illegible] بە دەزگایەکی شۆرشەوە [illegible] کە ـ نابێ کارێکی [illegible]

لە ناو پێشمەرگەدا هەبن ، لە وەڵامدا پێی ڕۆیتو : ئەو پێشمەرگانەی لای من لە هەموو کەسێک ئازا
ترن و هەمیشە داوا ئەکەن کامە شەڕ زۆر خوێناوی و سەختە بۆی بچن و کە ئێمە ئەوپەڕی سەربەرزی
تۆمار ئەکەین ئێوە پێیان ئەڵێن کاوێسکی و نابێ پێی بین ، باشە ئەمە توانیمان ئەو شەڕکەرە ئازایەمان
لە ریزەکانی پێشمەرگە دەربکەین و گوێیشیان بە وەیدا ، کە بە داگیرکەر [illegible] خۆی بوو کەبینی ئەمەی
عمر صالح منصور و ملازم محمد مان چوون بۆ زیندوو ئەگرێتەوە تا پێیان بڵێین ئێوە کاوێسکی پاپیسی
هەبن [illegible] و دەریان بکەین لە پێشمەرگەیەتی .
ئێمە لە گەڵ هەموو هەڵپەکاندا بۆ یەکێتی هێزە سیاسییەکانی کوردستانی باشوور لە پێناوی
سەربەرزی کورد و کوردستاندا کە بە ئەڵقێکی یەکگرتوو پێک دێت ، پێویستە بە گەرمی وتە ([illegible]
دەرەوە داوا لە بەرپرسیارانی ئەم شۆڕشەی کوردستان بکەین کە هیچ لایەکمان ڕەخنە و گلەیی
مێژووی کوردایەتی نەهێنینە سەر خۆمان و بەرەو [illegible] و ئەک دڵ [illegible]
[illegible] ئاراستەی ئەو ڕێگایە بکەین کە ئەمان ئەگەیێنێتە سەرکەوتنی شۆڕشەکەمان بە سەرۆکایەتی
بارزانی .
لە لایەکی ترەوە پێویستە برا [illegible]کانی لقی کوردستان (قیادەی مەرکەزی) ش کە هێزێکن لە
کوردستانی باشووردا [illegible] تێکۆشەرانێکی [illegible] لە پێناوی بیروباوەڕێکدا [illegible]
ئەم [illegible] و [illegible]ی ئێستای کوردستان [illegible] و لەبەر ڕووناکی ئەو گۆڕانەی لە [illegible]دا
ڕوویداوە و ئەم کاتە [illegible] کوردستان کە پێویستی بە یەکبەستنی تێکۆشانی هەموو لایەکی
دلسۆز بۆ ئامانجەکانی ئەم قۆناغەی هەیە ، چالاکی خۆیان لە گەڵ هەموو لایەکی دلسۆزدا بۆ ئەم
مەبەستە بخرێنن . با [illegible] لە ئێستاوە لە [illegible]ی هەڵەکانی [illegible] لە ڕزگاریماندا [illegible] ئەوە
بکەوین [illegible] ئەو [illegible]ساتانە بیرێن کە بە هۆی [illegible] دوور کەوتنەوە و دوژمنایەتی کردنی یەکتر
حزبە سیاسییەکانی وولاتێک بە سەر خەڵکی وولاتەکە [illegible]
پێویستە ڕاستگۆبین لە گەڵ ئەو [illegible] ئەکەینەوە و گلەیی و سزای مێژووی
پێشکەوتن نەهێنینە سەر خۆمان .

[illegible]
[illegible]ی باشوور) . .

سەرکەوتوو بێت کوردایەتی [illegible]
باشوور لە (حوکمێکی زاتی [illegible]
سەرکەوتن بۆ بیروباوەڕی بەرزی کاوێسک
مردن بۆ دوژمنانی

سەرکردایەتی هەرێمی باشوور
کاوێسک
(کۆمەڵی ئازادی و ژیانەوە و یەکێتی کورد)

١٩٧٥/١/٢٥
٢٥٨٦/١١/٥

پێشکەشکار: جگە لە گومانەکانیان، ئازاد مستەفا ئەڵێ کاژێک هەر بە مردوویی لەدایک بوو، ئەڵێ یەک وەسیقە و یەک دیکۆمێنتی لای خۆی نەبووە، هەرگیز کۆنگرەو کۆنفرانسێکی نەبەستووە، هیچ ئۆرگان و بڵاوکراوە و نامیلکەیەکی نەبووە، ئایا ئەو رەخنانەی ئازاد مستەفا بێ هۆکارن؟، ئەڵێ یەک کادیری سەرکردایەتی کاژێک نەگیراوە و کەسێکیان لە سەر نەتەوەیی بوون و کاژێک بوون زللەیەکیان لێ نەدراوە؟.

د. عەبدوڵلا ئاگرین: من نازانم و ئاگاشم لێی نییە شەهیدی جوانەمەرگ کاکە ئازاد مستەفا چۆن و لەکوێ ئەو بۆچوون و بیرو رایانەی دەربڕیوەو بڵاوکردۆتەوە.

ئەگەر (ئەو) بۆ چوونانەشی وتبێت، لەو روانگەیەوەیە (ئەو) لەسەرەتاوە واتە لەساڵی ١٩٦١ەوە ئاگای لەدیوی ناوەوەو نهێنیی و هەموو چالاکییەکانی رێکخستنەکانی: یەکێتی (قوتابی و لاوان) نەتەوەیی کوردو پارتی گەلی کوردو کاژێک نەبوو. (ئەوەش خەوش نییە وتێزێکی ئاساییە) من بەتەشەر نایڵێم.

کاکە ئازادی شەهیدی جوانەمەرگ بەر لەرێکەوتننامەی (١١)ی ئازاری ١٩٧٠ی نێوان شۆڕشی کوردستان بەرابەرایەتی بارزانی مستەفا، لەگەڵ حکومەتی عێراق، لەرێگای کاکە عومەری برامەوە بۆ یەکەمجار پەیوەندی بەمنەوە کردو هاتە پێشێ.

یەکەم نامەی داواکاری ئینتمای بۆ ناو کاژیک لە١٩٧١/١٠/٣١ ناردو تائێستاش لای من پارێزراوەو لێرەشدا بڵاوی ئەکەمەوە، ئەو ئاگای لەکۆنگرەکەمان نەبوو کە لە ١٩٧٢/٥/٢٥ دا بەستومانە، ئەم نووسینە بۆ (رەدەڵو بەدەڵ)و وڵامدانەوەی رایەکانی شەهیدی جوانە مەرگ کاکە ئازادو هیچ کەسێکی دی نییە، بەقەدەر ئەوەی: بەقەدەر ئەوەی ئەمەوێت: هەقیقەت دەربخرێت.. دوای ئەوەی لە١٩٥٩/٤/١٤دا کۆنگرەی دامەزراندنی کاژیک بەسترا، کاژیک درێژەی بەخەباتی داوەو لەکاتی (٤,٣٠)ی عەسری رۆژی پێنجشەممە ١٩٧٢/٥/٢٥ یەکەم کۆنگرەی خۆی گرێداوەو پێشتر لەم نووسینەدا، بەوردی ئاماژەی پێکراوە.

کاژیک لەرێگای: رێکخراوی یەکێتی لاوانی نەتەوەیی کوردو قوتابیانی نەتەوەیی کوردوە رۆژنامەو ئۆرگانی (چرای کوردستان و رابەر) پارتی گەلی دەرئەکردو دەیان نامیلکەشمان هەبوو لەوانە: (هەقیقەتی کاژیک، نێوان کاژیکو بارزانی.. تاد..).

سەبارەت بەوەی: یەک کادیری سەرکردایەتی کاژیک نەگیراوەو لەسەر نەتەوەیی بوونو کاژیک بوون، زللەیەکیان لێنەدراوە.. لەگەڵ رێزی بێ پایانما بۆ ئەو شەهیدە، سەر بەرزو موقەدەسە، ئەو بڕیارە پەلەو بێ ئاگای باڵی بەسەردا شۆڕکردۆتەوە.. دەنا ناوەندی بڕیارو دەستەڵاتداری سەرکردایەتی کاژیک هەموو زانیارییەکانی لایە.. بەنموونە: دڵسۆزو سەرکردەیەکی کاژیک پێشمەرگەی لەخۆبوردی شۆڕشی ئەیلول، مامۆستا فەرەیدون عەلی ئەمین لەساڵی (١٩٦١-١٩٦٢) لەلایەن رژێمی عەبدولکەریم قاسمەوە گیراو رەوانەی بەندیخانەی سەرای بەغدا کراو

دواتر کەئازادبوو، یەکسەر چۆتە ناو شۆڕشەوە.. هەروەها لەئەنجامی چالاکیو کاری سیاسی کاژیکی لەساڵی ١٩٦٢ شەهید سەعید گەوهەرو مامۆستا غەفور ئەمینو ئەبوبەکر مەلا مەجیدو چەندینی دیی لەلایەن رژێمی عەبدولکەریم قاسمەوە، لەسەر خەباتی کاژیکیی کوردایەتی لەبەندیخانە توندکراون.. ئەمە جگە لەوەی لەسەر خەباتی کاژیکێتی چەند هاوبیرمان نەفیو دووخراونەتەوە، بەنموونە: کوردی جەسوورو جوامێرو بەتوانا.. کادیری پێشکەوتووی کاژیك کاکە جەلالی دەروێش قادر لەساڵی ١٩٦٧ەو، بۆ ماوەی ساڵێك زیاتر خۆیو خانەوادە بەرێزەکەی بۆ شاری (حلـە) نەفیکران.. هەروەها شاعیری گەورەی کوردو هاوبیر شێرکۆ بێکەس ساڵی ١٩٦٧ لەبەغدا لەمەنفا ئەژیا.. ئەمە جگە لەوەی ئەگەر دەست دانەگرمو نەڵێم: سەدان، ئەوا دەیان کاژیکی لێبوردوانە لەناو شۆڕشدا پێشمەرگەی دیارو گیان بەختکەربوون.. بۆ ئەوەی گوایە کاژیکیش لەسەر کاژیکیەت زللەیەکی لێنەدراوە ئەوا نەك زللە بەڵکو هاوبیران: مامۆستا حەمە ساڵح فەرەجو تێکۆشەری کاژیکیی ون ناو مامۆستا عیزەت رەشید هەردووکیان لەساڵی ١٩٧٤دا لەلایەن رژێمی رەگەزپەرستی بەعسەوە، لە ناوشاری سلێمانیدا گیرانو دواتر ئیعدامکران. ئا ئەوانە چەند نموونەیەك لە قوربانی نەتەوەو کاژیکن.

پێشکەشکار: جەمال نەبەز لە شەستەکان بانگی کاژیکی لەبەرلین بڵاوکردەوە.

عەبدوڵڵا ئاگرین: بەڵێ بەڵێ، بڵاوکراوەی زۆری بەهادار لەڕێگای کاکەدکتۆر جەمال نەبەزە بڵاوکراوەتەوە، دواتر ئێمەش لەکوردستان

بڵاومان ئەکردەوە، کاژێكو بارزانی، کاژێكو شۆڕش، کاژێكو حکومەتی عێراقی، هەروەها کۆمەڵێ بەیاناتی دیکە، سەبارەت بەوەی لەلایەن دەزگا تۆقێنەرو سیخوڕییەکانی حکومەتە داگیرکەرەکانی: (عێراق، ئێران، تورکیا، سوریا) جەزرەبەی گوشندە لەڕێکخستنەکانی کاژێكو ڕێکخراوەکانی نەدراوە.. بەبۆچوونی هەموو خاوەن ویژدانێك ئەوە ئەبێت بەتەقیدرەوە هەڵسەنگێنرێت، هەقەو ئەبێت ئافەرین لەدیسپلینی ڕێکخستنی کاژێك بکرێ، بەشبەحاڵی خۆم شانازی بەوەوە ئەکەم من لەساڵی ۱۹٦۹وە تا ساڵی ۱۹۷٤ بەرپرسی ئەو تەنزیمە بووم، نەمهێشتووە رایەڵو جومگەکانی ڕێکخستن، شلو خاوبێتو ئەو دیسپلینە پتەوە وایکرد: هاوبیران لە هەڕەشەی نەیاران بپارێزرێت نەهێڵدرێت، خوێن لەلووتی کەسێك بێ، دوایی نەمهێشتووە تەنزیمەکەمان ئاشکرا بێتو بکەونە ژێر جەزرەبەی دەزگا تۆقێنەرو داپڵۆسێنەرەکانی حکومەتی عیراقیو سەدامو ئێرانیو هەتا...تاد کەخەڵکی بەگومان دەستگیر ئەکرد، محاسبەی شێخ محەمەدی هەرسینیان کردووە وتویانە: تۆ کاژێکی، ئەوەی پرسیاری لێ کردووە ئێستا هەڤاڵی خۆشەویستو بەڕێزمە، کاك شێخ محەمەدیش وەڵامی داوەتەوەو وتویە: باشە تۆ محارەبەی کاژێك ئەکەی ئەمەوێ کاژێکم بۆ شیکەیتەوەو هەڵسەنگێنی. کاکە شێخ محەمەد هەر لەو کۆبوونەوەیەدا ئەڵێ: کاکە کاژێك واتا:(کۆمەڵی ئازادیو ژیانەوەی یەکێتی کورد)، ئا ئەوە دروشم و ئامانجی کاژێکە ئیدی بۆ ئەبێ محارەبەی بکرێ، جا ئەو دیسیپلینە ڕێكو پێکە چنراوە، فەخرە، چونکە زەربەی زۆرمان

بەرنەکەوتوە، بۆ خەڵکی بەخۆڕایی بەگرتن‌و شەهید بوون بدرێت؟ خۆ ئەوە ئازایەتی نییە..!.

هەر بۆ زانیاری‌و هەقیقەت‌و مێژوو.. کاتێك شەهید کاکە ئازاد مستەفا سەرکردایەتی رێکخستنەکانی پاسۆکی لە شاخ ئەکرد، بەپێشمەرگەی دڵسۆزو چاونەترسی پاسۆك کاکە مەلا شواندا نامەکانی بۆ ئەناردم (شایانی ئاماژەیە، ئەم هەقیقەتەش بەدەنگی تۆمارکراوی کاکە مەلا شوان، لامپارێزراوە ئێستا مەلا شوان لە هۆڵەندا نیشتەجێیە).

لەم دیداردا بە دەنگ قسەکانی هاوبیری تێکۆشەر مەلا شوان تۆمار کراوە

١٩ ٨ ٢٠١٣

لەدوای ساڵی ١٩٨٠وە کاکە ئازاد مستەفا پێنج نامەی بۆ ناردوم پێش ئەوەی، ئەو نامانەم بۆ بنێرێ پێشانی کاك مەلا شوانیداوەو فەرموویە: بیخوێنەرەوە. پێی وتووە: با ئەو مامۆستایانە بێن، ئەم

جەنگڵەستانە، تەنیا بەمن نابڕێ بەڕێوە. لەنامەکاندا شەهید ئازاد ئەوەی بۆمن دووپات ئەکردەوە کە بڕوام وایە بەتەوازعوەوە بووە، ئەیفەرموو: (تۆ مامۆستاو من قوتابی، تۆ سەرکردە من کادیر).. نامەکان لەلام پارێزراون..

چۆن ئەو بەیانەی جەماعەت دەریانکرد چنگمکەوت؟ من لەناو چۆمانەوە لەدوکانەکەی کاکە حەمە سدیقەوە بۆ قەسرلسەلام ئەچووم کەبارەگای ئەمانەتی گشتی رۆشنبیرو لاوانبوو. شاعیری جوانەمەرگ جەلالی میرزا کەریمی رەحمەتی هات وتی: کاك عەبدوڵڵا بەیانێکتان لەسەر دەرکراوە ئاگاداری؟ وتم نەخێر، وەلەراستیدا نەمبینی بوو، دوایی هاوبیری بەوەفاو دڵسۆزم کاکە نەورۆزی مەلا عەلی بەیانەکەی بۆ هێنام، زوو زانیم ئەو جەماعەتەیە، بەتایبەت زۆری قسەکانی هی کاك شێرکۆی هەژاربووە کە پێشتر من لامدرکاندبوو! !، سەیرم کرد، لەبەیانەکە ناوی ئێمەی تیایە کەئەڵێن، ئەوانەمان پاکۆدا مەسەلەن ئەڵێ (ج.نەبەز، أ.هەردی، ك. ژیر، ع.جەوهەر، أ.احسان، ع.ئاگرین، ف.ع) کەهەموو کەس ئەزانێ مەبەست لەکاکە دکتۆر جەمال نەبەزو مامۆستا ئەحمەد هەردیو کاکە کامیل ژیرو مامۆستا عەبدوڵا جەوهەرەو عەبدوڵڵا ئاگرینو مامۆستا فائق عارفە...تاد.. ئەوسا مامۆستا عەبدوڵڵا جەوهەر وازی هێنابوو کاکە دکتۆر ئیحسان فوادیش لە ١٩٦١ەوە فری بەسەر کاژیکەوە نەمابوو، لەوکاتە ئێمە پێشمەرگەبووین، واتە ١٩٧٤ ئەو بەڕێزو خۆشەویستو مرۆڤە خاوێنە بەرێوەبەری گشتی رۆشنبیری کوردی بوو

لەشـاری بەغـدا، ئینجـا دوایـی کۆمـەڵی قـسەی نـاخۆش‌و بوختـانی سووتێنەریان کردووە، بەیانە کە بەشێوەیەکی فـراوان لـەڕێگای قیـادەی مەرکەزی حزبی شـیوعیەوە بڵاوئەکرایـەوە، کەسـی سـەرەکی کـە ڕۆڵـی لەنووسینی بەیانەکـەدا بـوو، کـاك شـێرکۆی هـەژار بـوو، خـەتای هاتنـە پێشەوەی کاك شێرکۆی هەژار بۆ خۆم ئەگێڕمەوە، چونکە کاك شێرکۆی هەژار من هێنامە ناوەوەو گرینگیم پێداوە، لەڕۆژی ١٩٧٤/١/١٧ کۆمـەڵی سرپیاتم لادرکاندو بەدڵپاکی خۆم‌و ئەو بڕواو متمانە نەتەوەیی‌و کاژیکیەی بـەوم دابـوو (دیـارە بەهەڵـە دا چووبوم) چەند ئەمانـەتێکی ڕێکخستنم دابویێ ، لەبەیانەکەدا ڕەنگیان دابووەوەو هاواریان ئـەکرد، لەبەیانەکـەدا جگـە لـەو نهێنیانـەی لـەمنی وەرگرتبـوو هەنـدێ زانیـاری نووسـیبوو سەرچاوەکەی وەهـم‌و خـەیاڵ بـێ ئاگـایی بـوو، بەیانەکـە بڵاوکرایـەوە، ڕۆژێکیان کاك دارا تۆفیق کە لەشۆڕشداو ئەمینداری گشتی ڕۆشـنبیری‌و لاوان بوو و ئەندامی مەکتەبی سیاسی پارتیشبوو، لەڕێگای کاك مـستەفا ساڵح کەریمەوە کەبەرپرسی بەشی کوردی ئێستگەی دەنگی کوردستانی عێراق بوو بانگی کردم ، بەئامادەیی کاکە مستەفا، وتـی: کـاك عەبـدوڵڵا بەیانێك دەرکراوە نازانی کێن؟ من بەبەڵگـەوە باشـم ئـەزانی ئـەو بەیانـە لەلایـەن کـاك شـێرکۆی هەژارومامۆسـتا فـەرهاد عەبـدولقادر کەسـانی دیەوە.. دەرکـراوە، وەلـێ ئـەخلاقی پـەروەردەیی نەتـەوەیی‌و کـاژیکیم ڕێگـای نەئـەدام یـەك زانیـاری یـاخود (نـاوی ئەوانـە ئاشـکرابکەم) بەیانەکەیان لەسەر دەرکردوین ئەمە لەکاتێکدا بەیانەکە لێواو لێو بوو لـە

بوختان‌و هێرشی نارەواو تەنانەت ڕێکخستنەکانی کاژێکیان لێهانئەدایین بەگژماندابین‌و تەنانەت هەوڵی تیرۆر کردنیشمان بدەن! لەگەڵ ئەوانەشدا من ئاشکرا کردنی ئەو ناوانەم (تەنانەت لەلای کەسێکی پاک‌و دڵسۆزو سەرکردایەتیەکی پارتی‌و شۆڕش) بەکاری نائەخلاقی سیاسی‌و سیخوڕی‌و ناپاکی دا ئەنا.

پێشکەشکار: مامۆستا عەبدوڵلا، کێشەی ئەو دەمەی کاژێک لەگەڵ بیری مارکسی‌و شیوعیەکان چی بوو؟.

د. عەبدوڵلا ئاگرین: حەرەکەی سیاسی کوردی لە١٩٢٠ەوە بەرەو ژوورو بەتایبەتی لەدوای ساڵی ١٩٣٤، لەلایەن ڕۆشنبیرانی عێراقی‌وکوردستانی واکەوتبوەوە، ئەوەی پشتگیری بلۆکی سۆشیالیست‌و یەکێتی سۆڤیەت نەکات یان ئەوەی ئەفکاری مارکسی نەبێ بەتەقەدومی‌و ئاشتیخوازو میللەتپەروەرو جەماوەر پەروەر دانانرێت‌و گوایە لەگەڵ ماف‌و ئازادی چینی کرێکارو جوتیاراندا نییەو پشتگیری داگیرکەرانی ڕۆژئاواو چینی بورجواو سەرمایەدار ئەکات، لەگەڵ ئەوەی لە٣١ی٣ی ١٩٣٤ەوە حزبی شیوعیی عیراقی دامەزرا، ئەو ئەفکارە بڵاوبووەوەو زۆربەی زۆری ڕۆشنبیران‌و سیاسەتمەدارانی کوردو عەرەب لە ئایدولوژیای چەپو لەبازنگەی فەلسەفەو بیری مارکس یا خۆیان بینیەوە، کوردیش هەر لەژێر کاریگەری ئەو ئەزموونی خەباتی نەتەوە ژێر دەست‌و خاک داگیرکراو وچێنە چەوساوەکانی: (کرێکاران‌و

جوتیاران) دەریخست، ئەفكاری چەپ ومارکسیەت ئەو ئـەفكارە بـەتین‌و کاریگەرە ئەکتیفە نییـە لەخزمـەتی رزگـارکردن‌و سـەربەخۆی نەتـەوەی کوردو دروسـتکردنی دەوڵـەت‌و کیـانی سـەربەخۆ کوردسـتاندابیت، وەك ئێستا بیَ، باش لەبیرمە لەساڵی ١٩٥٨دا ململانێی ئێمە لەگەڵ شـیوعی‌و مارکسیەکاندا ئەوە بوو: ئەیانوت: کورد ئوممە نییە، میللەت نییە، بۆیـە بەپێی نەزەریەکەی ستالین نەك مارکس مادام کورد لـەو پێـنج مەرجـەی ستالین بۆ پێناسەو ناسنامەی (ئوممە) دایـنـاوە، تێدانیـەو بـریتـین لـە: (خاك، زمان، مێژوو، داب‌و نەرێت، حکومەت– دەوڵـەت) بـەو پێیە کـورد مـەرجی دواییـان کـە خـاوەنی دەوڵەتـە تیایـدا نییـە، بەقـسە شـیوعی‌و مارکسیەکان ناکرێت کـورد بـە(ئوممـە)بناسـرێت! !. کەچـی لێـنین ئـەم مەرجانەی بۆ ئوممە داناوە: (خاك، زمان، مێژووو نەرێت) بـۆ بەدبـەختی کـورد ، شـیوعیەکان تیۆرەکـەی سـتالینیان بەسـەردا ئەچەسـپانین‌و ئەیانووت: هـەر میللـەتیَ ئوممـە نـەبێت، ئـەوەماف ئەوەنییـە رێکخـراوی پیـشەیی‌و جـەماوەریی بـەناوی خاکەکەیـەوە هـەبیَ وەك: (یـەکێتی قوتابیـانی کوردسـتان، یـەکێتی ئافرەتـانی کوردسـتان‌و یـەکێتی مامۆسـتایانی کوردسـتان و..تـاد) بۆیـە ئـەبیَ قوتابیـانی کـورد بـچنەناو یەکێتی قوتابیانی گشتی عێراقـەوەو یـەکێتی لاوانـیش بـچنە ناویـەکێتی گەنجانی عێراقەوەو.. تاد.

پێشکەشکار: ئێوە لە یاداشتێکتاندا داواتان لە شیوعیەکان کرد پێکەوە جۆرێك لە هاوپەیمانی دروستکەن ، بەو مەرجەی کە

ئەوان واز لە عێراقچێتی بێنن، بەو مەرجەی لایەنی کوردستانی بگرنەبەرچاو، بەڵام ئەوان وەڵامیان نەدانەوە، بۆ؟.

د. عەبدوڵڵا ئاگرین: ئێمە لەڕووی فەلسەفی و فیکریەوە، لەبوارەکانی:(عەولەمەو ئایین و نەتەوەو گەردون و ئابووری و زانستی و بنیاتنانی دەوڵەتی سەربەخۆی نەتەوەییەوە).

خیلافی فکریمان لەگەڵ مارکسی و شیوعیەکاندا هەیە، من هەرگیز وەك تێزی فەلسەفە دژی مارکس نیم، وەکو شەخس ، جۆری ئەفکارەکەیانم رەتکردۆتەوە، قەتیش بەرانبەریان بروام بەعونف بەکار هێنانی هێزو توندوتیژی نەبووە نییەو نابێ، من ئاگاداری ئەوەنیم کە داوامان لێکردبن واز لەعێراقچێتی خۆیان بێنن، کاژیك ئەو داوایەی لێنەکردون بەڵام هەموو ئەزانین کە شیوعیەکان ئەوەندەی پشتگیری یەکێتی سۆڤیەتیان ئەکردو بەئەمرو بڕیارو رێنمایی ئەوان بەرنامەکەیان بەجێئەهێنا، لەسەدایەکی ئەوە پشتگیری مافو ئازادی کوردیان نەکردووە،بەڵام ئێمە ئەوەمان بەلاوە گرنگ نەبوو، منیش پشتگیری مەعەسکەری سۆشیالیستم کردووەو لەدژی ئیمپریالیزمی ئەمریکی و بەریتانی و فرەنسی بووم، گرنگ ئەوە بوو ئەوان لەگەڵ مافو ئازادی و سەربەخۆیی کوردی خۆشمانابن، ئەوان وەکو ئەفکار بڕوایان بەوە نەبوو کورد ئوممەیەو مافی خۆیەتی دەوڵەتی سەربەخۆی کوردستان دروستکات، من ساڵی ١٩٥٩و ١٩٦٠ لەیەکێتی قوتابیان و لاوانی دیموکراتی کوردستاندا بووم، جارێکیان لەگەڵ کاکە جەلالی مام ئەحمەد

که ئێستا لەژیاندایەو تەمەنی درێژ بێت لەبارەگای یەکێتی قوتابیانی کوردستان لەبەرانبەر مزگەوتی گەورەو نزیک ماڵی شێخ قادری برای شێخ مەحمودی حەفید لەسلێمانی، ئەهاتینە دەرێ (کەسێك) ئەوسا شیوعی بوو، ئێستا کوردێکی نەتەوەیی دڵسۆزەو دۆستێکی خۆشەویستمە، دەستی بۆ گیرفانی شەرواڵەکەی بردو رووتێکردین‌و وتی: دۆلارتان پێیە؟ قەناعەت بکەن ئەوسا نەمئەزانی دۆلار عوملەیەکی ئەمریکیە، جا ئەوانە وایکرد ئێمە لەگەڵ ئەوانا خیلافەکەمان درێژەی هەبێ، بەڵام هەنووکە هەڵوێستان گۆڕاوە بەئەرێنی ، مامەڵە لەگەڵ پرس‌و دۆزی کوردو دامەزراندنی دەوڵەتی سەربەخۆیی کوردستاندا، ئەوەش هەڵوێستێکی راست‌و جوان‌و سەردەممانەیەو هەمووان پێمان مەقبووڵە، گرنگ پشتگیری کردنی ئازادی‌و ماف کوردە، رووی قسەکانم بۆ بیرورِاو بۆچوون و هەڵوێستی شیوعیەکانی لەساڵانی دوای شۆڕشی (١٤) تەمووزی ١٩٥٨ە، بەڵام بەڕاستی دوایی دێمە سەری، لە دوای راپەرینی ١٩٩١ لە پاسۆکا دەورە ئەرینی سەردەممانە لەگەڵ حزبی شیوعی‌و لایەنە مارکسیەکان هەبوو زۆر بەکراوەیی و هەقیقی واقیعبینیانەوە پردی لێکنزیکردنەوەو بەیەکگەیشتن‌و لێکتێگەیشتم خولقان! بەتایبەت لەگەڵ تێکۆشەری ماندو نەناس‌و خۆنەویست،هاورێ: (مەلا حەسەن- کاك فەتاح تۆفیق) ئەندامی مەکتەبی سیاسیی حزبی شیوعی عێراق‌و دواتر کوردستانی.. من لەگەڵ ئەو دڵسۆزەدا جگە لە تاوتوکردنی فەلسەفەی فیکری‌و ئایدۆلۆژیا نێوانمان وەك: نەتەوەیی‌و

مارکسیه لەلایەکو لەلایەکی دی گفتوگۆمان لەسەر جۆری پەیوەندی نێوان تاك و حزبە رکەبەرەکانو چالاکی سیاسیو هەڵوێستی جەماوەر وەك پاسۆك و حزبی شیوعی ئەکرد کرد... بەتایبەت دوای ئەو گۆرانکاریە مەزنانەی لەسەر ئاستی ناوچەییو نێودەوڵەتی لەکایەدابوو. ئیدی بۆ ئەبێت دووکەس یاخود دوو حزبی بیروباوەرو ئایدۆلۆژیو ئامانج جیا لەیەکەوە دووربنو خاڵی هاوبەشو بەیەگەیشتن نەدۆزنەوەو لەپێناو بەرژەوەندی باڵای جەماوەردا، تیژی و گرژیو دابڕان، کاڵکەنەوەو بەیەکجاری بنبڕی نەکەن؟.. من هەر لەسەر ئەو رایەم سوورم، باهەریەکەمان ئەوسا من وەك پاسۆکو ئەویشی وەك حزبی شیوعی کارو خەباتی خۆی درێژە پێبدات، دژایەتی یەکنەکەینو جەماورو مێژووش دادوەربێت. ئا لەدوای ئەو بۆ چوونانە پەیوەندیەکی جوانو بەتین و سروشتی لەنێوان هەردوو حزبەکەماندا خولقا.

(هەڵوێستی ناسەردەممانەی شێرکۆی هەژار)

لەجێی خۆیدایە ئاورێکی دی لە لەهەڵوێستی کاك شێرکۆی هەژارو کاك فەرهاد عەبدولقادر بدەینەوە کەبەنیازبوون ئێمە بکوژنو لەناوبەرن، سەبارەت بەمامۆستایم لەپەیمانگای کادیران من تەنیا لەرێگای دکتۆر جەمال جەلال ئامۆزای کاکە نەورۆزی مەلا عەلی یەوە بوو، کاکە دکتۆر جەمال خەڵکی گەرەکی سابونکەرانی شاری سێلمانییە پیاوێکی رۆشنبیرەو لەدوای ١١ی ئازار بارزانی نەمر لەئەوروپا بەسەفیری کورد داینا، (ئەو) بوو بەبەرپرسی پەیمانگای کادیران، بەمنی وت:

داواتلێئەکەم لەپەیمانگای کادیران پارمەتیم بدەی... ئەو متمانەیەش لەوەوە هاتبوو کاتێک ئەندامی مەکتەبی سکرتاریەتی یەکێتی مامۆستایانی کوردستانبووم، لەدوای ۱۱ئازاری ۱۹۷۰ لەگەڵ خوشکی بەڕێز ناجی خانی خێزانی کۆبوونەوەی سکرتاریەتمان لەبەغدا لەماڵی ئەوان ئەکرد، خێزانەکەی ئەویش ئەندامی سکرتاریەتی مامۆستایانا بوو، ئا لەو دیدارانەدا بڕواو متمانەی برایانەو دڵسۆزانەی پێکردم، من ئاوا لەپەیمانگای کادیران بەمامۆستا دانرام، ئیدی نەسفقە بووە نەهیچ شتێك.

پێشکەشکار: تۆ لە ۱۲ی۳ی ۱۹۷٤ وە راستەوخۆ چوویتە دەرەوە و یەکسەر بۆ ناوپردان، حاجی ئۆمەران و ئەوناوە، کە گەیشتیە ئەویٚ رۆژی دواتر چوویتە بارەگای راگەیاندن و کرایتە (محرر) نووسەری ئێزگەی دەنگی کوردستانی عێراق، ئەمە چۆن بوو؟.

د. عەبدوڵلا ئاگرین: لەیادەوەریەکی بچووکاو لە کتێبی (دژە پەیام و داشۆڕینی بەعس) بەتێرو تەسەلی ئەمەم باسکردووە، (من لەگەڵ مامۆستا مەلا کەمالی محامیدا رۆیشتمە ناو شۆڕشەوە، هەستم ئەکرد (ئەو) پەیوەندی لەگەڵ پاراستنا هەبوو، لەپێش حەفتاو چوار ئەچووم

عەبدوڵلا ئاگرین- محەمەد عزیز (خاڵە حەمە)

سەری کاکە محەمەدی عەزیزم ئەدا، مامۆستا مەلا کەمال لەرێگای رەئوفی مەلا ساڵحەوە ئەیزانی من هاتوچۆی ئەو ناوە ئەکەم جارێکیان فەرمووی: ئەو نامەیەش بۆمن بگەیەنە بارەگای بارزانی، منیش لەبەر ئەوەی هیچ جۆرە پەیوەندیەکم بە هێڵو تۆرەکانی دەزگای پاراستنەوە نەبوو، هەرجارە نامەکەم ئەبرد بۆ بارەگای بارزانی و ئەمدایە دەست قەڵەمی بارەگاو ئەموت: ئەو نامەیە بۆ جەنابی کاك مەسعود هاتووە.

من لەرێگای هاوریێو خزمم کاکە رەوفی مەلا ساڵحی مەلا زوبێری سەر شەقامیەوە ئاشنایەتیو تێکەڵم لەگەڵ مامۆستا مەلا کەمال پەیدا کرد، جارێکیان نامەکەی بەکراوەیی دایە دەستم، وتم مامۆستا ئەمە کراوەتەوە، وتی قەیناکە خۆ تۆش وەك من بۆ کوردو شۆڕشی دڵسۆزی و نامەکەی دەرهێناو وتی: ئەمە ناوەرۆکەکەیەتی... لەدوایدا لەبری ناوی

خۆی (باران)ی نوسیبوو، واتە: نـاوە نهێنیەکـەی مامۆسـتا مـەلا کـەمال (بـاران) بـوو، رۆژی ١٩٧٤/٣/١٢ لەگـەڵ (ئـەو)و کـوڕە شـەهیدە جوانەمەرگەی کاکە هاوڕێی کوڕی بۆ چۆمان رۆیشتین.

رۆژی پێنجەشەممە ١٩٧٤/٣/١٤ بۆ نـاوپردان چووم، کـە بارەگـای راگەیاندن لەوێ بوو، کەچـووم بـۆ نـاوپردان کـاک جـەلالی مـیرزا کـەریمی شـاعیر هاتـە بەپیرمـەوە (ئـەو) هـەم پێکـەوە کـوڕی گـەڕەکی چـواربـاغ بووین‌و هەم لەدنیای ئەدەب‌و رۆشنبیری‌و رۆژنامەگەریدا تێکەڵبووین.

دوایـی (ئـەو) بردمـی بـۆ لای کـاک داراو بەیـەکی ناسـاندین کـاک دارا تۆفیقەفەندی ئاغا فەتحوڵلا وتی: ئـەتوانی بێـژەری بکـەیت، وتم: بـەخوا کاک دارا قەت بێژەریم نەکردووە، وتی: باشـە ببەبەموحـەریرو لـە بەشـی کوردیی ئێستگەی دەنگی کوردستانی عێراق دانرام، بـەڵام پـاش ئـەوەی کەلقی سلێمانی ئەدیبان‌و هونەرمەندان‌و رۆشنبیران هاتن، باڵی شپرزەیی راگەیانـدنی داپۆشـیبوو، کـەس بەکـەس نـەبوو، بـێ سـەرو بـەرەیی بەدۆخەکەوە دیاربوو، من لەوێ زۆر بێزار بووم. ! !

پێـشکەشکار: مەبەسـتت چـییە لـەوەی کـە لەگـەڵ هـاتنی ئەدەیبان‌و رۆشنبیرانی سلێمانی بێ سەرو بەرەیی دروست بوو، تـۆ کۆمـەڵێك رۆشـنبیری وەك لـەتیف هەڵمـەت و کـاك موحەمـەد موکری‌و ئەدیبانی ترت بینیوە لەوێ، رۆڵی ئەوان لە ئێزگەکەدا چی بوو؟ .

د.عەبدوڵلا ئاگرین : بەراستی بەر لە چوونەدەرەوەم من خیلافێکی هونەریم لەگەڵ لقی ئەدەبیانی سلێمانییدا هەبوو، لەرۆژنامەی ژینی کاکەی فەللاحدا وتارم ئەنووسیو رەخنەم لەهەڵسوکەوتو هەڵویستیان ئەگرت، ئەمە وەك هەڵوێستی شەخسی، ساردەیەکی لەنێوانماندا دروستکردبوو،ئیتر من لەگەڵ ئەدبیانی سلێمانی نەچوومە دەرێ، ئەوان روویانکردە تەویڵەو هێزی خەبات کە کوردی پاكو نەتەوەیی دڵسۆز شەهید کاکە فەتاح ئاغا ئامر هێزی خەبات لەوێ بوو.. دواتر ئەوان لەرێگای ئێرانەوە بۆ ئەمانەی گشتی راگەیاندن لە چۆمان هاتن، من لەگەڵ مامۆستا مەلا کەمال بەرەو چۆمان چووین، هاتنی ئەو لێشاوە ئەمەندەیتر وەزعەکەی شلەژان، پێش ئێمە کاك محەمەد موکریو کاك کەمال جەمال موختارو کاك لەتیف هەڵمەتو کاك سەلاح شوانو کاك جەلالی میرزا کەریمو کاك عەبدوڵلا عەباس لەوێ بوون، ئەمانە هەموو لەرۆژنامەی برایی کوردی لەبەغادا کاریان ئەکرد، هەموو ستافەکە هاتن ئیلتیحاقیانکرد، جا کاتێ کاك جەلال میرزا کەریم بردمی بۆ لای کاکە داراو بەموحەریر دایا نام، دوای کەدکتۆر جەمالم بینی و وتی: وەرە بۆ پەیمانگای کادیران.. من زۆرم پێخۆشبوو، چونکە بۆ ئەوکاتە جێو رێگە زۆر گرنگ بوو، من جگە لەراگەیاندن هیچ شوێنو پەنایەکم شك نەئەبرد، تا تێیدا سەقامگیربم.. دواتر ئەوە بوو نزیك پردی ناو بازاری چۆمان ژوورێکی لەگڵ دروستکراوی بچوکم بەکرێ گرت.

ئاواو لەو حالو بارەدا دوای ئەوەی وەك مامۆستا بڕیاری مەکتەبی

سیاسیم بۆ دەرچوو کاکە دکتۆر جەمال جەلال تەشریفی هێناو بەدەستی خۆی (ئەمرەکەی) تەسلیمکردم، دواتر چووم بۆ خولی شەشەمی پەیمانگای کادیران لەگوندی زینوێی شێخی کە گەیشتم کاك حەمید سوریی رەحمەتی لەوێ بوو، ئەو (ئیستیعابی) بالّی مەکتەبی سیاسی بوو، کەسێکی باش بوو، ئیتر لەو خولە من دوو وانەم ئەوتەوە وانەی: (پەرەپێدانی قۆناغی کۆمەڵگای مرۆڤایەتی و حزبە عێراقییەکان) لەو کادیرو قوتابیانەی خولی شەشەم: کاك کۆسرەت رەسول عەلیو کاك سەعدی ئەحمەد پیرەو کاك حەمەی حەمە باقیو کاك دکتۆر سەلام خۆشناوو شەهید مامۆستا سەعد عەبدوللّا رەحمەتی بوو، ئەوانە کۆمەڵی کادیری پێشکەوتووی بەتواناو رۆشنبیری پارتی بوون، کاك حەمید سوری بەرەحمەتبێ ماڵەکەی لەزینۆی شێخی لەنزیك پەیمانگا کەوە بوو، ئەو زۆریشی خۆشئەویستم، جاری وابوو بۆنان خواردن نیوەرۆ بۆ ماڵەی خۆی بانگیشی ئەکردم، کەچی لەگەڵ ئەوەشدا لەکۆتایی خولەکەداو کاتی تاقیکردنەوە، گۆڵمەزیکی لەناحەق بۆ خولقانم، راپۆرتی بۆ پاراستنو بارەگای بارزانی لێنووسیبووم، گوایە من پرسیاری تاقیکردنەوەکانم بە کاك حەمەی حەمە باقی کە ئێستا لەژیاندایەو لەشساغی و تەمەندرێژی بۆ ئەخوازمو شەهید مامۆستا سەعد عەبدوللّا)داوە..!!.. چونکە پرسیارەکان هەموو لای من بوون، ئەو رایە ناراستبوو، دروستکردنی ئەو تۆمەتە، هەڵوێستێکی بێ ویژدانانە بوو بەرانبەرم، خۆ ئەوەتا ئێستا کاك حەمەی حەمەباقی لەژیاندا ماوە، خوا

بەو سەرەوە شایەتە دوورو نزیك كەمو زۆر ئاگام لەوە نەبووە، دوای زانیم ئەوە بەرنامەی كاك حەمید بوو لەرێگای كاك شەكیب ئاكرەییەوە كە بەرپرسی پاراستن بوو بەناهەق بەرانبەرم دارێژرابوو! !. پاراستینش ئەیویست لەپەیمانگا نەمێنمو بۆ خولی دواترو واتا خولی حەوتەم نەچمەوە، كاك حەمیدیش ئەیویست خۆی ببێتە بەرپرسی یەكەمی خولی كادیران، دەنا ئەوسا هەموو دەستەڵاتێكی هەبوو، منیش ئەو پەندە گرنگو بەهادارەی لە مامۆستام كاك فەرەیدون عەلی ئەمینی رەحمەتیەوە فێربووم، ئەڵقەیەكەو لەگوێم گرتووە، ئەو هەمیشە ئەیفەرموو: كاك عەبدوڵڵا ئەگەر ویستت بچیتە شوێنێك، زانیت پێویستیان پێت نییە یان پێیان خۆش نییەو دووچاری كێشەو سەریەشەت ئەكەن مەچۆو بەپەلە لێیان دووربكەوە.

منیش زانیم ئەم ماستە بێ موونییەو كێشەم بۆ دروستئەكات، دوای تەواو بوونی خولەكە یەكسەر بۆ سەردانی دایكمو هاوسەرەكەم (شەمسەكەریم غەفور)و ئاگرین بۆ تەوێلە رۆیشتم، چونكە ماوەی هەشت مانگ بوو،كەسیانم نەبینیبوو.

پێشكەشكار: تۆ ئەو فەزڵی دانانەت لە پەیمانگەی كادیران ئەگێڕیتەوە بۆ دكتۆر جەمال جەلال، بەڵام هەر خۆت ئاماژەت بەوە كردووە كە لە ٢٠ی ٣ی ١٩٧٥ەوە تائێستا ئەو پیاوەت نەبینیوەتەوە. ئەمە بۆ؟.

د. عەبدوڵڵا ئاگرین: بەڕاستی دانانی من لەپەیمانگای کادیران فەزڵەکەی بەتەنیا بۆ شەخسی ئەو ئەگەڕێتەوە ، من ئێستاش هەمان بیروراو هەڵوێستی ئەرێنیو رێزو خۆشەویستی بێ ئەندازەم بەرانبەر ئەو رۆشنبیرە جوامێرە (دکتۆر جەمال جەلال) هەیە.. من کەلە ١٩٧٥/٣/٢٠ەوە نەبینیوەتەوە.. بەئانقەست نەبوو، ئەو دوای ئەو هەرەسە ناخۆشەی شۆڕشی ئەیلول بۆ بەغدا گەڕایەوەو دواتر وەك بیستم بۆ خوێندنو تەواوکردنی تێزێکی دکتۆراکەی رووەو ئەمەریکا رۆیشتووە بەو جۆرە لەیەك دوورکەوتوینەوەو منیش لە ١٩٧٥/٣/٢٧ەوە بۆ سلێمانی گەڕامەوەو بەسێ بڕیاری یەك لەدوای یەکی ئەنجومەنی بەناوسەرکردایەتی شۆڕشی رژێمی بەعسی عێراقی بۆشاری سەماوە نەفیکرام، ژمارەی کتابەکان: (١٠/١١٩٠و ١٠/١٢٨٣و ١٠/١٣٦٠ لە ٣٠/٤و ٥/٨ و ١٩٧٥/٥/١٥)ن رادەستی بەڕێوەبەر ئامادەیی پیشەسازی سلێمانی مامۆستا (سەلمان) کرابوو کە بەشەخسی و بەپەلە پێمڕاگەێنێ و (ئینفکاکم) پێبکات و نەفی شاری سەماوە بم.. نوسخەی ئەو دوو ئەمرە لەبەڕێوەبەرایەتی پەروەردەی سلێمانیو ئامادەیی پیشەسازی هەیە لێرەشدا بڵاوی ئەکەمەوە، و من بەرەو مەنزلگای نەفیم رۆیشتم، پێنج ساڵ بەنەفیێتی لەسەماوەی نزیك (نوگرە سەلمان) مامەوە..

لەم ئەمرە وەزاریەدا، ئاماژە بەوسێ نوسراوەی (مەجلسی قیادەی سەورەی عێراقی) ئەکات کە پێی بۆ سەماوە نەفیکراوم

بسم الله الرحمن الرحيم

الجمهورية العراقية

وزارة التربية

المديرية العامة للتعليم المهني الصناعي

العدد / ت م ص / ٢٧٧٤٦

التاريخ / ٧ / ٦ / ١٩٧٥م

امـــر وزاري

م / نقل معلم

****

تقرر نقل السيد عبدالله عزيز خالد المعلم في اعدادية صناعة السليمانية الى شغل وظيفته في اعدادية صناعة السماوة .

يعتبر الامر نافذا من تاريخ اصداره .

نزار عبد الغفار الناصري

عن وزير التربية

نسخة منه الى :-

مجلس قيادة الثورة / اللجنة العليا لشؤون الشمال - كتبهم المرقمة ١٠/١١٦٠ و ١٠/١٢٨٣ و ١٠/١٣٦٠ في ٣٠/٤ و ١٥/٥/١٩٧٥ .

رئاسة مجلس الخدمة

نقابة المعلمين / المركز العام

المديرية العامة للتعليم الثانوي / الثانوي / امرها الوزاري المرقم ٣٥٢٣٧ في ٨/٦/١٩٧٥

مديرية التعليم الصناعي

مديرية الذاتية - السجل الشخصي

مديرية التربية لمحافظة السليمانية .

مديرية التربية لمحافظة المثنى

مديرية خزينة محافظة المثنى

مديرية خزينة محافظة السليمانية

اعدادية صناعة السليمانية | يرجى اعلامنا بتاريخ الانفكاك والمباشرة

اعدادية صناعة السماوة

السيد ......

بەنوقورچگرتنو تەشەرنایڵێم: ئەمە لەکاتێکدا دەیان سەرکردەی پێشمەرگە (ئامر بەتالیۆن)و کادیری سیاسیو راگەیاندنی پێشکەوتووی ناو شۆڕشو پارتی و تەنانەت ئەوانەی بەیانەکەیان لەسەر ئێمەش دەرکرد، لەوانە کاك شێرکۆی هەژارو کاك فەرهاد عەبدولقادر لە ١٩٧٥/٣/١٩ەوە هاتبوونەوەو لەناو شاری سلێمانیدا بەئازادی ئەگەڕان!!.

پێشکەشکار: بابێینە سەر رۆڵی دکتۆر عەبدوڵڵا ئاگرین وەك نووسەرو موحەریر لە ئێستگەی دەنگی کوردستانی عێراق لەساڵی ١٩٧٤- ١٩٧٥؟.

د. عەبدوڵڵا ئاگرین: دوای ئەوەی لە پەیمانگای کادیران ئەو حاڵەتەی نەخوازراو ناڕاستە هاتە پێشەوە، من روومکردەوە راگەیاندن لە ئێستگەی دەنگی کوردستانی عێراق، پێشتریش موچەکەم هەر لەراگەیاندن وەرئەگرت، موچەی مامۆستایم بەر لەئیلتحاقم لەشار (٥٤) دیناری ئەسڵی بوو ئەو موچەیە بۆ ئەوسا موچەیەکی موحتەرەم بوو، بەموچەی (هایلایف)ی ناوئەبرا، لەراگەیاندن ٢٧ دیناریان ئەدامێ، جا ئەچووم ئەم (٢٧) دینارەم لەوێ وەرئەگرت، بۆیە دواتر بۆ ئەوێ گەڕامەوە.

سەرەتا بە نابەدڵیەوە بۆ راگەیاندن چوومەوە وامئەزانی هەر فەوزاکەی جارانە، کەچی بۆ چوونەکەم سەریکردو وا دەرنەچوو، بەڕاستی کاك مستەفا ساڵح کەریمی براو دڵسۆزم، جوامێرانە بەپیرمەوە

هاتو وتی: تۆ چۆن و چی ئەڵێیت: من ئامادەم کارت پێبسپێرم.

کـاك مـستەفا راسـتەوخۆو سـەرەکیی بەڕێوەبـەری بەشـی کـوردی ئێستگەی دەنگـی کوردسـتانی عێـراق بـوو، پێشتر لەسـەر ئـەوەی کـێ وتارێك لەئێستگە بڵاوکاتەوە، هەڵلای لەسەر ئەقـەوما، کەچـی تەماشـام کرد دۆخەکە گۆڕاوە، کەفـو کوڵی هەڵچووی ئـەو (کـەس بەکـەس نـەبوو نییـــە)، نیـــشتۆتەوەو رەوشـــەکە ئارامـــە.. یەکـــسەر کـــاك مـــستەفا ئامادەکردنی دووبەرنامەی لەئێستگە پێسپاردم، بەرنامـەی شـەهیدانو بەرنامەیـەکی تریـشی دامـێ بـەناوی لێـدوانێکی هێمنانــەوە، شــەوانی پێنچشەممە لەسەر هەینی بەدەنگی خۆم پێشکەشم ئەکرد، هەر ئازیزێك بیەوێو بزانێ چی لەمێشك و ناخی دەرونمدایەو ئەو راستگۆیەم بەپێوەر دابنـێ. ئـەوا بابـەوردی نـاوڕۆکی ئەوبەرنامانـە بخوێنینـەوە سـەرجەمی لـەدووتوێی کتێبـە چـاپکراوەکەمدا بـەناوی (دژە پـەیامو داشـۆرینی بەعس۲۰۱۳/۱/۱) بڵاوم کردۆتەوە. هەموو ئەو وتارانەی ئێستگەی تیایەو بەڵگەیـەکی زینـدووەو تـەعبیرە بـۆ ئـەوەی کـەمن دووربـوومو دوورم لەبیرکردنەوە، لەمەسائیلی عونفـو توندو تیژیو کاری خراپ، لەوکاتـەی شۆڕشدا (بەزمانی گوڵ) بەرنامەکەم پێشکەش ئـەکرد. تـۆ بڵێیـت: ئـەو کۆنفرانسەی مانگی ۱۹۷٥/۲ بەسیمنار یاخود کۆبوونەوەیەك دابنرێت!.

خواو ڕاستان ئەو بەرنامانە هەموویم نووسیبووەوە، ئێستا بەدەنگی و تۆمارکراوی لەبارەگای مەکتەبی سیاسیش هەیە، جا لەو ماوەیـە کەلـە ئێستگە بـووم، بەیانەکـەی کـاك شێرکۆی هـەژاریش دەرچـوو بـوو کـاك کامیلم بینی، عەرزیمکرد:

ماموستا کامیل ژیر   عەبدوللا ئاگرین

بادانیشتنێك یاخود کۆبوونەوەیەك بکەین، بزانین ئەمە چییەو بەرەو کوێ ئەچێت؟... عەرزیمکرد لەگەڵ ئەوەیام ئەو تاقمە کاری خۆیان بکەن، کۆمەڵێ گەنجن بازانین ئەتوانن شتێ بەشتی بکەنو پەیامی پیرۆزی نەتەوەیی بەئاکام بگەیێنن! هەرگیز پێمڕاستنیە ڕێگا چالاکی سیاسیو ئازادی لەکەس بیگرێت، بەلام بائێمەش لەحاڵی خۆمان بپێچینەوەو کاروبارو چالاکیەکانی رابردووو ئێستا خۆمان هەڵسەنگێنین.
لەسەر پێشنیاری (من)بڕیاردرا، کۆنفرانسێك بەئامادە بوونی سەرکردایەتی کاژێكو کادیرە پێشکەوتووەکانمان، ببەستین، ئەو کۆنفرانسە لەمانگی دووی ١٩٧٥ دا لەماڵی مامۆستای مەزنم کاك ئەحمەد هەردی لەشاری نەغەدە سازکرا.

ئەحمەد هەردی

کامیل ژیر

شەهید نوری حەمە عەلی

عەبدوڵڵا ئاگرین

مژدە تاهیر

فایەق عارف

فەرهاد عەبدولحەمید

فەتاح عەبدولرەزاق

محەمەد مەجید ئەسلان

عومەر حەمە شەمەیی

نوری کەریم

هاوبیرانی ئامادەبووی کۆنفرانسی (کاژیك) لە مانگی دووی ١٩٧٥ لە شاری ئەغدەدە

هاوبیری بەڕێزو خۆشەویستم کاك کامیل ژیر بەنەرێتی ڕوویتێکردمو خۆی پرسی تۆ کێ پێشنیاز ئەکەیت؟ . تۆبڵێت، ئەو کۆنفرانسەی مانگی دووی/١٩٧٥ی شاری نەغەدە بەسمینار یاخود کۆبوونەوە دابنرێت؟ یا لە ڕاستیدا ئەویش کۆنفرانسێك بوو.

منیش پێشنیازی ئەم دڵسۆزانەم کرد: (مژدە تایەر، فەرهاد عەبدولحەمید، عومەر حەمەشەمەیی، نوری کەریم، شەهیدی غەدر لێکراو پێشمەرگەی دڵسۆزو پاڵەوانی شەڕەکانی چیای سەرتیزو گەرووی ئۆمەر ئاغا کاکە نوری حەمەعەلی) ئەمە جگە لەئەندامانی قیادە: مامۆستا هەردی و مامۆستا فایەق‌و مامۆستا محەمەد مەجید و کاکە فەتاح عەبدولرەزاق.. من ئاگادار کاکە فەرهادو کاکە مژدەو کاکە عومەر کردەوە، تا ئەوانی دی ئاگاداری بکەنەوە.

بڕواتان هەبێ من ئەمەم لەیاداشتەکانمدا نووسیوەو تۆمار کردووە، کەچی لەو ماوەیە هاوبیرێکی بەشداربووی کۆنفرانسەکە لێیپرسیم: ئەرێ کاك عەبدوڵلا تۆ بۆچی بۆ کۆنفرانسەکەی نەغەدە نەهاتی‌و ئامادەنەبوویت؟.. بۆ ئەو قسەیە زۆر سەیرم پێهاتو لەدڵی خۆمدا وتم: دیارە ئەمجۆرە ڕووداوە گرنگ‌و ناسکانە لەکاتی خۆیدا تۆمار نەکرین ئەوە لەوەیە بەتێپەڕبوونی تەمەن لەمێشك‌و بیرەوەریەکاندا بسڕێتەوە وا لەهەندێك مرۆڤ بکات بەئیلحاحەوە نکۆڵی لەڕاستیی واقیعی ئەو ڕووداوانەش بکات‌و دەست لەسەر (نسيان الذاكرة)ی خۆی دابگرێت.

وتم: کاکە ئەی باشە ئەوە کێ بوو پێنیازی کۆنفرانسەکەی نەغـەدەی کردووەو تۆشی بۆ بەشداربوون پـاڵاوت؟. مـن بەنووسـین بەشـداربوان‌و نـاوەڕۆکی کۆنفرانـسەکەم تۆمـار کـردووە، لـە کۆنفرانـسەکەدا هاوبیرێـك پێشنیازی ئـەوەی کـرد: کـەئیجرائاتی تونـدو تیـژ بەرانبـەر بەشـێرکۆی هەژارو ئەوانـە بکرێت بەیانەکـەیان دەرکردبـوو، هـەمووان ئاگـادارن مـن دەستم بەرزکردەوە و وتم: من لەگەڵ ئەم پێشنیازەدا نیم، چونکە ئێمـە نـەمانتوانیوە پەیامەکـەی کاژێـك بەمـەنزلی ئـاوات بگەیەنین،ئەگـەر ئـەو جەماعەتـــە هەرزەیـــەواز لـــەو هەڵوێـــستو فیکـــرە جەهەنـــەمیان‌و خراپەکاریانەنی خۆیان بهێنن، کە ئەیانـەوێت ئەنجامیبـدەن‌و بەگژ ئـەوا بچن ئەم یـاخود ئـەو بکـوژن، ئـەوا بابـەئازادی کـارو تێکۆشـانی خۆیـان بکەن‌و وەڵڵا پشتگیریـشیان ئەکـەین، پـاش گفتوگۆیـەکی وردو بەسـوود کۆنفرانسەکە کۆتایی هات

بـڕوام وابـوو ئەوتاقمـە دروشمیـان: بـەکارهێنانی هێـزی ترسـێنەرو کوشتن‌و برین بوو، بەر لەکۆنفرانسەکە هاوبیری دڵسۆزو ئەنـدامی بـوێری کاژێك ؛ کاکە فوئـاد حەمـە ئـەمین سـەڕاجیان بـۆ موحاسـەبە بـانگکردو هەڕەشەیان لێکردوە بۆ چی دژیانە؟.. گوایە بڕیاری دادگای بەرزی کاکە شـێرکۆی هــەژار ئــەوە بــوو، مەنجـەڵی ئـاوی لـەکوڵو داغ بەسـەریدا بکـەن! !.. خـۆی لای باسـکردم وتـی: خـەریکبوو لەپێنجوین بمکـوژن، بەشێوەیەك، یەك مەنجەڵ ئاوی گەرمو داغ بەسەرمدا بکـەن، دیـارە بـەر لە ١٩٧٤/٣/١١یش کـاك شـێرکۆی هـەژار خـاوەن‌و هـەڵگری ئـەو نەهجـە

ئەمریمەنانە بووە، وەهەمی تیرۆری هاوبیرانی، عەشق و خولیای هزرو بیرکردنەوە بوو، ئەوەتا کاکە کەمال جەمال موختار لەم ماوەیەدا پەردەی لەسەر ئەو نهێنی و هەڵوێستە قێزەون و ترسناکەی کاك شێرکۆی هەژار هەڵدایەوە کەپیلانی بۆ تیرۆر کردنی کاکە کەمالیش دارشتوە، ئاخر ئەم تەسروفاتانە هەرگیز لەکەسان و حزبی نەتەوەیی، ناوەشێتەوە، باشە ئەوە چ موفەکیرێکی نەتەوەییە بەرنامەی لەناوبردنی عەقڵە نەتەوەیەکانی دارێژێ؟! من لەکۆنفرانسەکەی نەغەدەدا وتم: ئێمە کارەکانمان بەباشی نەکردووە قەیچیەکا با ئەوان پەیامەکە تەواو بکەن، کۆمەڵێ گەنجن، ئازادن بەڵکو بتوانن لەوکارە موراهیقیە دەربچن و خزمەتەکانی خۆیان بەجوانی و سەردەممانە پێشکەش بەکوردو شۆڕش بکەن، پێشنیازەکە سەریگرت و ئیتر قرارەکە بەو شێوەیە درا : پارێزگاری خۆمان بکەین، ئێمە پەیوەندیمان بەسەریانەوە نەبێت.

پێشکەشکار: باچینەوە سەر ئێستگە دەنگی کوردستانی عێراق لەشەوی بیست لەسەر بیستویەکی سێی (١٩٧٥) ئیدی ئەمە دواشەوی ئێستگەبوو، دەبا ماڵئاوایی لەگوێگرەکانی خۆت بکەی، ئەوساتەوەختە بۆ عەبدوڵڵا ئاگرین چۆن بوو؟.

د. عەبدوڵڵا ئاگرین: بەلای منەوە ئەوساتە، مەرگباران و ئاواتکوژە بوو، هەرگیز لەیادو بیرمدا نەکاڵبەبێتەوەو نەئەبڕێتەوەو یەکێکە لەوێستگە هەرە حەساسەکانی ژیانم، هەم سەریەرزییە هەم ناخۆشیشە،

له ١٩٧٥/٣/٦ پیلانەکەی نێوان سەدامی خوێنڕێژو و شای ئێران: حەمە ڕەزا شای بێ عەهدو وەفا کرا، بۆ فەوتانی کوردو دامرکانەوەی ئاگری شۆڕشی کوردستان، شەرم نییەو ئەڵێم: زۆر تەقدیرو ڕێزم هەیە بۆ هەموو ئەوانەی لەراگەیاندنا بەگشتی وئێستگەی دەنگی کوردستانی عێراقدا کاریان ئەکرد، خۆشەویستیم بۆ هەر هەمووشیان هەیەو دڵسۆزبوون بەڵام دوای ١٩٧٥/٣/٦ یەکە یەك و دوو دوو هەریەکەیان بەبیانوی سەردانی کەس‌و کاریان و گەڕان بەدوایاندا، بەرەو لایەك ڕۆیشتن، شوێنی کارەکەیان (ئێستگە) بەجێهێشت لە ١٩٧٥/٣/١١ دەنگوباسی ئەوە هەبوو کە سەرۆك مستەفا بارزانی لەلایەن شای ئێرانەوە لەتاران دەستبەسەرکراوە، ئەوە راست نەبوو، دواتر بۆ ناوشۆڕش گەڕایەوە، کەتەشریفی هاتەوە ئێمە لەئێستگە لەچیای مەمی خەلانی پشت- چۆمان و دەبەندی ڕایات بووین، تەنیا سێ کەس نووسەرو بێژەر مابووینەوە، من‌و کاك رەشید فندی‌و کاکە دارا حەمەعەلی، ئەفسەری پۆلیس ئەو دەنگ‌و باس‌و هەواڵی شۆڕشی بەزمانی عەرەبی پێشکەش ئەکرد، لەئەندازیارەکانیشدا کاك ئەمجەد عەبدولواحید کەکوڕێکی زۆر دڵسۆز و خۆگر بوو، هەروەها ئەندازیاری لاو و بەتوانا و دڵسۆز کاك مەریوان ئەمە جگە لەپێشمەرگەی دڵسۆز و بەزات کاکە ئەحمەد دەشتی تۆماری دەنگی ئەکرد، ئائەمانە مابووینەوە، لە ١٢ی مانگەوە بۆ ١٧ی مانگ من خۆم وتارم ئەنووسی و ئەمخوێندەوە ئەوانی دیش هەروەها، چونکە بێژەرەکانیش هەریەکەی بەحاڵەتێك ڕۆیشتبوون،

مــن وتــارێکی تونــد و حەماســەتدارم دژی فــرت و فێــڵ و ناپــاکی و خوێنڕشتنی سەدام نووسی، دوایی نەما نەمزانی چی لێبەسەرهات!.

بۆ بەیانی چووم بۆ مەکتــەبی سیاسـی کـە لەخۆشکان بـوو وتیـان: ئەمشەو ئەوە چیبوو بڵاوتانکردەوە؟ وەڵڵا خۆ ئێـوە عـەزمی ئێمەشـتان بـەرزکردەوە لـە ١٧-١٩٧٥/٣/٢٠ ئێمـە لەئێـستگە لـەبارێکی دەروونـی ئاڵۆز و ناخۆش و نادیاردا بووین، نەمانئەتوانی وتاریش بنووسین، وتـارە کۆنەکانمان بـڵاو ئـەکردەوە کـەس خـۆی لەئێمـە بەرپرسـیار نەئـەزانی، تەنانەت، نەبارەگای بـارزانیو نەمەکتـەبی سیاسـی نەئـەهاتن بەلامانـدا، هەتا برادەرێکی ئەدیب و خۆشەویستم هات وتی: (تـۆ لێـرە چـیئەکەی؟ماڵکاول خەڵك هەمووی ڕۆیشت، خۆ خۆت نەدۆزیوەتەوە، هەروەها وتی: بڕوات هەبێ دوور نییە هەلیکۆپتەر بێتە سەرتان و چەتاڵتانکەن!!) وتم: بەخوا تازە من بڕیاری خۆم داوە و لێرە ئەمێنمـەوە، تـا دەمـەو نیـوەڕۆ کـاتی (١٢)ی ڕۆژی پێنجـشەممەی ١٩٧٥/٣/٢٠ لەوکاتــەدا مـن، لەسـەر گردۆڵکەیەکی نزیك ئەو جۆگە ئاوە دانیـشتبووم کەسـێ هەفتـە بـەر لـەو کاتە، فڕۆکەی سیخۆی ڕووسیی، ڕژێمەکەی بـەعس (کۆنـە فڕۆکەیـەکی) خـەڵکی خـەڵان کـە خۆیـان تیـا حەشـاردابوو، سـاروخێکی بـێ ویـژدان دایتەپان و مەرگ و خوێنی خێزانێکی بێ گوناهو (جەستەی چوار مناڵ و دایك و باوکەکەیانی) خـەڵتانی خـوێن و گـڵ کـرد و بەجۆگەکـەدا ڕووە و چەمەکە ڕۆیشتن!! من لەدەریای خەمی ئەو ڕووداوە دڵتەزێنەدا ئەژیام بەجێبێکی کـوڵی ئەمـەریکی بـەرەو ڕومهـات! کەلەبـەردەم گردوکەکـەدا

وەستا، سەیرمکرد کاك دکتۆر کەمال مەزهەر کە ئێستا لەژیاندا ماوەو تەمەن درێژ بێ لەگەڵ شەهید کاك دارا تۆفیق هاتنە خوارەوە و سەلامیانکرد و هاتنە سەر گردۆڵکەکەو پاش سڵاو، وتیان: ئەوە چی ئەکەی؟ ئەڕۆیتەوە بۆ سلێمانی یان ئەچیتە ئێران؟ چونکە هەندێ خەڵك ئەگەڕانەوە، وتم: بەڕاستی قەرارم داوە ئەم جەولەیە لەگەڵ شۆڕشدا بمێنمەوە، وتیان: مادام بڕیارت وایە، ئەگەر ئەمڕۆ بۆ پەنەڵەکانی ئێستگە نەیەن ئەوا، ئێستگەیەکی موەقەت ڕێکئەخەین بۆ ئەوێت ئەبەین، لەمەیا بووین ئۆتۆمبێلە ڕیۆیەکانی ئێران بەرەو ئێستگە هاتن، چاوساغیشیان لەگەڵا بوو، وتم کاك دارا چی بکەین، وتی: دە قسەیان لەگەڵا بکە و بڵێ: سەعات (—ر١) ئێستگەکە ئەکەینەوە و تۆش ئەمە بڵاوبکەرەوە: (لەبەر هەندێ خەلەلی فەننی ئێستگەکەمان لەکار ئەوەستێ)، وەڵڵا ئەوان نەڕۆیشت بوون منیش کلاشنکۆفێکم پێ بوو وتم: کاك دارا ها ئەم چەکەم لێوەربگرە، کاکە دکتۆر کەمال مەزهەر وەلامی دامەوەو وتی: نا خەڵکی تر هەیە دێن بەوانی بدە... مەبەستی ئەوەبوو هەندێك لایەنی سیاسی و کەسانی دی هەبوو نیازی بەرگریان هەبوو، چەکیان کۆئەکردەوە لەناویاندا (قیادەی مەرکەزی حزبی شیوعی عێراقی) بوو. وتم: ئەمە چەکی شۆڕشە و تەسلیمی شۆڕشی ئەکەمەوە، نایدەمە دەست کەسێك دوایی دژی خۆم بەکاری بهێنێت و پەشیمان ببمەوە! دوایی برای دڵسۆز و مێژوناسی بەناوبانگ کاکە دکتۆر کەمال مەزهەر فەرمووی: دەبێنە، با لەناو جێبەکەدا بێت.. من خۆم چووم و

چەکەکەم لەناو جێبەکە دانا تا لەوکاتەدا مام عەلی ئازەری هەبوو، پیاوێکی قسەخۆش بوو، دڵسۆزی ماڵی مەلا مستەفا بوو، ئامادەبوو، ئەو تفەنگێکی سەرتۆپی کورتی پێبوو، پاش پرسکردن سەرتۆپەکەی دانا و کلاشنکۆفەکەی برد، کاکە دکتۆر کەمال و کاکە داراش ڕۆیشتن، منیش چوومە لای ئەندازیارە ئێرانیەکان جا ئەوسا فارسیم نەئەزانی، بەهەر جۆرێکبوو تێم گەیاندن بەرنامەی ئەمشەوی ئێستگە بۆ بڵاوکردنەوە ئامادەیە، بەشکو ئەمشەو ڕێگای بڵاوکردنەوەمان بدرێتێ! وتیان باشە، جا ئەو شەوە من و کاکە دارا محەمەد عەلی و کاک ڕەشید فندی مابوینەوە، ئێستگەکەمان بەڕێوە ئەبرد، دوا قسە من کرد، ئەوە بۆمن زۆر ناخۆش‌و جەرگبڕ بوو، تا ئێستاش ژانەکەی لەخوێنما قوڵپئەدا، بەڵام ناچارم بۆ مێژوو، ئەو هەقیقەتە ژەهراویە ئاشکراو تۆمار بکەم، من لەنێوان برگەکانی بەرنامەی ئەوشەوەدا تا دواسات شیعرەکانی: کامەرانی موکری‌و هەژارو هێمن‌و دڵدارم ئەخوێندنەوە، چونکە هیوای گەشی خەڵك ئێستگەکەبوو، تا ئێستگەکە مابوو جەماوەر هیوایان بە شۆڕش بوو، لە کۆتایی بەرنامەکەدا ئەو راسپاردەیەم بڵاوکردەوە کەکاك دارا تۆفیقی ئاغا فەتحوڵڵای ئەندامی مەکتەبی سیاسی‌و بەرپرسی ئەمانەتی گشتیی ڕۆشنبیرولاوان رایسپارد بووم.. وتم: (گوێگرانی ئازیزو خۆشەویست: لەبەر هەندێ هۆو خەلەلی فەننی ئێستگەکەمان (ئێستگەی دەنگی کوردستانی عێراق) لەکار ئەوەستێ تا بەیەکگەیشتنەوەیەکی تر بەخواتان ئەسپێرین) هەمان گوزارشت کاك رشید فندی بەکرمانجی ژوور

دووپـــاتیکردەوە هـــەروەها کـــاك داراش بـــەزمانی عـــەرەبی ئەوهەواڵـــە گورچـــکبڕەی بڵاوکـــردەوە.. ئێـــستگەی دەنگـــی شـــۆڕش کوردســـتانی عێـــراق.ئێـــستگەی کـــوردو شـــۆڕش‌و پێـــشمەرگەی دەنگـــی کپکـــراو فرزەبراوبـــوو!! بـــۆ رۆژی هـــەینی ١٩٧٥/٣/٢١ چـــووینە دەرەوە، خـــەڵك ئـــەیانوت: وتوویانـــە ئێـــستگەکەمان لەکارئەوەســـتێ تـــا شۆڕشـــێکی تـــر بەخواتان ئەسپێرین، ئەوە ئیفترابوو، بە مێژوو کرا.

پێشکەشکار: لە ١١ی ٩ی ١٩٧٥ پاسۆك دروست بوو، ئەڵێن کاتێك چارەنووسی پاسۆك ئەکەوێتە دەست عەبدوڵلا ئاگرین ئیتر بۆخۆی دەست بەسەر هەموو شتێکدا ئەگرێ و لەهیچ بڕیارێك ناگەڕێتەوە بۆ کادیرەکانی پاسۆك، خۆی بڕیاری موتڵەق ئەدات، ئەم قسانە تا چەند راستن؟.

د. عەبدوڵلا ئاگرین: یەکەم جارە ئەم قسەیە ئەبیستم، بەر لەوەی ئەو وەڵامە بدەمەوە، پێمڕاستە لایـەنێکی دی گەشی هـاوبیرانی کاژیـك روونکەمـەوە لـەدوای نـسکۆی شۆڕشـی ئـەیلول لـەمانگی حـوزەیرانی ١٩٧٥دا من لەلایەن رژێمی بەعسەوە بۆ سەماوە نەفیکرا بـووم، مۆڵـەتی هاتنەوە بۆ سلێمانی قەدەغە کرابوو، منیش، وەك حاڵەتێکی دەروونی و هەڵوێستێکی سیاسی‌و تەحەددای بڕیارەکـەی بـەعس هـەموو هەفتـەك لەسەماوەوە بۆ سلێمانی ئەهاتمەوە، هاوبیرە دڵسۆزو پەروەردە فـەرهاد عەبدولحەمیـد .. جارێکیـان رەسـەنەکانی کاژیـك پێیـان لێنەئـەبڕیم.. لەوانە: کاکە مژدە تایەر ، کاکـە عومـەر حەمـە شـەمەیی، کاکـە فـەرهاد

عەبدولحەمیـــد، کاکـــە نـــوری کـــەریم، کاکـــە فـــەرهاد عەبدولحەمیـــد لـە١٩٧٥/٨/٥دا هـات وتـی: داوا ئەکـەم بۆکـارێکی گـرنگ بائێمـە چـەند هاوبیرێك کۆبوونەوەیەك بکەین وتم: باشـە.. مـاڵی خۆمانمـان لەگـەڕەکی عەقاری سلێمانیدا نا.. ئەوسا لەماڵی باوکمدا بووم.. ڕۆژی هـەینی دواتـر کۆبووینەوەو ئەم هاوبیرانە ئامادەبوون (کاك فەرهاد، شەهید کـاك نـوری حەمە عەلی، کاك موژدە، کاك عومەری حەمەشەمەیی)، کاك فەرهاد وتی: ئـەمڕۆ فرسـەتێکی لـەبار هاتۆتـەپێش بانەکەوێتـە دەسـت (کۆمەڵـەی مـارکس‌و لینـین)ی یـاخود لایـەنێکی دی، ئێمـەی نەتـەوەیی (کاژیـك) دەستپێشخەری بکەین‌و ئەرکی نەتـەوەیمان بـەجێبهێنین‌و بـۆ بـەرگری‌و شـۆڕش بـچینە شـاخ، پـاش تـاوتوێکردنێکی نەترسـانە، منـیش وەك کەسـێکی دڵـشکاوو نیگـەران لەهەڵوێـستی ئـەو هاوبیرانـەی ناڕاسـتیان لەگەڵدا کردم، بەتایبەت کاك شێرکۆ هـەژار وتم: مـن نایەمـە دەرێ بـەڵام پشتگیریتان ئەکەم کاکـە فـەرهاد عەبدولحەمیـد، شـوکر لەژیانـدا مـاوەو ئێستا لەسلێمانیە فەرمووی: ئەگەر تۆ نەیەی کارەکە سەرناگرێ!!..

ئا ئەمە ڕووداوێکی یەکجار گرنگـی مێژووییـە لەهەڵوێـستی هـاوبیرانی کاژیکدا، ئەگەرچـی سـەری نـەگرت‌و لـەوەدا مـن بـەرپرس‌و سـەبەبکارو تۆمەتباری یەکەم‌و سەرەکیم بەڵام، من لەدوای ئەوەی کەپاسۆك دروست بـوو، ڕۆژێکیـان لەبـەردەم دوکانەکـەی کـاك نەجمـەدینی بەرگـدروو لەشەقامی مەولەوی سلێمانی: شەهیدی جوانەمەرگ کاکە جەلالی حـاجی حسێن بانگی کردم‌و قسەی لەگەڵ کردم‌و وتی: کاکـــە عەبدوڵڵا ئەمەوێ

شەهید نوری حەمە عەلی

عەبدوڵڵا ئاگرین

مژدە تاهیر

فەرهاد عەبدولحەمید

عومەر حەمەشەمەیی

کۆبوونەوەی ١٩٧٥/٨/٥ لە ماڵی عەبدوڵڵا ئاگرین لە سلیمانی بۆ تاوتوێ کردنی بارودۆخی هەڵگیرسانەوەی شۆڕش

هەندێك قسە بکەین، ئەگەر لێرە نەبێ ئەوا خۆم دێم بۆ سەماوەو هەر ئەتهێنمەوە، پێکەوە بۆ شاخ ئەڕۆین، هەروەها وتی: جارێ من ئێستا مقاوەلەیەکی محەتەی کارەبام لەخورماتوو هەیە هەر دەستم لێبوەوە دێم بۆ لات.. ئیدی ئەو رۆیشتە دەرەو منیش پەیوەندیم لەگەڵ کاك مژدە تایەر دابوو، من لەو فەترەیە تاکو راپەڕین زۆرێك، بەیاناتەکانم ئەنووسی لەگەڵ نووسراوی ترا ئەمدایە دەست کاك مژدە، ئەویش بۆ

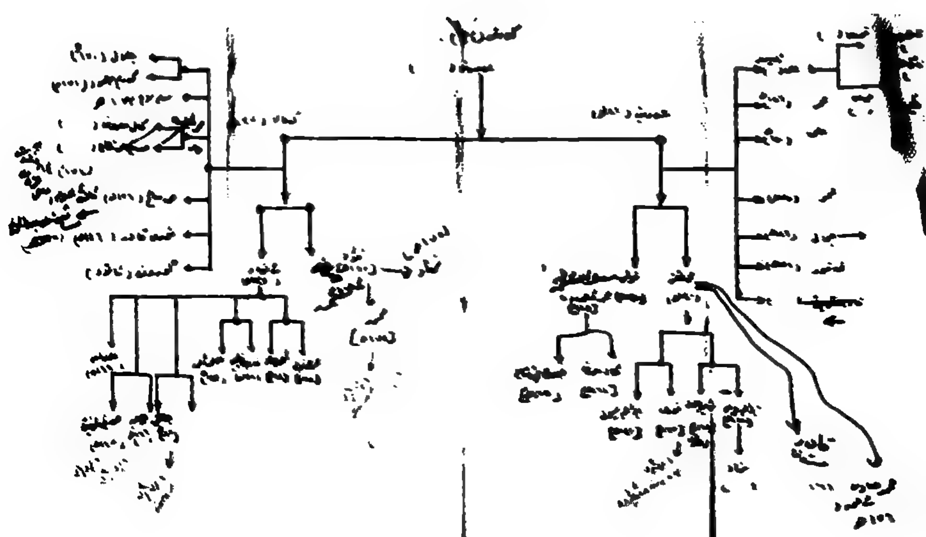
سەرکردایەتی پاسۆکی ئەنارد بەتایبەت لەکاتی شەهیدی جوانەمەرگ کاك ئازاد مستەفادا ئەو بلاوی ئەکردەوە، رۆژێك کۆمەڵێ نامەم دابووە دەست کاکە مژدە کەچی کاکە مژدە تایەر لەلایەن ئەفسەری ئیستخباراتی عێراقی عەقید تەهاوە گیرا، من تا فەترەیەك لەسلێمانی خۆم شاردەوە وتم: رەنگە چووبن لەماڵی کاك مژدە دەستیان بەسەر شتەکانی منیشدا گرتبێ بەڵام بەخت یاربوو، پێش ئەوەی نامەو بەیانە نووسراوەکانی بۆ دەرەوەی رەوانە کردبوو، کاك مژدە قارەمانێکی خۆڕاگرە و لەو گرتنەیدا بەرخودانێکی سەربەرزانەی نواندو دواتر کەهیچ بەڵگەیەکی بەسەردا نەچەسپا، پاش ئەوەی ئەشکەنجەیەکی زۆر ئەدرێ و قۆڵێکی ئەشکێنن.. ئازاد ئەکرێت و بەیەك شاد و شکور بوینەوە.. بەڵام سەبارەت بەوەی من دەستم بەسەر هەموو رێکخستنێکی پاسۆکدا گرتبێتو خۆم خاوەنی بڕیاری بڕای بڕ (مطلق)، بووم ئەوە هیچ بنەماو بنچینەیەکی راستی نییە و پشت بەخوا لەنووسینەوەی مێژووی تەواوی پاسۆکدا ئاماژەی پێئەکەم و ئێوەش هەرشادبن.

پێشکەشکار: زۆر سوپاس بۆ ئامادەبوونت پرۆفیسۆر دکتۆر عەبدوڵڵا ئاگرین.

ئەمـــــەش چـــەپكێك دیكـــۆمێنتی نهێنـــی ڕێكخـــستنەكانی : یـــەكێتیی لاوانـــی نەتـــەوەیی كـورد و یـەكێتی قوتابیـانی نەتـەوەیی كـورد و پـارتی گـەلی كـوردە كـە بـەر لەیـەكگرتنی لەگـەڵ كاژیك دا لە ساڵی ١٩٦٤دا وەك چالاكیەكی پیرۆز نواندویەتی، هەروەها لە دوای یەكگرتنەكەشەوە دیكۆمێنـت و ئـەدەبیاتی كاژیـك كـە سـەرجەم هـەموو چالاكیەكان ئەگرێتـەوە بـۆ مێـژوو و بـۆ شـایەتی راسـتی و حەقیقـەت لێـرەدا پێـشكەش ئەكەین، شایانی ئاماژەیە ئەمە تەنیا مشتێكە لـە خەروارێك و خودا یار بێ لە ئایندەدا ئەوەی لامە بە ئەمانەتەوە مۆر (ختم)و ئەو نامانەی هـاوبیران داوای هاتنـە نـاو ریـزی تێكۆشـانی كاژیكیـان كـــردووە لەگـــەڵ نـــاوی ئاشـــكراوو نازنـــاوی حـــەرەكی و نامـــەكانی لیژنـــەی پەیوەنـــدی و نەخشەی ڕێكخستنی نهێنیشەوە بڵاو ئەكەمەوە.

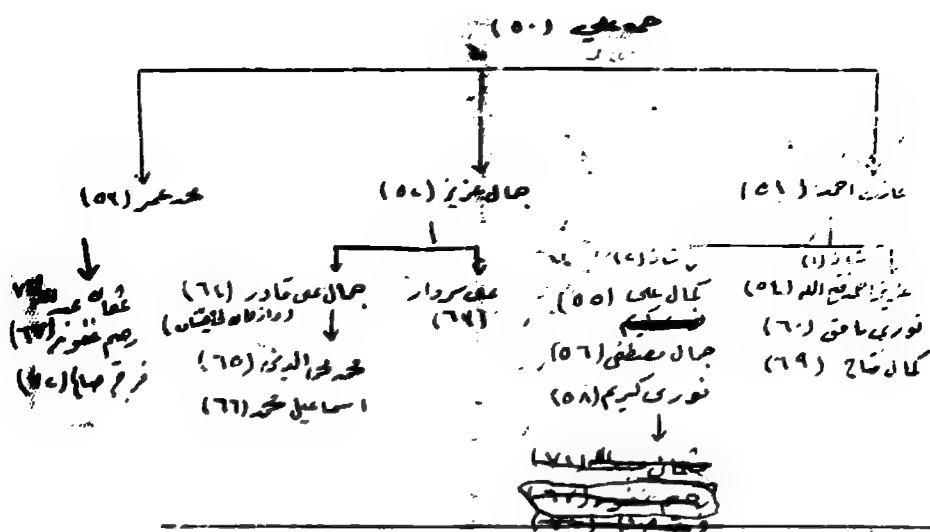
نموویەك لەنەخشەی هێلی رێكخستن و پەیوەندیەكانی كاژێك

١٩٦١- ١٩٧٤

نموویەك لە ڕێکخستنەکانی یەکێتی قوتابیانی نەتەوەیی کورد

١٩٦٢ - ١٩٦٤

نموویەك لەلیستی ریکخستنەکانی یەکیتی لاوانی نەتەوەیی کورد لە ١٩٦٣/٢/٤ .

ناوی ئەم هاوبیرانە لە ریگای لیژنەی پەیوەندیەوە دوای یەك گرتنی (کاژیك و پارتی گەل) لەسالی ١٩٦٤ بە لقی سلیمانی یەکیتی لاوانی نەتەوەیی کورد گەیشتووە

(ئەمەش بەدەستخەتی هاوبیریکی سەرکردایەتی کاژیك نوسراوەو ئیستا لەژیان دایە)

ئەو ناوانەی کە لە

دەفتەرەکەدا نیە

١/٢/١٩٦٤

١- کمال عبدالله
٢- بەختیار حامد اسعد
٣- محمد رشید حسن
٤- عثمان فرج دارا غالب
٥- محمد فرج دارا غالب
٦- طاهر شیخ عزت
٧- عزیز قادر رشید
٨- عثمان علی
٩- جمال قادر
١٠- محمد سید حسن
١١- جمال نوری
١٢- حسین احمد
١٣- احمد حاجی احمد
١٤- فرج رحیم رمضان
١٥- عمر عبدول احمد
١٦- عزیز حاجی کریم
١٧- عبدول سعید
١٨- اسمعیل کریم پوشی
١٩ جمال جابر احمد
٢٠ علی رشید
٢١ بکر قادر هلاو
٢٢ هیوا مصطفی
٢٣ طه محمد حاجی عزیز
٢٤ شاکر خورشید بەگ
٢٥ احمد قادر بەنا
٢٦ محمد فتح الله
٢٧ رفیقە خورشید بەگ
٢٨ ماجد محمد امین
٢٩ مولوی فیصل
٣٠ قادر شیخ محمد
٣١ عمر عبدالله
٣٢ کمال طاهر رشید
٣٣ جمال سعید غفور
٣٤ عمر کریم

١/٢/٩٦٢

٢٥	عثمان محمد عزيز
٢٦	محمد احمد
٢٧	قادر حاجي حسن
٢٨	عبدالله محمود
٢٩	صالح فرج
٤٠	محمد شيخ محمد
٤١	سعيد نوري
٤٢	غريب بيره
٤٣	محمود [illegible]
٤٤	كريم عمر
٤٥	عمر حاجي قادر
٤٦	[illegible] رشيد
٤٧	[illegible] رشيد
٤٨	عمر اسماعيل
٤٩	نجم الدين حسن
٥٠	بكر حاجي محمد

٥١	علي درويش
٥٢	حمزه محمد [illegible]
٥٣	نوري شيخ اسماعيل
٥٤	نوري كريم
٥٥	علي فضل الله
٥٦	شريف محمود
٥٧	عزيز ميرزا كريم
٥٧	عبدالله بكر [illegible]
٥٨	عزيز [illegible]
٥٩	~~[illegible]~~ محمد مولود
٦٠	عمر صابر احمد
٦١	يوسف سعيد
٦٢	كمال شيخ نجيب
٦٣	احمد محمد
٦٤	سيد علي سيد سعيد
٦٥	شيخ محمد حاجي احمد

لیستی هەندێك لەناو و ناوی حەركی هاوبیرانی بازنەی

لقی سلێمانی كاژیك

لقی ٥

	ناو ئاشكرا	تەمەن	نهێنی	ڕۆشتنیان / هاتنە ڕێكخراوەوە
-١	عبدالله	٢٩	سەردار	١٩٦٠
-٢	فتاح	٢٥	هوشیار	١٩٦٣
-٣	محمد مجید	٢٣	جوتیار	١٩٦٦
-٤	[illegible]	٢٥	[illegible]	
-٥	محمد علی	٢٦	سەرهەنگ	١٩٦٢
-٦	كامل فتاح	٢٥	توانا	
-٧	جلال قادر	٣٢	دانا	١٩٦٢
-٨	نوری كەریم	٢٥	دلاوەر	١٩٧١
-٩	كمال علی	٢٦	وریا	١٩٧٠
-١٠	عەتا	٢٧	تەنیا	١٩٦٥
-١١	جلال قەبا...	٢١	نیاز	١٩٦٥
-١٢	ئەحمەد حەمەشەریف	٢٢	كاروان	١٩٦٤
-١٣	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
-١٤	عارف	٢٦	دلشاد	١٩٧١
-١٥	بایز	٢٩	ترێكەوت	١٩٦٥
-١٦	سەعید گەوهەر	٢٥	سەركەوت	١٩٦١
-١٧	عزەت	٢٠	شێردڵ	١٩٦٢
-١٨	ئەحمەد سەلام	٢٠	شاهۆ	١٩٧٢
-١٩	ئەنوەر بەرزە	٢٢	دلێر	١٩٧٢
-٢٠	محمد محمد	٢٦	دارا	١٩٧٠
-٢١	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
-٢٢	علی صالح	٢٢	سامال	١٩٦٥
-٢٣	شاد	٢٦	چیا	١٩٧١
-٢٤	عثمان سەركەوت ئاغا	٢٨	ئەستێرە	١٩٧٠
-٢٥	نەوزاد صابر	٢٧	نەسرەوت	١٩٧١
-٢٦	محمد فتح الله	٢٣	ڕێشنە	١٩٧١
-٢٧	كمال معروف	٢٦	نادر	١٩٧٢
-٢٨	محمد ئەحمەد [illegible]	٢٧	كوردۆ	١٩٦٨
-٢٩	عەلی عارف	٢٨	شاخ	

[illegible]

	ناو [illegible] تەمەن	شوێن	ڕۆژ [illegible]
-١	علی تۆفیق ٢١	زەناکۆ	٩٧١/٧/١
-٢	حەمزە طاهر ٢٢	بازیان	١٩٧١/٢/٣
-٣	[illegible] ٢٢	[illegible]	[illegible]
-٤	[illegible]	[illegible]	٩٧١/
-٥	نەورۆز علی ١٨	تابین	٩٧١/١١/٦
-٦	گەردون عمر ١٧	زیوێ	٩٧١/١٠/٢٧
-٧	فەرهاد ٢٢	سیروان	٩٧١/١١/٥
-٨	وریا براخاس ١٧	دەربەند	٩٧١/١٠/١٢
-٩	دلێر ڕەشید ١٨	دەرەگاخیان	٩٧١/٧/٦
-١٠	حسن عزیز ٢١	ملەکەوە	٩٧١/١٠/٨
-١١	حمه علی حمه مراد ٢١	چالاوێ	٩٧١/١١/١٨
-١٢	ناصر علی ٢٠	زەلم	٩٧١/١٢/٢١
-١٣	[illegible]	[illegible]	٩٧١/
-١٤	سەروەر محمد ١٨	تەویلا	٩٧١/١/٨
-١٥	فەریدون عبدالقادر	گیوەبەند	٩٧١/١٢/٢٨
-١٦	عثمان حمه صالح ١٨	هەلەدن	٩٧١/٦/٧
-١٧	برایم حمه علی ١٩	داری زەرد	٩٧١/٧/٧
-١٨	سبحان ٢٢	ئاگرۆس	٩٧١/٧/١٧
-١٩	عثمان [illegible]	قەندیل	٩٧١/١٠/١١
-٢٠	حمه نوری عثمان ١	چەرلان	٩٧١/١٢/١٧
-٢١			
-٢٢			
-٢٣			
-٢٤			
-٢٥			

نەخشەیەکی تری لیستی هاوبیرانی ڕێکخستنەکانی کاژیک

سالی ١٩٧٤

٣٩ - فاروق يدوز محمد ١٣٩ م

٤٠ - كمال محمد طلعت ١٤٠ م

محمد جلال عادل حسين

٤١ - إبراهيم رسول ١٤١ م ٤/٢٥ بالبوار

٤٢ - عمر محمد فرج ١٤٢ م

٤٣ - علي محمد أحمد ١٤٣ م

٤٤ - أحمد عبد القادر ١٤٤ م

٤٥ - دارا عبد القادر ١٤٥ م

٤٦ - الأناضل محمد شوكت ١٤٦ م

٤٧ - علي محمد نوري ١٤٧ م

٤٨ - وريا لافاك ١٤٨ م

٤٩ - ناصر ... ١٤٩ م

٥١ - فؤاد محمد أمين ١٥١ م

٥٢ - إبراهيم محمد ...

٥٣ -

٥٤ -

٥٥ - كريم ...

٥٦ - عمر صالح

٥٧ -

٥٨ -

٥٩ -

٦٠ -

٦١ ...

٦٢ - شوقي جلال

٦٣ - نوري عبد الله

٦٤ - كمال معروف

٦٥ - صديق محمد ...

٦٦ - محمد ...

٦٧ - عبد الله حمزة

٦٨ - صديق شوقي

٦٩ - علي حاكم

هلال

٧١ - كريم محمود

٧٢ - محمد ...

٧٣ - ... لاو

٧٤ - عمر عزة

٧٥ - شيخ عبد الرضا

ناصح ٦٤

فائق ٦٥

عظيم ٦٦

... ٥٨ ج

... ٦٧

ئەمەش دیکۆمێنتێکی دیکەی ڕێکخستنەکانی کاژیکە

١٩٦١- ١٩٧٤

[illegible]

تێبینی : بەهۆی ئەو ئاڵوگۆڕانەی بەسەر ڕێکخستنەکاندا هاتووە و گواستنەوەی ئەم هاوبیر بۆ شوێنێکی دی، ئەشێت لە لیستەکاندا هەندێک جار ناو دووپات بووبێتەوە، بەڵام ویستم دیکۆمێنتەکان بەو گۆڕانکاریانەشەوە پێشکەش بکەم.

ئەم دیکۆمێنتانەش هەندێك لەو نامانەن کە لە لێژنەی پەیوەندی سەرکردایەتی کاژێکەوە بۆ لقی سلێمانی بە پێی مێژووەکانی هاتوون .

ئەمە بەدەستخەتی ئەندامێکی سەرکردایەتی نووسراوە

(١)

کوردستان بۆ کورد
پێکانی بۆ گەل

برایانی کاویی لقی سلێمانی

سڵاوێکی کوردانە

کۆبوونەوەی لقی لە کاتی خۆیدا
گەیشتە لە سەرجەمەکەی
بە ٢ جۆرە بوو :

٢٤.٥٠ دینار هی مانگی نیسان، مایس، حزیران، تموز، آب ١٩٧١ بوو.

١٤٦٠٠ دینار هی آب، ایلول، ت١ ١٩٧١

٢٨/٦٥٠ دینار

بۆ ئاگادارتیان ئەم ٢ نووسراوەمان
بۆ ناردن

ئیتر بۆ پێشەوە

لێژنەی پەیوەندی
٨/٢/١٩٧٢

ئەمەش دەستخەتی ژمێریاری لقی سلێمانی کاژیکە

(٢)

کوردستان بۆ کورد   یەکسان بۆ گەل

بەڕێز لێپرسراوی بەڕێوەبردن لە لقی [illegible]

[illegible]

[illegible]

ناو	نرخ	دینار	تێبینی
١) [illegible]	١٥٠٠		[illegible]
ثریا	١٥٠٠		〃
دارا	١٦٥٠		〃
دلاوەر	٧٥٠		〃
سەروەر	٤٥٠		〃
[illegible]	٢٥٠٠		[illegible]
	٨٢٥٠		

ناو	نرخ	دینار	تێبینی
٢) جوتیار	١٥٠٠		[illegible]
کوردۆ	١٥٠٠		〃
[illegible]	٧٥٠		〃
[illegible]	١٠٠٠		
	٤٧٥٠		

٣) [illegible]

[illegible]

[illegible]

٨٢٥٠

٤٧٥٠

١٥٠٠

١٤٦٠٠ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

٢٠/١٢/٤٢

ئەمەش دەستخەتێکی ترە بۆ لیژنەی پەیوەندی (کاژیك) نێردراوە

١٩٧١/١١/٢٤

(٣)

ئەمەش دەستخەتێکی دی ئەندامی سەرکردایەتی و لیژنەی پەیوەندی کاژێکە بۆ لقی سلێمانی ناردووە لە١٩٧٠/٦/١٢

(٤)

سڵاوێکی شۆڕشگێڕانە

لیژنەی پەیوەندی

تێبینی/ پێشکەش کردنی ئەم نامە دیکۆمێنتانەی سەرکردایەتی و کاژێک و لیژنەی پەیوەندی بۆ لقی سلێمانی کاژێک یاخود لەلقی سلێمانیەوە بۆ سەرکردایەتی بەدەستخەتە جیاجیاکان ئەوەش بەحوکمی ئەوەی ئەو کاتە ئەو هاوبیرە بەرپرسە بووە مەبەستیش ئەوەیە هاوبیرێکی دڵسۆزو خۆشەویست بەنامە ئاگاداری سەرکردایەتی کردۆتەوە گوایە تەنیا یەک کەس جارێک بەناوی لیژنەی پەیوەندی جارێک بەناوی لقی سلێمانی کاژێکەوەنامەی بۆ هاوبیران ناردووە، وەلێ ئەمە حەقیقەتەکە کە پێشکەشم کرد.

هەندێک ئەدەبیاتی سیاسی کاژێک

(پرۆگرامی کودەتایی: فیکری و پراکتیکیی کاژێک)

- ١ -

منهاج الانقلاب الكاژيكي :

يعمل الحزب بعد إنشاء الدولة (القوة التنفيذية)
على تنظيم العلاقات الاجتماعية القائمة في المجتمع الكردي
وفق سياسة كاژيكية سليمة وذلك بتطبيق المبادئ القومية
الاشتراكية التي يتبناها الحزب.
إن الاشتراكية التي يدعو إليها حزبنا ليست الاشتراكية
الماركسية ولا الاشتراكية الطوباوية (الخيالية) بل هي اشتراكية
[illegible] إنما هي ضمن الإطار
العام للاشتراكية. فهي تنبع من صميم معطيات المجتمع الكردي
من التطورات والإيثار والشعور بالمسؤولية القومية، تعكس
صورة واقع الاجتماعي وظروفه التاريخية ومثله القومية العليا.
وهي مستقلة عن الاشتراكية الشيوعية العالمية المسماة بالاشتراكية العلمية
كل الاستقلال. لذا فهي تدعى بالاشتراكية الكاژيكية و
فيما يلي الحكم الأساسي العامة للاشتراكية الكاژيكية :-
ا- اقتصاد المجتمع الكردي يجب أن يهدف إلى الاستقلال، فالاستقلال
الاقتصادي هو أحد الشروط الرئيسية لحماية الاستقلال السياسي
لذا فإن الدولة الكردية التي يدعو إليها حزبنا تعمل في المرحلة الأولى

ئەمە پرۆگرامی کاژێکە لەومیە تەنیا لای هاوبیری دڵسۆز دکتۆر جەمال نەبەزیش هەبێت. و لای هیچ یەک لە ئەندامانی سەرکردایەتی و قەواعیدیش نییە. چونکە نەهێڵراوە بیردرێتە بنکەو بنـەوانی ڕیزەکـانی خوارەوەی کاژێک.

نەوەی کورد گۆڤاری یەکێتی قوتابیانی نەتەوەی کوردە
نەوەی کورد گۆڤاری یەکێتی قوتابیانی نەتەوەی کورد کە ۱۹٦۲/۳/۲۱دامەزرا (گۆڤاری رابەر) بوو
ئەمە لەکاتێکدا ئۆرگانی یەکێتی قوتابیانی نەتەوەی کورد کە بەشەهید هاوبیر شەهید (غەفور زاژەلەیی) درابوو. تا لای
کە نوسخەکانی لەو ئەمانەتەیابوو کە بەشەهید هاوبیر شەهید (غەفور زاژەلەیی) درابوو. تا لای
خۆی بپارێزێ بەداخەوە ئەو نوسخانەمان تا ئێستاکە چنگنەکەوتوتەوە!!.

[illegible] کوردی — نەوەی کورد — ژمارە — ۳ —

بڵاوکەرەوەی بیری نەتەوەیی — کانوونی یەکەم — ۱۹٦٥

گۆڤاری یەکێتی قوتابیانی نەتەوەیی کورد

نەوەی کاوەی کوردە، [illegible] هەر [illegible]
[illegible] ، ئەگەر [illegible]
بەچەکی باوە [illegible] دەست کرد، هەر [illegible]
[illegible] ، داگیرکەرانی ، [illegible]
ئاڵای رزگاری [illegible] کورد [illegible]

سەروتار [پاشماوەی ژمارە — ۱ —]

بزووتنەوەی قوتابیان و رابەرینە میللییەکان --

لە بەشی یەکەمی ئەم وتارەماندا بەکورتی باسی ئەومانەمان کرد کە رابەرایەتی نەتەوەکانی
کەوتبووە لە سەر [illegible] یانەوەی هەستی نەتەوایەتی دا وە بەتایبەتی لە سەدەی نۆزدەهەم دا
بە شێوەیەکی گشتی [illegible] بە بزووتنەوە [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] قوتابیانی نەتەوەیی کرد [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
(اتحاد و ترقی) [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

چرای کوردستان گۆڤارێکە ئۆرگانی یەکێتی لاوانی نەتەوەیی کورددا لە کۆتایی مانگی تشرینی دووەمی ساڵی ١٩٦١ەوە دەردەچێت

گۆڤاری یەکێتی لاوانی نەتەوەیی کورد
ژمارە /٢٧/ ساڵی /٥
شباط /١٩٦٧

نەتەوە ... نەتەوایەتی

نووسینی / زانا

فشەماڵەکان ... چۆنیان چۆن کراوە ؟

تێبینی: ئەم گۆڤارە لەئەرشیفی هاوڕێ مامۆستا حەمە عەلی فەرەج بەهۆی خانەوادە بەرێزەکەیەوە وەرگیراوە.

[illegible] کوردستان بۆ کورد

[illegible] کاژێک [illegible]

نیشتمان پەروەری و

نەتەوایەتی

[illegible]

٤- کوردستان بۆ کورد
یەکسانی بۆ گەل ٭-

سەرنجێک لە
بزووتنەوەی
نەتەوەیی مان

... لەبەر ئەوەی ئەم بزووتنەوەیە بەر لە هەموو
شتێک پێویستە پاڵ بدا بە بیروباوەڕێکی ڕەسەنی وا
کە لە ناوجەرگەو ناخی دەروونی کوردایەتی یەوە
هەڵقوڵابێ و نەتەوەیەکی سنوور ئاشکرای بۆ کێشرابێ
چونکە ئەوەی ڕاستی بێ بزووتنەوەی کوردایەتی هەر
ئاماجی ئەوە نی یە (کیانێکی سیاسی) دابمەزرێ و
دابمەزرێنێ بەڵکو ئەیەوێ ڕاپەڕینێکی وا بەرپا بکا
کە هەموو لایەکی ژیانی ئەم نەتەوەیە بگرێتەوە
و [illegible] شۆڕشی خۆی لە سەر شانتری جیهانی
ئەمەش بەر لە هەموو شتێک پێویستە بە شۆڕشێکی (فکری) یە
—((کانی یەکنامە))—

خوێنەوارنیەکی کورد
پەروەردەیەکی نەتەوەیی

پروگرام و پێرەوی ناوخۆی
یەکێتی قوتابیانی نەتەوەیی کورد

(یەکێتی قوتابیانی نەتەوەیی کورد)

نموونەیەك بڵاوكراوەی ناوخۆیی (رۆشنبیری كاژێك)

بڵاوکراوەیەکی ناوخۆییە

بەشی یەکەم

بەیانێکی (کاژێک) تەمموزی ١٩٦٦

کاژیک تە[illegible] تەمموز ١٩٦٦

کوردستان بۆ کورد - یەکێتی بۆ گەل -١-

- سەرنجێک لە باری ئێستای کوردستان -

هەرچەندە مێژووی کورد دەستی داوەتە چەک و شۆڕشی بەرپاکردبێت، لە هەر ناوچەیەکی کوردستان دا بێت، بۆ دەست هێنانی مافە نەتەوەییەکانی خۆی - داگیرکەرانی کوردستان هەموو جۆرە چەکێکیان لەگەڵدا بەکارهێناوە و پەنایان بردۆتە بەر هەموو رێگەیەک بۆ کوژاندنەوەی ئەو شۆڕشە و لە دوایدا تەفروتوناکردنی کورد.

چاو پیاخشاندنەوەیەکی خێرای مێژووی شۆڕشەکانی کورد [illegible] ئەم خاتە وە لە دوژمنانی شۆڕشانە لە پێشدا پەنایان بردۆتە بەر هێز و [illegible] یانە و بە زەبری [illegible] و دەستیانە [illegible] کوردیان داوە و هەموو جۆرە چەکێکی گران و پیسیان بەکارهێناوە و شار و دێهاتی کوردیان روخاندووە [illegible] حاڵ و منالیندا، خۆ ئەگەر ئەمەدا [illegible] ئەوا پەنایان بردۆتە بەر رێگەیەکی تر، رێگەی راکێشانی هەندێ کوردی هەلپەرست و بەرژەوەند لە دەست چوو وە تەفرەدانی هەندێکی ساویلکە هەتا بیانکەن بە پیاوێک بۆ تێکشکاندنی داری شۆڕش، ئەو ساتەکە رێبەری نەیان توانی ئەو شۆڕشە لە ناو بەرن رێگەی رێک کەوتن و [illegible] و فێڵ و ساکردنەوەی شۆڕشگێڕانیان گرتۆتە بەر، واتە رێگە هەرچۆنێک بوو بێت مەبەست هەر یەک بوە (لەناوبردنی شۆڕش و تەفروتوناکردنی کورد).

ئاوێنەی لە شۆڕشی ئێستای کورد ئەوە هەموو جۆرە جۆرانەی دوژمنانمان ئەبینینەوە یا ئەبوو بۆ هەر لە سەرەتاوە فرۆکە و تۆپ و تانک و هەموو جۆرە چەکێکی سوک و گرانی لێ [illegible] لە ئێکشکێکی زۆر و جاسیکی شوماری لێ راست کرابووە وە شان بە شانی ئەمانەش [illegible] رێگەی پەرتین و (بەلێن دان) لێ دراوە لەگەڵ ئەوەشدا [illegible] بە جۆرەها [illegible] کەچی هەموویان لە ئاستی [illegible] کوردەکان رێگای دوژمنانی جارانی کوردیان گرتە بەر [illegible] کالەکەی رژێمەکانی [illegible] و بەعسیا [illegible] رووشن بردەوە!! هەتا عبدالسلام [illegible] و بەزاز [illegible] لە شێوەی جاجبازی سیاسیدا هاتۆتە کایەوە، بێ گومان کار و کردار و بەرنامەی حکومەتەکانی پێشوو زۆر پێویست بە لێدوان ناکات لەبەر ئەوە تەنها هەندێک لە بارەی حکومەتی ئێستای بەزازەوە ئەدوێین چونکە لە راستیدا ئەم پیلانەی ئەم [illegible] بۆ لێدانی شۆڕشەکەمان لە هەموویان ترسناکترە و کاریگەرترە.

پێش ئەوەی بەزاز بەرنامەکەی رۆژی (٢٩ی حوزەیرانی ٩٦٦) بلاو بکاتەوە [illegible] لە [illegible] ٩٦٦ وە واتە لە زەمانی عبدالسلامەوە گەلێ جار وتویەتی: "ئێمە لە دەستورا دانمان ناوە بە مافی کورد دا وە ئامادەین [illegible] چارەسەری [illegible]" کە [illegible] لە [illegible] "ئێمە بە هەموو رێگەیەکدا ئەڕۆین و هەموو وەسیلەیەک بەکار ئەهێنین بۆ چارەسەرکردنی ئەم مەسەلەیە - واتە مەسەلەی کورد -" لە راستیشدا بەزاز بەهەر [illegible] بۆ چارەکردنی ئەم مەسەلەیە یان [illegible] بوو [illegible] کردنی شۆڕشی ئێستای کورد. دەمێکە بە بەکارهێنانی هێز و بۆمباران و هەڕەشەکردن. دەمێکە بە پیلان [illegible] و [illegible] دامێنی گرتنیان [illegible] بە ستایش کردنی ئێران و تورکیا و [illegible]

تێبینی: ئەو بەڵگەنامە و دیکۆمێنتانەی لەم کتێبەدا بلاو کراونەتەوە، تەنیا نموونەیەکە لە خەرمانی ئەو سامانە نەتەوەییەی (کاژێک).

بۆ منی نەتەوەیی و هاوبیرانی تێکۆشانی ریزی خەباتی حیزبە نەتەوەییە کوردییەکان و هەموو کورد پەروەرێکی دڵسۆز ، تاجی شکۆ و شانازییە، بە هاوبەشیم لە پێکهێنانی ئەم رۆژە مقەدەسەی میللەتی کورد لەباشووری کوردستاندا بە بەشداری کردن لەبڕیارێکی مێژوویی و نەتەوەیی و مرۆڤایەتیی شارستانیدا بۆ پێکهێنانی ئەنجومەنی نیشتمانی کوردستان کە دواتر حکومەتی هەرێمی کوردستانی تیا لەدایک بوو.

د. عەبدوڵڵا ئاگرین

٢٠١٣/١١/١٤

اجتماع هام وتأريخي للقيادة السياسية

اجتمعت القيادة السياسة للجبهة الكردستانية في الساعة العاشرة من صباح يومي ٧ ـ ٨/٤/١٩٩٢، وقد حضر الاجتماع ممثلو كافة اطراف الجبهة واتخذوا عدة توصيات وقرارات هامة بصدد تثبيت الصيغة النهائية الانتخاب المجلس الوطني الكردستاني وموعده المقرر. وقد توصل المجتمعون الى اقرار الصيغة النسبية، وبنسبة (٧٪)، كما حدد يوم ١٧/٥/١٩٩٢ موعداً نهائياً لاجراء انتخاب المجلس المذكور.

هذا وقد تناول الاجتماع باسهاب نتائج زيارة المناضل مسعود البارزاني رئيس الحزب الديمقراطي الكردستاني الى تركيا والدول الاوربية، وزيارة الوفود الاقتصادية الى خارج الوطن.

اضافة الى دراسة الاوضاع السياسية داخلياً وخارجياً والموقف ازاءها الى جانب تقصي الواقع الاقتصادي والحصار الجائر المفروض على كردستان وسبل معالجة الوضع الناجم عنه.

صدر في يوم الاربعاء المصادف ٨/٤/١٩٩٢ الميلادي

الموافق ١٩/ نه‌وروز/٢٦٩٢ الكردي

القيادة السياسية للجبهة الكردستانية

جلال الطالباني الاتحاد الوطني الكردستاني	مسعود البارزاني الحزب الديمقراطي الكردستاني
عبدالله ئاكرين حزب الاستقلال الديمقراطي الكردستاني (پاسوك)	رسول مامند الحزب الاشتراكي لكردستان العراق
عزيز محمد الحزب الشيوعي العراقي	سامي عبدالرحمن حزب الشعب الديمقراطي الكردستاني
قادر عزيز حزب كادحي كردستان	يعقوب يوسف الحركة الديمقراطية الاشورية

راگەیاندن و دامەزراندنی دەوڵەتی سەربەخۆی کوردستان ئیرادەی جەماوەرە و ئامانجمانە

ڕێنمـایمان دەرکــرد هاوبیران بچن لەگەڵ شۆڕشدا کار بکەن لەژێر قیادەی بارزانیدابن، ئا ئەمە بە هەڵوێستێکی گەورەی نەتەوەو نیشتیمانپەروەرەی بێ ئەندازە ئەژمێردرێ کە پارتێکی نەتەوە پەروەر بێ بەرانبەر و بێ هیچ دەسکەوتێك، هەموو توانایەکی بەبەرانبەر ببەخشێت ، دەنا ئێستا لایەنێك یاخود دوو کەس و لەتێك بیانەوێت بێنە ناو حکومەت یان پەرلەمانەوە ئەڵێن: چ دەسکەوت و مەنسەب و پارەو پۆست و وەزارەتێکمان ئەدەنێ ؟، خەڵك ئاوایە.. بەڵام ئێمەی کاژێك ئەو هەموو توانای تەنزیمەمان خستە ژێر سەرکردایەتی شەخسی بارزانی مستەفاو شۆڕشەوە بەبێ هیچ دەسکەوتێك، بەو مەبەستەی هاوبەشیەکی نەتەوەییانە لەشۆڕشدا بکەین.

* * * * *

بەشبەحاڵی خۆم شانازی بەوەوە ئەکەم من لەساڵی و١٩٦٩ە تا ساڵی ١٩٧٤ بەرپرسی ئەو تەنزیمە بووم، نەمهێشتووە رایەڵ و جومگەکانی ڕێکخستن، شل و خاوبێت و ئەو دیسپلینە پتەوە وایکرد: هاوبیران لە هەرەشەی نەیاران بپارێزرێت نەهێڵدرێت، خوێن لەلووتی کەسێك بێ، دوایی نەمهێشتووە تەنزیمەکەمان ئاشکرا بێت و بکەونە ژێر جەزرەبەی دەزگا تۆقێنەرو داپڵۆسێنەرەکانی حکومەتی عیراقی و سەدام و ئیرانی و هەتا...تاد

عەبدوڵڵا ئاگرین

شـێرکۆ بێکـەس : من لە هیچ باڵـێکیان نەبووم ، بەڵکو مـن کـاژێك بووم ، نزیکـەی نۆ ساڵ لەو حیزبەدا بووم ، ئێمە جیلی دووەمـی کـاژێك بووین ، جیلی یەکـەم ئـەوانـە بـوون کـە سەرکردایەتیان دەکرد، لەوانە : ئەحمـەد هـەردی ، عـەبـدوڵڵا جـەوهـەر ، فـەرەیدون عـەلی ئەمین ، جـەمال نەبەز ، دوای ئـەوان ئێمـە بـوویـن ، لـەوانە : مـن ، عـەبدوڵڵا ئـاگـریـن و کـۆمـەڵێك بـرادەری تـریـش.

(شێرکۆ بێکەس)

ڕۆژنامەی چاودێر

سازدانی : پێشەوا محەمەد - بڕوا بەرزنجی - شاڵاو حەبیبە

ئیدی لەو قۆناغەدا چارەنووسی کـاژێـك لەرووی فـکــری و لێکـۆڵینەوە و نووسـینەوە دەکـەوێتە دەسـت د. جـەمال نەبەز و لە رووی کاری ڕۆژانـە و تـەنزیمـات و ڕێکخسـتن و جموجـۆڵ و چالاکی حـزبی و پەیوەندیەکانیشەوە دەکـەوێتە دەسـت مامۆستا دکتۆر عەبدوڵڵا ئاگرین.

بەرنامەی ڕوداو و مێژوو

کەناڵی NRT

فەیسەڵ محەمەد عارف

2013/3/16

نرخی (٤٠٠٠) دینارە